

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ VE ORGANİZASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKİYE'DE SURİYELİ GÖÇMEN GİRİŞİMCİLİĞİ:
BİR GÖMÜLÜ TEORİ ÇALIŞMASI**

SELİM CAN GÖNCÜ

2501160442

TEZ DANIŞMANI
DOÇ.DR. YASEMİN ŞEN

İSTANBUL,2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : SELİM CAN GÖNCÜ Numarası : 2501160442
Anabilim Dalı /
Anasanat Dalı / Programı : İŞLETME YÖNETİMİ VE
ORGANİZASYON Danışmanı : DOÇ.DR.YASEMİN ŞEN
Tez Savunma Tarihi : 02.07.2019 Saati : 13.00
Tez Başlığı : TÜRKİYE'DE SURİYELİ GÖÇMEN GİRİŞİMCİLİĞİ: BİR GÖMÜLÜ TEORİ ÇALIŞMASI.

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış,
sorular sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
PROF.DR.MUHTEŞEM BARAN		KABUL
DOÇ.DR.YASEMİN ŞEN		KABUL
DOÇ.DR.MERVE KOÇOĞLU SAZKAYA	—	—

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
DOÇ.DR.MUHSİN MURAT YAŞLIOĞLU		
DR.ÖGR.ÜYESİ AYGÜL TURAN		Kabul

ÖZ

TÜRKİYE’DE SURİYELİ GÖÇMEN GİRİŞİMCİLER: BİR GÖMÜLÜ TEORİ ÇALIŞMASI

SELİM CAN GÖNCÜ

Göç, içerisinde çok sayıda sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik değeri barındıran, coğrafi ve siyasi açıdan birçok ülkeyi kapsayan, gittikçe önemi artan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Göç olgusunu girişimcilik faaliyetleri ile birlikte ele aldığımızda, bu olgunun göç edilen ülkede yenilik, değişim, büyüme ve gelişme gibi birtakım ekonomik ve toplumsal etkileri de beraberinde getirdiğinden bahsedebiliriz. Bu bağlamda, göçmenlerin girişimci olmalarının, göç edilen ülkeye katma değer sunduğu, istihdamı arttırdığı ve fark yaratan bir değerler bütünü sağladığı ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden olan gömülü teori kapsamında, Suriyeli göçmen girişimcilerin iş çevresi oluşturma süreçleri ve iş kurma eğilimlerini irdeleme maksadıyla, göçmenlerin zihin dünyalarını daha açık ve katkısız aktarmak ve irdelemek anlayışı arzusuyla farklı sektörlerden 15 Suriyeli göçmen girişimci ile görüşmeler düzenlenmiştir. Teorik çerçeve açısından göçmen girişimciliğinin konumlandığı yer tespit edilmek istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Göç, Göçmen, İş Kurma, Göçmen Girişimciliği

ABSTRACT

SYRIAN IMMIGRANTS ENTREPRENEURSHIP IN TURKEY: IN A GROUNDED THEORY STUDY

SELİM CAN GÖNCÜ

Migration is an increasingly important phenomenon that includes many socio-cultural and socio-economic values and covers many countries geographically and politically. When we consider the phenomenon of migration together with entrepreneurship activities, we can say that this phenomenon brings with it some economic and social effects such as innovation, change, growth and development in the country of migration. In this context, it becomes clear that immigrants entrepreneurship provides added value to the country of immigration, increases employment and provides a set of values that make a difference.

In this study, within the scope of the embedded theory which is one of the qualitative research designs, interviews with 15 Syrian immigrant entrepreneurs from different sectors were organized in order to examine the migrants mind worlds in a more open and unadulterated manner in order to examine the processes of forming a business environment and the tendency to establish a business environment. In terms of theoretical framework, it is aimed to determine the place where immigrant entrepreneurship is located.

Key Words: Entrepreneurship, Migration, Immigrant, Start-Up, Immigrant Entrepreneurship

ÖNSÖZ

Ekonomik ve toplumsal gelişmeleri harekete geçiren göç olgusu, göçmenlerin girişimcilik faaliyetleri ile göç edilen ülkede yenilik, değişim, büyüme ve gelişme gibi birtakım ekonomik ve sosyolojik etkileri de beraberinde getirir. Göçmenlerin girişimci olması, göç edilen ülkeye katma değer sunan, istihdamı arttıran ve fark yaratan bir değerler bütünü sağlar.

Yapılan görüşmeler neticesinde, Suriyeli göçmen girişimcilerin girişimci olma nedenlerine bakılmıştır. Katılımcıların sosyo-kültürel şartlar nedeniyle çalıştıkları kurumlarda yükselme ve terfi şanslarının kısıtlılığı söz konusudur. Ayrıca, katılımcıların dil sorunlarının ve maddi açıdan sorumluluklarının olması gibi dışsal faktörlerin varlığı da görülmektedir. Görüşmeler kapsamında Suriyeli göçmen girişimcilerin girişimci olma sebepleri, yapısal kuram çerçevesinde iten faktörler olarak ortaya çıkmaktadır.

Yüksek lisans tez çalışmalarım esnasında bana yol gösteren ve çalışmalarımın ilk kısmını beraber yürüttüğümüz Prof. Dr. Aykut Berber hocama, çalışmalarımın tamamlanmasında bana çok değerli desteklerini veren Doç. Dr. Yasemin Şen hocama çok müteşekkirim.

Hayatım boyunca bana her şartta sonsuz desteğini sunan, maddi ve manevi olarak sürekli yanımda olan kıymetli anneme ve babama, özellikle yoğun tez çalışmasında bana anlayış gösteren ve bu yoğun süreçte en büyük motivasyon kaynağım olan değerli eşime çok müteşekkirim. Bu tez çalışması, hayatımın her evresinde yer alan pek kıymetli hocalarımın kılavuzluğu ve maddi manevi her zaman yanımda olan ailemin varlığı sayesinde ortaya konulmuştur.

İSTANBUL, 2019

SELİM CAN GÖNCÜ

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇMENLER ÜZERİNE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Göç ve Göçmen	7
1.1.1. Göç ve Göçmen Kavramı	7
1.1.2. Göç Modelleri	9
1.1.2.1. Klasik Göç Modeli	10
1.1.2.2. Sömürgeci / Kolonyalist Göç Modeli	10
1.1.2.3. Misafir İşçi Modeli	11
1.1.2.4. Yasadışı Göç Modeli.....	11
1.1.2.5. Diğer Göç Modelleri	12
1.1.2.5.1. <i>Kitlesel / Toplu Göç</i>	12
1.1.2.5.2. <i>Uluslararası Göç</i>	12
1.1.2.5.3. <i>Zorla Göç</i>	12
1.1.3. Göç Olgusunun Tarihsel Gelişimi ve Dünya’da Göç Olgusu	13
1.1.4. Türkiye’ye Yönelik Genel Göç Hareketleri	15
1.1.5. Suriye İç Savaşı Bağlamında Türkiye’ye Yönelik Suriyeli Göç Akımı	18

İKİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK ÜZERİNE KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Girişimcilik.....	22
2.1.1. Girişimcilik Aşamaları	22
2.1.1.1. Faktör Odaklı Aşama	23
2.1.1.2. Verimlilik Odaklı Aşama	23
2.1.1.3. Yenilik Odaklı Aşama.....	23
2.1.2. Girişimciliğin Fonksiyonları	24
2.1.2.1. Ekonomik Fonksiyonlar	24
2.1.2.2. Toplumsal Fonksiyonlar	25

2.1.2.3.	Bireysel Fonksiyonlar	26
2.1.3.	Girişimci Kavramı.....	27
2.1.4.	Girişimci Olma Nedenleri	28
2.1.4.1.	Sosyal Statü Edinimi.....	28
2.1.4.2.	Kariyer Planlaması.....	28
2.1.4.3.	Kendini Kanıtlama Arzusu	29
2.1.4.4.	Topluma Fayda Sağlama & Hizmet Etme İdeali	29
2.1.4.5.	İstihdama Katkı Sağlama	29
2.1.4.6.	Özgür Çalışma Arzusu	29
2.1.4.7.	Kendi Düşüncelerini & Projelerini Gerçekleştirme	30
2.1.4.8.	Finansal Güç Kazanma	30
2.1.4.9.	Başka Seçenek Kalmaması	30
2.1.5.	Girişimcilikte İş Fikri Gelişimi	31
2.1.6.	Girişimcilikte Entegrasyon ve Asimilasyon Süreçleri	32
2.1.7.	Göçmen Girişimciliğinin Kuramsal Çerçevesi	34
2.1.8.	Göçmenlerin Girişimcilik Ruhu	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA

3.1.	Problemin Tanımı ve Araştırma Sorusu	37
3.2.	Araştırmanın Modeli.....	38
3.3.	Uygulanan Analiz Yöntemi	39
3.4.	Araştırmanın Verileri – Veri Toplama	42
3.5.	Araştırmanın Örnekleme	44
3.6.	Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliliği.....	45
3.7.	Verilerin Analizi	45
3.7.1.	Kodlama Kısmı	46
3.7.1.1.	Başlangıç (Açık) Kodlama.....	46
3.7.1.2.	Odaklanılmış (Seçici) Kodlama	48
3.7.1.3.	Kuramsal Kodlama	50
3.7.1.3.1.	<i>Kod-1 / Göçe Karar Verme Süreci</i>	50
3.7.1.3.2.	<i>Kod-2 / Sosyo-Ekonomik Yaşam Koşulları</i>	51
3.7.1.3.3.	<i>Kod-3 / Entegrasyon Süreci</i>	51
3.7.1.3.4.	<i>Kod-4 / Aidiyet- Bağlılık Gösterme</i>	53
3.7.1.3.5.	<i>Kod-5 / İş Kurma Süreci</i>	54
3.7.1.3.6.	<i>Kod-6 / İş Tecrübesi & Bilgi Birikimi</i>	54

3.7.1.3.7. <i>Kod-7 / İş Ağı Geliştirme</i>	55
3.7.2. Bulgular	55
SONUÇ VE ÖNERİLER	58
KAYNAKÇA	61
EK: Başlangıç Kodlamaları	71

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Göç Modelleri	10
Şekil 2: Göçmen Girişimciliği Tematik Çerçeve	34
Şekil 3: Araştırma Modeli	38
Şekil 4: Kodlama ve Analiz Süreci	46
Şekil 5: Kodlama Süreci / Başlangıç-Odaklanılmış & Kuramsal Kodlama Safhaları	49

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Kitlemel Göç Hareketleri.....	15
Tablo 2: AFAD 2018 Suriyeli Göçmen Sayısına Dair Rapor.....	18

KISALTMALAR LİSTESİ

AFAD	: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AR-GE	: Araştırma ve Geliştirme
BİLGESAM	: Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi
IMF	: Uluslararası Para Fonu
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TEPAV	: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TESEV	: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı
UNHCR	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
Vb.	: Ve Benzeri
Vd.	: Ve Diğerleri

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşu sonrasında farklı zamanlarda farklı coğrafyalardan gerek coğrafi gerekse siyasi ve bir takım ekonomik nedenlerle göçlerin odağında olmuştur.

Kronolojik olarak incelendiğinde¹ 1923-1938 tarihlerini kapsayan Türk-Yunan mübadelesi ile başlayan göç sürecini 1924'ten başlayarak 1950'li yıllara kadar süren Yugoslavya-Makedonya'dan gelen göç furyası takip etmiştir². Bu göçleri tarihsel olarak 1980'li yıllara kadar da Bulgaristan'dan gelen göçler takip etmiştir³.

1979 İran devriminin yaşanması Türkiye Cumhuriyeti'ni tekrardan göçlerin odağı haline getirmiştir. 1982 yılında Sovyet Rusya'nın Afganistan işgali yine hem Afgan halkının hem de civar ülkelerdeki halkların göç akını oluşturmasına sebep olmuştur. 1988 Halepçe olayları ve 1991 Körfez savaşları neticesinde Irak'tan, 1992-1998 yıllarında yaşanan soykırım ve mezalim neticesinde Bosna'dan, 1999-2001 yılları arasında Kosova ve Makedonya'dan ve son olarak çalışmanın da muhteviyatını oluşturan Suriye iç savaşı nedeniyle 2011-2019 yılları arasında yaşanan ve halen güncelliğini koruyan göç dalgaları Türkiye Cumhuriyeti'nin göç merkezi olmasına yol açmıştır.

Göç idaresinin hazırladığı 17.04.2019 tarihli rapordaki sayılara göre, 1922 yılından itibaren Türkiye Cumhuriyeti 6,5 Milyon mülteciye kapılarını açmışken, bu sayının yaklaşık 3,6 milyonunu sadece 8 yıllık kısmını (2011-2019 yılları) kapsayan ve aktüelliğini koruyan Suriye'de yaşanan iç savaş ve karışıklıklar kapsamaktadır⁴.

---

¹ Göç İdaresi 02.02.2015 Tarihli Kitlesele Akınlar Yazısı http://www.goc.gov.tr/icerik3/kitlesele-akinlar_409_558_559 Erişim Tarihi:29.05.2019

² Bozkurt, G. S. (2010). "Tito Sonrası Dönemde Eski Yugoslavya Bölgesindeki Türkler ve Müslümanlar", Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, s.51-95.

³ Doğanay, F. (1996). "Türkiye'ye Göçmen Olarak Gelenlerin Yerleşimi" http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Turkiyeye_gocmen_olarak_gelenlerin_yerlesimi%E2%80%8B.pdf

Erişim Tarihi:29.05.2019

⁴ Göç İdaresi 17.04.2019 Tarihli Göç Tarihi Raporu http://www.goc.gov.tr/icerik/goc-tarihi_363_380 Erişim Tarihi:29.05.2019

Bu çalışma elbette sadece göç hareketleri üzerinde yoğunlaşmayacaktır. Göç hareketlerinin getirmiş olduğu barınma, sağlık ve eğitim gibi olumsuz durumlar söz konusu olsa da⁵, gerek göçmenlerin girişimcilik eğilimleri, iş kurmaları, birçok sektörün hareketlilik kazanması, istihdama olan katkı gibi önemli gelişmeler gerek sosyo-kültürel farklılıkların zenginlik katması, entelektüel sermayenin artması gibi boyutlar da söz konusudur⁶.

Bu bağlamda, iç basına yansıyan haberlere ve yayımlanan çalışmalara bakıldığında Suriyeli göçmenler tarafından kurulan ve ciddi sermayelere ulaşan çok sayıda şirket görülecektir.

TEPAV'ın raporuna göre sadece 2018'in ilk altı ayında Suriyeli girişimcilerin kurduğu şirket sayısı yaklaşık 800 civarındadır. Bu şirketlerin yaklaşık 200 milyon lira sermayeye ulaştıkları görülmektedir. Yine, bu rapora göre 7 yılda Suriyeli girişimciler tarafından kurulan şirket sayısı ise yaklaşık 7 bin 300 olarak belirtilmektedir⁷.

Gittikçe artan ve arkası kesilmeyen göç dalgaları sosyolojik sorunlara sebep olurken, bir yandan da birçok iş faaliyetinin aktifleşmesine ve ekonomide birçok sektörde canlanmalara imkân tanımıştır. Bu süreçlerde özellikle gıda sektöründe pozitif anlamda ciddi gelişmeler yaşanmıştır. Birçok tatlıcı, restoran, cafe açılarak sektörel canlanmalar meydana gelmiştir.

Göçmenlerin geçmişlerinde yaşadıkları kötü anıların bir izi olarak zorlu şartlara karşı dirençli olmaları, onları minimalist (idareli) yaşama sürüklemiş, oluşan bu durum kendilerini ellerindeki maddi birikimi ve diğer imkânları iyi kullanmaya sevk etmiştir⁸.

---

⁵ Başköy, D. & Kanlı, İ. B. (2018). Uluslararası Göçün Şehirler Üzerindeki Olumsuz Etkileri ve Çözüm Önerileri, ICPESS, No:4.; Lagarde, C. (IMF Direktörü). 11.11.2015 Tarihli Rapor: "Göç: Küresel Çözüm Gerektiren Küresel Bir Sorun"

<https://www.imf.org/external/lang/turkish/np/blog/2015/111115t.pdf> Erişim Tarihi: 10.06.2019; Sayın, Y. & Usanmaz, A. & Aslangiri, F. (2016). KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 18 (31), ss. 1-13.

⁶ Dinçer, Ö. & Fidan, Y. (2014). İşletme Yönetimine Giriş, Alfa Yayınları, 13.Baskı, İstanbul.; Lagarde, C. (IMF Direktörü). Age.; Nişancı, Z. N. (2015). Göçmen Girişimcilik Üzerine: Pittsburgh'daki Türk Girişimciler, JED / GKD 10 (1), ss.2-3.

⁷ TEPAV Suriye Sermayeli Şirketler Bülteni- Mayıs 2018. <https://www.tepav.org.tr/tr/yayin/s/1328> Erişim Tarihi:29.05.2019

⁸ Sayın, H. (2017). "Uluslararası Güvenlik ve Göçmen Kaçakçılığı", İktisadiyat, 1(1), s. 136.

Çalışmanın ilerleyen safhalarında da vurgulanacağı üzere, Suriyeli göçmenlerle yapılan görüşmelerden sonra bazı karakteristik davranış ve tutumlar çok yaygın bir şekilde gözlenmiştir. Kaybetme korkularının olmaması ve sıfırdan başlamanın getirmiş olduğu rahatlık onları risk alma eğilimine itmiş, daha iyi hayat şartları ve ailelerine daha iyi bir gelecek sunabilme adına kendi işlerini kurmaya, kendi iş çevrelerinde iş yapmaya ve kendilerinden olanlara yönelik hizmet sunmaya doğru ciddi bir eğilim göstermelerine vesile olmuştur.

Sosyal bilimler çatısı altında; göç, göçmenler, mülteciler ve iltica konularında nicelik olarak birçok çalışma yapılmıştır. Ancak, göçmen girişimciliği, göçmenlerin girişimci olma eğilimleri, göçmenlerin girişimci olma başarılarının altında yatan faktörlerin ne olduğu, göçmenlerin iştahlı, konfor alanından uzak ve minimalist yaşıyan tarzlarının onları ne ölçüde girişimci kıldığı gibi konular âtil kalmış alanlardır⁹.

Bu çalışmanın amacı, göçmen girişimcilerin iş kurma eğilimlerini, başarılarının altındaki yatan sebepleri ve onları girişimci olmaya iten nedenleri açığa çıkarmak ve bu alanda çalışmalara katkıda bulunmaktır.

Çalışmanın nitel araştırma desenlerinden olan gömülü teori ile yapıma düşüncesi ve katılımcılarla görüşmeler yapılarak nicel araştırmadan ziyade nitel bir yöntem belirlenmesi de çalışmanın amacına uygun olarak göçmenlerin zihin dünyalarını daha açık ve katkısız aktarmak ve irdelemek anlayışı ile ortaya çıkmıştır. Bu nokta tam da çalışmanın arzu edilen ve amaçlanan en önemli boyutlarından.

Güncel olaylar çerçevesinde oluşturulmak istenmiş bu çalışmada, göçmenlerle yapılan görüşmeler neticesinde açığa çıkan birtakım karakteristik özellikler ortaya konularak anlamlı,

---

⁹ Prof.Dr. Nayır, D. Z. (2016). Türkiye'nin Göçmen Girişimcileri: Geliş Nedenleri, Kuruluş Öyküleri ve Değerleri, İstanbul, s.14

tutarlı bir akademik çalışma düzenlemek ve bu alanda yapılacak çalışmalara katkı sunulmak istenmiştir.

Akademik yazında çok sayıda girişimcilik ile ilgili çalışma mevcuttur ancak göçmen girişimciliğine bu nispette rağbet edilmemiştir¹⁰. Son yıllarda literatürde göçmen topluluklarının gittikleri ülkelere nasıl entegre olduklarına dair çalışmalar artmakla birlikte bu alan daha çok işçi veya ücretli çalışma konularına yoğunlaşmış, göçmen girişimciliği ihmal edilmiştir¹¹.

Göçmen girişimciliği bazı çalışmalarda irdelense de daha çok belirli göçmen topluluklarının gelişmiş bazı Batı ülkelerindeki durumuna değinilmiş, bu çalışmalar da daha çok vaka analizi düzeyinde kalmıştır¹².

Göçmen girişimciliği çalışmalarındaki en önemli sorulardan biri, göçmenlerin girişimci olmasına yol açan faktörlerin neler olduğudur. Bu kararın anlaşılmasında genellikle “Yapısalcı Yaklaşım” veya “Kültürel Yaklaşım” kullanılmaktadır¹³.

Yapısalcı yaklaşım, göçmenlerin gittikleri ülkenin genel durumu ve karşılaştıkları bazı davranışlar nedeniyle girişimciliğe yöneldiğini öne sürerken¹⁴, kültürel yaklaşım bireylerin kendi kültürel özellikleri ve değerleri nedeniyle kendi işletmelerini kurduğunu belirtmektedir^{15, 16}.

---

¹⁰ Rozell, E. & Kapila, M. (2006). Entrepreneurial Reluctance: Why Do Ethnic Groups Hesitate? YRC WorldWide Annual Report, YRC Worldwide Press, Kansas City.

¹¹ Çavuşgil, T. & Zamantılı Nayır D. & Hellstern, G. M. & Dalgıç, T. & Çavuşgil, E. (2011). International Ethnic Entrepreneurship, International Business Review Özel Sayı, 20 (6).

¹² Prof.Dr. Nayır, D. Z. (2016). Age, s.14

¹³ Mavratsas CN (1997). Conventional Approaches to the Study of Immigrant and Ethnic Enterprise: The Structuralist Bias and a Culturalist Reformulation. Journal of Business and Society 10 (1). S. 18-38.

¹⁴ Cole, A.H. (1959). Business Enterprise in Its Social Setting. Cambridge: Harvard University Press.

¹⁵ Aytaç, Ö. (2006). Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif. Dumlupınar Üniversitesi, SBE Dergisi, Sayı 15, s.142.

¹⁶ Atsan, N. (2017). Etnik Girişimlerin Doğuşu ve Gelişiminde Sosyal Ağların Rolü: Almanya’da Türk Girişimciler Örneği, Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9 (2), s.6.

Türkiye'ye yönelen göçlerle ilgili yapılan çalışmalar ise, ekseriyetle göçün nasıl yapıldığını ve hacimsel yapısını kavramaya yoğunlaşmış, ancak göçmenlerin burada başından geçen tecrübeleri ve çevre-toplum ilişkileri üzerinde çok az durmuşlardır¹⁷.

Son yıllarda göçmen girişimciliği konusu gerek Amerika gerekse Avrupa bağlamında ele alınmaya başlanmıştır. Örneğin Avrupa ülkelerine göç edip kendi işini kuran Türk girişimciler¹⁸ ya da Amerika'ya göç eden İspanyol kökenli girişimciler¹⁹ akademik çalışmalarda yer tutarken, Türkiye'ye çevre ülkelerden gelen bireylerin girişimciliğe giden yolculukları henüz arzu edilen seviyede ele alınmamıştır.²⁰

Araştırma, Suriyeli göçmen girişimcileri kapsamaktadır. Suriyeli göçmen girişimcilerle yapılan görüşmeler neticesinde, göçmenlerin girişimci olma sebepleri ve iş kurma eğilimleri üzerinde durulmuştur.

Göçmen girişimcilerin sosyo-kültürel yaşamlarını ve iktisadi tutumlarını değiştirme pahasına göç etmeye karar verme süreçleri ve bu kararların sonuçları incelemeye alınırken, önceki ve şimdiki yaşamlarında iş yapma süreçleri açısından ne gibi farklılıklar ve gelişmeler olduğu konusuna da ışık tutulmaya çalışılmıştır.

Göçmen girişimcilerin, göç sonrası geldikleri topluma entegre olma süreçleri, iş kurduktan sonra iş ağlarını geliştirmeleri ve kendilerine çevre oluşturma kabiliyetleri de çalışmanın ilgi alanlarındandır.

---

¹⁷ Dedeoğlu, S. (2011). Türkiye'de Göçmenlerin Sosyal Dışlanması: İstanbul Hazır-Giyim Sanayinde Çalışan Azerbaycanlı Göçmen Kadınlar Örneği. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi 66 (1), s. 28-48.

¹⁸ Panayiotopoulos P. I. (2008). Turkish Immigrant Entrepreneurs in the European Union: A Political and Institutional Approach. International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research, 14 (6), s. 395-413.

¹⁹ Shinnar R. S. & Young C. A. (2008). Hispanic Immigrant Entrepreneurs in the Las Vegas Metropolitan Area: Motivations for Entry into, and Outcomes of Self-employment. Journal of Small Business Management, 46(2), s. 2442-262.

²⁰ Prof.Dr. Nayır, D. Z. (2016). Age, s.15.

Geldikleri toplumda iş ağı oluşturan ve teknik bilgilerini, becerilerini iş tecrübesine dönüştüren göçmen girişimcilerin bu karakteristik tutumları da yine araştırmanın ilgi alanına girmektedir.

Bu çalışma bu alandaki akademik ihtiyaca bir nebze cevap verebilme ve ileride yapılacak çalışmalara da katkı sunabilme gayretiyle yapılmıştır. Dolayısıyla, bu çalışma göçmen girişimcileri inceleyecek, onların iş kurma sebeplerini, topluma entegrasyon süreçlerini ve iş-çevre koşullarına ayak uydurabilme yetilerine yoğunlaşacaktır.

Suriyeli göçmen girişimcilerle yapılan görüşmeler neticesinde ortaya çıkan bulgular değerlendirilecek, anlamlı ve tutarlı bir akademik çalışma oluşturma gayreti içerisinde olunacaktır.

Tezin giriş bölümü öncelikle çalışmanın ana iskeletini ve çıkış noktasını, çalışmanın ne amaçla hazırlanmak istendiğini, çalışmanın akademik muhteviyat içerisinde ne denli yer tutabileceğini ve kendisinden önceki ve sonraki çalışmalar ile nasıl bir köprü vazifesi görebileceğini ortaya koyan kısımlarından oluşmaktadır.

Ardından çalışmanın birinci bölümünde, literatür taraması yapılarak çalışmanın teorik boyutu ele alınmaktadır. Çalışma öncesinde yapılan yayınlar, raporlar dikkate alınarak oluşturulan bu kısım analiz sonrası ortaya çıkan sonucu karşılaştırmaya ve bu çalışmanın akademide nasıl bir akademik boşluk kapatabileceğine yardımcı olacaktır.

İkinci bölümde metodoloji kısmında nitel araştırma bağlamında gömülü teorinin yapılandırmacı desen modelinde görüşmesi tamamlanan Suriyeli göçmen girişimcilerin görüşme metinlerinden veri analizi yapılmak istenmiştir. Bu bölümde, başlangıç-odaklanılmış ve kuramsal kodlama kısımları da yer almaktadır.

Son olarak ortaya çıkan sonuçlar literatür taraması da göz önünde tutularak karşılaştırmalı olarak analiz edilip yorumlanacak ve bulgular ortaya konulacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇMENLER ÜZERİNE KURAMSAL ÇERÇEVE

Literatür taramasının ilk kısmı, araştırma konusunun ilk parçasını oluşturan göçmen kavramından ötürü göç ve göçmen başlığı altında incelenecektir. Literatür taramasının ikinci kısmı ise yine araştırma konusunun ikinci kısmı olan girişimcilik kavramından ötürü girişim ve girişimci üzerine yoğunlaşacaktır.

Böylelikle parçalardan bütüne ulaşılmaya çalışılarak tümevarımsal bir metod izlenecektir. Kavramlar üzerine konuşulduktan sonra, kavramların karakteristik özellikleri ve ana kavramlar etrafında kümelenen bazı önemli terimler de literatür taraması içerisinde açıklanmaya çalışılacaktır.

1.1. Göç ve Göçmen

Bu başlık altında göç-göçmen kavramları incelenirken, göç olgusunun modelleri üzerinde de durulacaktır. Literatürde sıkça atıfta bulunulan 4 ana göç modeli mevcuttur. Bunlar üzerinden örneklemeler de bu başlık altında yer alacaktır.

İlk kısımda belirtilecek olan göç modellerinden hareketle göç olgusunun tarihsel gelişiminin ve Dünya’da göç olgusunun kavramsal seyrinin çalışmanın temelini sağlamlaştırmak bağlamında incelenmesinin yararı olacaktır. Çalışmanın temel çerçevesi kısmında oldukça sık bir şekilde atıfta bulunan Türkiye’ye yönelik göç hareketleri kısmı da yine bu bölümlerin devamında bahsedilmesi gereken bir diğer konudur.

1.1.1. Göç ve Göçmen Kavramı

Göç, geçici ya da kalıcı olarak bireylerin bir ülkeden/bölgeden başka bir ülkeye/bölgeye ulaşarak yeniden yerleşmesidir. Kavramsal olarak yaygın şekilde ulusal kimlikleri ve toplumsal

üyeliği konu etmektedir. Göç, bireylerin mevcut konumundan farklı ve uzak bir yere yeniden yerleşmesidir. Temel anlamıyla göç her şeyden önce coğrafi bir olgudur.²¹

Göç olgusu, temelinde coğrafik bir olgu olmasına karşın kültürün, ekonominin ve yaşamın birçok açıdan etkilendiği temel bir değişim aracıdır. Bu değişimi meydana getiren belli başlı 3 ana faktör olarak; göç etmeye yönelik verilen karar, mevcut iskân yerinden ayrılma ve kültürel olarak yakınlaşma süreçleri sayılmaktadır²².

Özetle Göç, “bir kişinin veya bir grubun uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde bir yerden başka bir yere gitmesi” olarak tarif edilmekte ve müddeti, niteliği, yapısı ve sebeplerine odaklanmadan bireylerin yer değiştirmesi sonucunu ortaya çıkaran nüfus aksiyonları bu kapsamın içerisine alınmaktadır.²³

Göç kavramından hareketle, literatürde göçmen kavramı üzerinde de çeşitli tanımlamalar yapılagelmiştir. Ancak, küresel anlamda onaylanan bir göçmen tanımlaması mevcut değildir²⁴. Bazı tanımlamalar refah düzeyi ile konfor alanını genişletme üzerine yoğunlaşırken, bazıları ise “kişisel rahatlık” maksadıyla ve harici herhangi bir baskı unsuru olmadan bireylerin kendi özgür iradeleri ile göç etmeye karar vermeleri şeklinde ifade etmektedir. Bundan hareketle, göçmen kavramı, hem sosyo-ekonomik yaşam şartlarını düzeltmek hem de kendilerinin veya ailelerinin gelecek ideallerini hayata geçirmekte daha iyi imkânlar sunabilmek için farklı bir ülkeye/bölgeye hareket eden bireyi ve aileyi kapsamı altına almaktadır.²⁵

Bazı tanımlamalar ise dış faktörlerin, etkilerin oluşturduğu baskılayıcı ortamlardan kaçan, farklı bir ortama iltica eden (mültecilik konumuna düşen) kişileri de bir nevi zorunlu göçmen sınıfına

---

²¹ Bartram, D. & Poros, M. & Monforte, P. (2017). Göç Meselesinde Temel Kavramlar, Hece Yayınları, s. 13-14.

²² Doç.Dr. Akan, Y. & Yard.Doç.Dr.Arslan, İ.(2008).Göç Ekonomisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama, Ekin Yayınları, ss.3-4.

²³ Doç.Dr. Çiçekli, B. (Ed.) (2019). Açıklamalı Göç ve İltica Hukuku Terimleri Sözlüğü, Uluslararası Göç Örgütü, s. 22

²⁴ Doç.Dr. Çiçekli, B. (Ed.) (2019). Age, s. 22

²⁵ Doç.Dr. Çiçekli, B. (Ed.) (2019). Age, s. 22

almaktadırlar. Bu noktada literatürde göçmen ve mülteci kavramlarını birbiriyle bağdaştırmayan kaynaklar da mevcuttur.²⁶

Özetle, Mülteci; kendi ülkesinde yaşadığı birtakım siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel temelli sorunlardan dolayı baskı altında, devletine veya diğer otorite kaynaklarına güvenini yitiren, bu yüzden ülkesini terkedip başka bir ülkeye sığınma arzusunda bulunan ve bu talebine karşılık bulan kişidir.

Göçmen; mülteci kavramında yapılan tarifin aksine, genelde ekonomik gerekçelerle, kendi ülkesini gönüllü olarak terkederek başka bir ülkeye, o ülke yetkililerinin onayı ve ruhsatı ile tutunan kişidir.²⁷

Dolayısıyla, bu çalışmada mülteci kavramının bir kısmını içine dâhil etmiş bir göçmen tanımlaması üzerinden göçmen girişimciliği incelenecektir.

1.1.2. Göç Modelleri

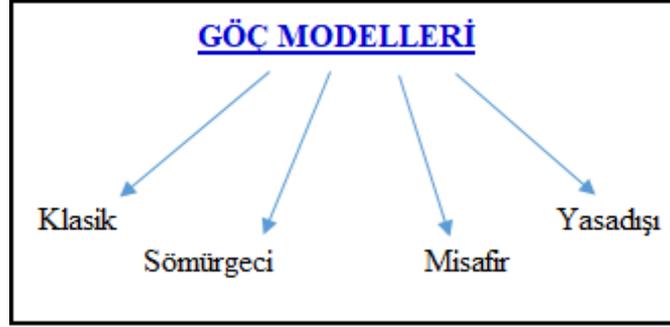
Literatür incelendiğinde göçmenlerin göç etme modellerine bakıldığında 4 temel göç modeli karşımıza çıkmaktadır. Bu modellerin ayrımı yapılırken, genelde Sosyo-ekonomik statüler ve ülkeler arası politik tutumlar önemli rol oynamaktadır. (Bkz. Şekil 1: Göç Modelleri).

---

²⁶ Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Mülteci-Göçmen başlıklı yazı (2016). https://www.unhcr.org/cy/wp-content/uploads/sites/41/2018/02/UNHCR_Refugee_or_Migrant_TR.pdf
Erişim Tarihi: 29.05.2019

²⁷ Vardar, N. (2015). Mülteci, Göçmen, Sığınmacı Arasındaki Farklar? <https://bianet.org/bianet/toplum/167434-multeci-gocmen-siginmaci-arasindaki-farklar> Erişim Tarihi: 29.05.2019

Şekil 1: Göç Modelleri

Kaynak: Giddens, A. (2008). Sosyoloji. Kırmızı Yayınları, İstanbul, s.569.

1.1.2.1. Klasik Göç Modeli

Bu model kapsamında, kişiler fayda-maliyet analizi yaparak göç kararı alırlar. Yapılan bu hesap, genellikle maddi anlamda pozitif bir getiri beklentisi neticesinde yapılır²⁸. Bireyler, bilgilerini ve becerilerini en üretken olabilecekleri yerlere taşımak isterler ki bu durum Kanada, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, Yeni Zelanda ve Brezilya gibi gelişen/gelişmiş ülkelere yönelik bir yandan motive edici bir yandan da belli başlı sınırlamalar ve kotalar getirilerek göç eyleminin önünü açar.²⁹

1.1.2.2. Sömürgeci / Kolonyalist Göç Modeli

Fransa ve İngiltere gibi, sömürgelerden gelen göçmenleri diğer ülkelerden gelen bireylere yeğ tutan ülkelerce izlenen bir modeldir³⁰. Tarihte çeşitli dönemlerde sömürgeci anlayıştan ötürü göç dalgaları yaşanmıştır.

Tarihsel gelişmelere bakıldığında, Birleşik Krallık ve Orta Avrupa'da liberal düşünce akımlarının gelişmesi neticesinde Avrupa kıtasındaki monarşi düzeninden kaçan insanlar,

²⁸ Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., & Taylor, J. E. (1993). Theories of international migration: A review and appraisal. *Population and Development Review*, 19(3): 431-466.

²⁹ Prof.Dr. Nayır, D. Z. (2016). *Age*, s.6

³⁰ Giddens, A. (2008). *Age*, s.569.

liberal düşünceleri 15. Yüzyıl sonrası yeni bir kıta olarak keşfedilen Amerika'ya taşımış ve yeni koloniler oluşturmuşlardır. Bu koloniler sonucunda birçok iş kolu oluşmuştur³¹.

Kapitalist sistemin ilk uygulanış biçimi olarak yer alan Ticari kapitalizm, 15. Yüzyılın ortasından 18. Yüzyılın ortalarına kadar süregiden ve Batı Avrupa ülkelerini kapsayan bir ekonomik model olarak sömürgeciliğin önünü açmış, değişen anlayış ile para kullanımı ve özel mülkiyet kavramları ortaya çıkmış sonucunda da girişimcilik faaliyetleri hız kazanmış ve farklı iş kolları ortaya çıkmıştır. Tüm bu gelişmeler göç hareketliliği yaşanmasına sebep olmuştur³².

1.1.2.3. Misafir İşçi Modeli

Bu model Almanya, İsviçre ve Belçika gibi ülkelerde uygulanmaktadır. 2.Dünya savaşı sonrası çok yaygın bir şekilde görülmüştür. 2.Dünya savaşı sonrası savaşa katılan ülkelerin işçi taleplerini Cezayir, Tunus, Fas gibi Kuzey Afrika bölgesi ülkeleri Türkiye ve Eski Yugoslavya gibi Doğu Avrupa bölgesi ülkeleri de karşılamıştır³³.

2.Dünya savaşı sonrası tahribatları ve yıkım etkilerini onarma adına savaşın etkilerini minimize etmek için 3.Dünya adı verilen ülkelere düşük nitelikli insan gücü kaynağı sağlanmıştır. Bu dönem genel olarak misafir işçi dönemi olarak adlandırılmıştır³⁴.

1.1.2.4. Yasadışı Göç Modeli

Yasadışı Göç Modeli çok sayıda gelişmiş ve endüstriyelmiş ülkenin göçmen yasalarını odaklanmasına ya da bu yasaların birçok soruna cevap veremeyecek nitelikte olması yüzünden giderek daha yaygın hale gelmektedir. Ülkeye gizli, saklı ya da göçmen değilmiş gibi görünerek

---

³¹ Öğr. Gör. Dr. İrge, N., F. (2005). Gelişmiş Kapitalizm Eşliğinde Yeni Sömürgecilik, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:6 Sayı:1, ss.63-64.

³² Dr. Güneş, H., H. & Yrd. Doç. Dr.Aydemir, C. (2006). Merkantalizmin Ortaya Çıkışı, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, ISSN:1304-0278 Kış, Cilt:5 Sayı:15, ss.137-141.

³³ Aykaç, M. & Yertüm, U. (2017). Avrupa Birliği Göç Politikalarının Gelişimi: Misafir İşçi Kabulünden Sığınmacı Akımına. Sosyal Siyaset Konferansları, Sayı 70 – 2016/1. s.14-15.

³⁴ Castles, S. (2006). "Guesworkers in Europe: A Resurrection", International Migration Review, Cilt 40, sayı 4, s: 741-766.

girme şansı yakalayan göçmenler, çoğunlukla resmi toplumun sınırları dışında yasadışı olarak yaşayabilmektedir³⁵.

1.1.2.5. Diğer Göç Modelleri

Literatürde yer alan bu 4 modelin yanı sıra, konu etrafında yer bulan, *Kitlesel/Toplu Göç*, *Uluslararası Göç*, *Zorla Göç* gibi çalışma içerisinde de sıkça karşımıza çıkabilecek kavramların üzerinde durulması gerekmektedir.

1.1.2.5.1. Kitlesel / Toplu Göç

Menşe ülke dışına (istisnai ve düzensiz şekilde) kitleler halinde hareket etme eylemidir. Toplu göç çok sayıda bireyin katıldığı bir hareket ya da belirli bir zaman diliminde toplumun bir bölümünün aksiyonunu ifade etmektedir.³⁶

1.1.2.5.2. Uluslararası Göç

Kişilerin süreli veya sürekli olarak başka bir ülkeye yerleşmek üzere menşe ülkelerinden veya alışılmış olarak ikamet ettikleri ülkeden ayrılmaları durumunun kavramsal karşılığıdır. Bundan dolayı, bu kavram ile ifade edilen uluslararası bir sınırın geçildiğidir.³⁷

1.1.2.5.3. Zorla Göç

Doğal ya da doğal olmayan sebeplerden ötürü kişilerin yaşamını sürdürmeye ve refah seviyelerini korumaya yönelik tehditleri içinde barındıran ve bir baskı unsuru bulunan göç hareketini tanımlamak için kullanılan genel terimdir³⁸.

³⁵ Kydyralieva, S. (2010). <http://www.bilgesam.org/incele/1047/-orta-asya%E2%80%99da-goc-hareketleri/#.WltqJqhl> IV. Erişim Tarihi 08.01.2019.

³⁶ Doç.Dr. Çiçekli, B. (Ed.) (2019). Age, ss.37-56

³⁷ Doç.Dr. Çiçekli, B. (Ed.) (2019). Age, ss.56-59

³⁸ Şahin, M., C. & Aydemir, S. (2018). Zorunlu-Kitlesel Göç Olgusuna Sosyolojik Bir Yaklaşım: Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılar Örneği, Dini Araştırmalar, Cilt : 21, Sayı: 53, ss. 125-126.

Ekolojik ve kimyasal faktörler, enerji kaynaklarının sebep olduğu nükleer yıkımlar, açlık ya da toplumsal kalkınma projeleri nedeniyle gerçekleşen hareketler, ülkesinde hayatını idame ettiremeyen bireylerin hareketleri zorla göç sınıfına girmektedir³⁹.

Bu çalışma içerisinde muhtelif yerlerde sıklıkla vurgulanan Suriye iç savaşı da zorla göç edilmesine yol açan kayda değer bir etken olarak gözükmektedir.

1.1.3. Göç Olgusunun Tarihsel Gelişimi ve Dünya’da Göç Olgusu

Göç, önemli bir sosyolojik olgu olarak insanların topluluk halinde yaşamalarına başladıklarından itibaren farklı şekillerde oluşmuştur. Tarih boyunca açlık, savaş, kıtlık, iklim koşulları, eğitim, sanayileşme, makineleşme ve ekonomik sebepler başta olmak üzere göçleri meydana getiren birçok sebep vardır.

4. yy’in bitiminde farklılaşan küresel iklim birçok toplumun yaşamını sürdürdüğü Orta Asya’yı kötü etkilemiştir. İklim koşullarının kurak olması ekseriyetini Türklerin teşkil ettiği topluluğun Dünya’nın muhtelif yerlerine göç etmelerine sebep olmuştur. Uzun yıllar süren bu göç hareketleri göç edenlerin yolları boyunca başka toplulukları da göçe zorlamıştır. Batıya doğru sürekli birbirini iten kavimler sonunda Avrupa’ya kadar ulaşarak Tarihteki en büyük kitlesel göç hareketlerinden birisini oluşturmuştur. Bu göç hareketi *Kavimler Göçü* adıyla tarihteki yerini almıştır⁴⁰.

İklim değişikliklerinden dolayı oluşan ekolojik sorunlar insanların yaşamını önemli ölçüde zorlaştırmıştır. 4. ve 5. yüzyıllarda Hunlar ve Moğollar kuraklık nedeniyle Orta Asya’dan başka bölgelere göç etmişlerdir⁴¹.

³⁹ UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği) 2018 Yıllık Rapor: <https://www.unhcr.org/news/stories/2017/6/5941561f4/forced-displacement-worldwide-its-highest-decades.html>. Erişim Tarihi:10.06.2019

⁴⁰ Wikipedia / Kavimler Göçü https://tr.wikipedia.org/wiki/Kavimler_G%C3%B6%C3%A7%C3%BC. Erişim Tarihi:10.06.2019

⁴¹ Günay, E. & Atılgan, D. & Serin, E. (2017). Dünya’da ve Türkiye’de Göç Yönetimi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 2, s.41.

15.yy'a geldiğimizde ise, Amerika Kıtası'nın keşfedilmesiyle birlikte Avrupa kıtasından bu kıtaya göçlerin başlamasına neden olmuştur. Takriben 60 milyon ferдин tebdil-i mekân etmesiyle oluşan bu göçler, 20. yüzyıla gelene kadar devam etmiştir.

2.Dünya savaşı sonrası savaşa katılan ülkelerde ciddi bir iş gücü açığı ortaya çıkmıştır. Başta Almanya olmak üzere Fransa, Belçika ve Avusturya gibi savaşa katılan ve sanayi hamleleri yapmaya çalışan ülkeler yabancı işçi çalıştırmaya başlamıştır. Cezayir, Tunus, Fas gibi Kuzey Afrika ülkeleri başta olmak üzere bazı doğu Avrupa ülkeleri de bu işçi talebini karşılayan ülkelerin başında gelmişlerdir. Bu dönem Misafir İşçi dönemi olarak da literatürde yer bulmuştur.⁴²

Günümüzde ise, globalleşmenin birtakım direkt ya da endirekt etkileriyle bölgesel sorunlar ve çatışmalar, yoksulluk, teknoloji ve teknolojiyle birlikte ulaşım ve iletişim imkânlarının gelişmiş olması göç edenlerin sayısında artışlar meydana getirmiştir.⁴³

Gelişmişlik düzeyinin farklı olması neticesinde oluşan gelir uçurumu ile birlikte doğudan batıya ve kuzeyden güneye şeklinde (Batı Avrupa, Kuzey Amerika, ABD ve Kanada eksenli) bir göç seyri görülmektedir.⁴⁴

Entelektüel, iyi derecede eğitilmiş, kalifiye insan gücünün başka ülkelere göç etmesi, insan kapitali kaçıışı olarak da ifade edilebilen durum literatürde beyin göçü olarak kendine yer bulmuştur⁴⁵. Beyin göçü sınırlı kaynakları olan gelişmemiş veya gelişmekte olan bir ülkeden, gelişmiş olan bir ülkeye doğru niteliksel olarak bir göç eyleminin gerçekleşmesidir. Bilim ve teknoloji konularında yatırımların ve politikaların yetersiz oluşu, eğitim sisteminde

---

⁴² Aykaç, M. & Yertüm, U. (2017). Age.

⁴³ Doç.Dr. Akan, Y. & Yard.Doç.Dr. Arslan, Age, ss.6-7.

⁴⁴ Mutluer, M. (2003). Uluslararası Göçler ve Türkiye. İstanbul, Çantay Kitabevi, s.12.

⁴⁵ Ünal, M. (2015). Gelişmekte Olan Ülkelerde Beyin Göçü, s.1417

çarpıklıkların olması, ekonomik koşulların yetersiz olması, işsizlik gibi sorunların varlığı beyin göçünü tetikleyen unsurlardandır. ⁴⁶

1.1.4. Türkiye'ye Yönelik Genel Göç Hareketleri

Cumhuriyet'in ilk devirlerinde ve sonraki süreçlerde de ülkemize kitlesel göçler olagelmıştır.

Bu kitlesel göç hareketlerin en çarpıcı örnekleri ise şu şekilde özetlenebilir:

Tablo 1: Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Kitlesel Göç Hareketleri

Tarih Aralığı	Kaynak Ülke/Bölge	Göç Eden Sayısı
1922-1938	Yunanistan	384.000
1923-1945	Balkanlar	800.000
1933-1945	Almanya	800.000
1988	Irak	51.542
1989	Bulgaristan	345.000
1991	Irak	467.489
1992-1998	Bosna Hersek	20.000
1999	Kosova	17.746
2001	Makedonya	10.500
2011-2019	Suriye	3.600.000
TOPLAM		6.496.277

Kaynak: Göç İdaresi 17.04.2019 Tarihli Göç Tarihi Raporu http://www.goc.gov.tr/icerik/goc-tarihi_363_380
Erişim Tarihi: 29.05.2019

⁴⁶ İmeci, T., Beyin Göçü ve Türkiye. http://www.emo.org.tr/ekler/cd92dbca243f63e_ek.pdf
Erişim Tarihi: 29.05.2019

1970’li yıllardan başlayarak ele aldığımızda, İran’da rejim değişikliğinin yaşanması ve ardından Afganistan’ın Rusya tarafından işgal edilmesinin Türkiye’ye yönelik büyük göçler yaşanmasına sebep olduğunu ifade etmek gerekir.

Ortadoğu’da Saddam Rejiminden kaynaklanan savaşların ve özellikle Körfez Savaşının yaşanması, Sovyetler Birliğinin dağılmasının ve komünist rejimin çökmesinin, 1990’lı yıllarda Bosna-Kosova gibi yerlerde sıkıntıların olmasının da yine Türkiye’ye yönelik hatırı sayılır göç dalgalarına sebebiyet verdiğini belirtmek gerekir⁴⁷.

2003’te başlayan Irak’ın ABD tarafından işgalinin, 2010 yılında başlayan ve halen yer yer devam eden Arap Baharının ve 2011 yılından günümüze kadar etkilerini sürdüren, güncel bir konu olarak Suriye iç savaşının yaşanması tüm bu göç dalgalarının da beraberinde düşünülmesi Türkiye’yi önemli bir göç merkezi haline getirmiştir⁴⁸.

Bahsi geçen bu göç merkezi olma olgusu Türkiye’de sığınmacı, mülteci, kaçak göçmen, transit göçmen ve hatta belirli zaman aralıklarında düzenli (yasal) göçmen konumunda olan fertleri bir araya toplayan karmaşık bir göç düzeninin oluşmasına sebep olmuştur⁴⁹.

Türkiye’ye doğru gerçekleşen düzensiz göçün en önemli özelliklerinden bazıları, çalışmak amacıyla ülkeye gelenlerin kalma sürelerindeki kısalık ve düzensizlik, çalışmanın ekseriyetle kaçak olarak vuku bulması, göçmenlerin ekseriyetle Irak, İran, Suriye, Pakistan ve Afganistan gibi Orta Doğu ve Asya bölgelerindeki ülkelerden ve Eski Doğu Bloğundan gelmeleridir⁵⁰.

Türkiye’ye artan düzensiz göçle beraber, göçmenlerin iş çevrelerinde ve piyasasında iki temel türde var oldukları görülmektedir. Birtakım göçmenler ev içi bakım hizmetleri ve turizm

---

⁴⁷ Göç İdaresi 02.02.2015 Tarihli Kitlesele Akımlar Yazısı & 17.04.2019 Tarihli Göç Tarihi Raporu, Age.

⁴⁸ Göç İdaresi 02.02.2015 Tarihli Kitlesele Akımlar Yazısı & 17.04.2019 Tarihli Göç Tarihi Raporu, Age.

⁴⁹ İçduygu, A., Erder, S. & Gençkaya, Ö.F. (2014). Türkiye’nin Uluslararası Göç Politikaları1923-2023: Ulus-Devlet Oluşumundan Ulus-Ötesi Dönüşümlere. MiReKoç Proje Raporları 1/2014.s.230.

⁵⁰ Dedeoğlu, S. (2011). Türkiye’de Göçmenlerin Sosyal Dışlanması: İstanbul Hazır-Giyim Sanayinde Çalışan Azerbaycanlı Göçmen Kadınlar Örneği. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi 66 (1), s. 28-48.

sektörü gibi yerel, bölgesel emek arzı az ve yetersiz olan iş türlerinde çalışmaktadır. İkinci tür ise, göçmen işçilerin yerli işçilerle ücret rekabetine girdiği işler üzerinden iş çevrelerinde ve piyasasında eklemlenmeleridir. Bu duruma örnek olarak ise zirai işlerde, inşaat ve tekstil sektöründe çalışan göçmenler gösterilebilir⁵¹.

Göçmenlerin Türkiye'ye girişleri esnasında bürokratik engellerin fazla olmaması, vize alımının zor olmaması, sınır kontrolünün sıkı yapılmaması ve kaçak girişe tedbir alınmaması gibi faktörler göç akımlarını kolaylaştırırken bu eğilim, informal iş piyasasının olanaklarının genişliği ve kayıt dışı çalışmanın kolaylığı ile beslenmektedir⁵².

Bazı göçmenler ülke koşullarının elvermesi durumunda “informal”, elvermemesi durumunda illegal yollara da sapabilmektedir⁵³. Örneğin, Türkiye ve bazı Güney Avrupa ülkelerinde göçmenler oturma ya da çalışma izni edinmemekte ve bu nedenle meşru ya da meşru olmayan yollara yönelmektedirler.

İnformal göç, göçmenlerin kendi içinde göç ve yerleşim problemleriyle başa çıkabilmek için geliştirdikleri ve “Göç Zinciri” olarak da literatürde kendine yer bulan, göçmenlerin kültürel ve sosyal sermayelerini içinde barındıran sosyal ağlardır⁵⁴.

İllegal göç, yasa dışı göç olarak da adlandırılırken girilen ülkenin yasalarına göre giriş ve çıkış prosedürlerine riayet edilmeden sınır hattının ihlal edilmesi veya ülkeye yasalar çerçevesinde girildikten sonra otoritelerden onay ve izin alınmadan ikamet edilmesini belirtmektedir⁵⁵.

Konuyla alakalı olarak yasa dışı göçmen kavramını ise içinde bulunduğu iktisadi, toplumsal ve diğer şartlar yüzünden memleketini gönüllü olarak terk eden ve bu yüzden göç ettiği devletin

---

⁵¹ Dedeoğlu, S. (2011). Age.

⁵² İçduygu, A. (2004). Türkiye’de Kaçak Göç, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayını, No:65, s.27.

⁵³ Quassoli F (1999). Migrants in the Italian Underground Economy. International Journal of Urban and Regional Research 23 (2), s. 212-231.

⁵⁴ Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE), Sayı:17, s.83.

⁵⁵ Akçadağ, E. (2012). Yasa Dışı Göç ve Türkiye, BİLGESAM, Rapor No:42, İstanbul, s.4.

koruması altında olmayan kişi olarak tanımlamak mümkündür. Dolayısıyla, yasa dışı gelen göçmenin sınır dışı edilmesi gibi birtakım sorunlarla yüzleşmesi olasıdır⁵⁶.

1.1.5. Suriye İç Savaşı Bağlamında Türkiye'ye Yönelik Suriyeli Göç Akımı

2011 yılında başlayan Suriye iç savaşı nedeniyle coğrafi açıdan komşu statüsü gören Türkiye Cumhuriyeti hem bu konumu nedeniyle hem de siyasi tutumu nedeniyle göç edenlere kapılarını açmıştır. Türkiye'nin sosyo-kültürel ve dini yaşantısının da yakınlığı sebebiyle göç akımına maruz kalması söz konusu olmuştur.

Başbakanlık AFAD, 15.01.2018 tarihli raporuna göre ülkemizdeki toplam Suriyeli sayısı 3.4 Milyonu geçmiştir.

Tablo 2: AFAD 2018 Suriyeli Göçmen Sayısına Dair Rapor

Statü	Sayı
Ülke Geneli Suriyeli	3.439.019
Barınma Merkezleri İçindeki Suriyeli	228.916
Barınma Merkezleri Dışındaki Suriyeli	3.210.103

Kaynak: Başbakanlık, AFAD, 15.01.2018 Tarihli Geçici Barınma Merkezleri Raporu.
https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2374/files/15_01_2018_Suriye_GBM_Bilgi_Notu.pdf Erişim Tarihi: 29.05.2019

Yine aynı rapora göre, Hatay, G. Antep, Ş. Urfa, Kilis, Mardin, Osmaniye, Adıyaman, Adana ve Malatya belirlenen barınma merkezleri olarak görülmektedir. Başlangıçta sadece belirli

⁵⁶ 1951 Tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi, <https://www.unhcr.org/3b66c2aa10.html> Erişim Tarihi:10.06.2019

mülteci kamplarında yer verilen göçmenlerin daha sonra yurtiçine dağılmaları söz konusu olmuştur⁵⁷.

Daha güncel bir sayı için göç idaresinin 17.04.2019 tarihli Göç Tarihi Raporuna baktığımızda ise ülkemizdeki Suriyeli sayısını yaklaşık 3,6 milyon olarak gösterildiğini ifade etmek gerekmektedir⁵⁸.

Ülkemizde bu denli ciddi bir popülasyona ulaşan, hacimsel olarak yüksek bir yer kaplayan Suriyeli göçmenlerin yönetiminde ve göçmen politikalarında birtakım sorunlar meydana gelmesi kaçınılmaz hal almıştır. Bu yönde ortaya çıkan sorunlar ve akabinde düşünülen çözüm yöntemleri TESEV 25.11.2015 Tarihli “*Sosyal Eşitsizlikler ve Kapsayıcılık Etkinlik Raporu*” kapsamında sıralanmıştır;

Ortaya çıkan göç yönetimi sorunları⁵⁹;

- a. Sağlıksız Kayıt:** Suriye’den gelenlerin ve ailesi Suriye kökenli olup burada doğanların kayıtlarının sağlıksız olması,
- b. Sorunlu Veri:** Verilerin karmaşık, düzensiz oluşu ve verilerden sağlıklı bir sonuç elde edilememesi, verilerin tutarsız ve erişime açık olmaması,
- c. Eksik Koordinasyon:** Kamu kurumları arasındaki koordinasyon eksikliğinin yanı sıra merkezi hükümet düzeyinde ve merkez – taşra arasında koordinasyon eksikliğinin olması ve ek olarak yerel aktörlerin nicel artışı, Suriyeli inisiyatiflerin ve küresel örgütlerin yerel aktörlerle sınırdaki etkin iş birliğinin artması ve bunun koordinasyonun olmaması,

---

⁵⁷ Suriyeli Mülteciler Nasıl Yaşıyor? Adlı Haber: <https://m.bianet.org/bianet/insan-haklari/160662-suriyeli-multeciler-nasil-yasiyor> Erişim Tarihi 10.06.2019

⁵⁸ Göç İdaresi 17.04.2019 Tarihli Göç Tarihi Raporu, Age.

⁵⁹ TESEV, 25.11.2015 Tarihli Sosyal Eşitsizlikler ve Kapsayıcılık Etkinlik Raporu: AB’nin Göç Politikaları Çerçevesinde Türkiye’deki Suriyeli Göçmenlerin Yönetimi. <http://tese.org.tr/wp-content/uploads/2015/11/ABnin-Goc-Politikalari-Cercevesinde-Turkiyedeki-Suriyeli-Gocmenlerin-Yonetimi.pdf>. Erişim Tarihi: 10.06.2019

- d. Eksik Etkileşim:** Farklı paydaşların etkileşiminin olmaması, akademinin ve sivil toplumun olaylardan ve gelişmelerden bihaber bırakılması, Suriyelilerle etkileşimin eksikliğinin olması,
- e. Farklı odaklanma:** Suriye olaylarının uluslararası ilişkiler açısından değerlendirilmesi ve göç yönetimi olarak görülmemesi,
- f. Alternatif uluslararası algı:** Türkiye'nin kendisine gelen göçmenlerle ilgilenmek ve onları yönetmek yerine, Suriye olaylarını başlatan, ortaya çıkaran siyasi tutumlarla mücadele eden ülke olarak kendini göstermesi nedeniyle yük paylaşımının yapılamaması ve sorunların bölgesel çapta sınırlandırılması,
- g. Yasal zemin eksikliği:** Göçmenlere/Mültecilere yasal bir statü verilmemesi,
- h. Alternatif çözümler:** İçeriğinin boş kaldığı alanların gelenler tarafından doldurulmasıdır.

Göç yönetimi kapsamında önerilen çözümler ise şu şekildedir⁶⁰;

- a. AB ile iş birliği:** Krizin bölgesel algılanmaması için özellikle Avrupa Birliği ile bütüncül politikalar geliştirilmesi,
- b. Kapsayıcılık yaklaşımı benimseyen uyum politikasının geliştirilmesi:** Sosyal politikalar bakanlığının kurulması,
- c. Katılım:** Suriyelilerin karar alma süreçlerine katılımının sağlanması,
- d. Kurumlar arası koordinasyon:** Göç İdaresinin kırsal yapılanmaları ile yerel yönetimlerin iş birliğinin artması.

Kamu, üniversite ve STK ortak çalışmasının sağlanması ve kamunun saha çalışmalarına yönelik kolaylaştırıcı faaliyetlerin sürdürülmesi,

---

⁶⁰ TESEV, 25.11.2015 Tarihli Sosyal Eşitsizlikler ve Kapsayıcılık Etkinlik Raporu, Age.

- e. **Erişilebilir veri:** Suriyelilerin nüfus bilgilerinin ve sosyolojik ve iktisadi özelliklerinin belirlenmesi için veri kaynaklarının meydana getirilmesi ve erişime açılması, tutarlı çalışmaların yapılması,

Suriyeli göçmenlerin yönetiminde ve göçmen politikalarında karşılaşılan göç yönetimi sorunlarına getirilen çözüm önerileri dikkate alındığında sağlık, eğitim, dolandırıcılık-hak ihlalleri, prosedür farklılıkları, kültürel farklılıklar, ayrımcılık-ırkçılık sorunları gibi temel birtakım meseleler üzerinde çözüm odaklı bir tutum sergilenmiş olacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK ÜZERİNE KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Girişimcilik

Girişimcilik çok boyutlu bir kavramdır. Sadece ekonomik/iktisadi ve istihdam boyutlarıyla değil, sosyal, kültürel, politik, küresel boyutlarıyla da ele alınması gereken önemli bir kavramdır. Girişimcilik, bu bağlamda eğitim sisteminde, politikanın önceliğinde, toplumun ve gençliğin gündeminde olmalıdır.

Literatür taramasının ikinci kısmı olan girişimcilik başlığı incelenirken, girişimci kavramı üzerinde durulacaktır. Literatürde yer alan girişimci özelliklerine çalışma içerisinde yer vererek, yapılan görüşmelerde de sıkça karşımıza çıkan karakteristik girişimcilik ruhuna atıfta bulunulacaktır.

Son olarak bazı önemli kavramlar üzerinde, yine literatür taramasındaki çalışma mantığından hareketle işin felsefi yönüne katkı sağlayacak açıklamalar da çalışmaya ilave edilecektir.

2.1.1. Girişimcilik Aşamaları

Girişimcilik, ülkelerin ekonomik düzeylerine göre faktör, verimlilik ve yenilik odaklı olmak üzere 3 kısma ayrılır.

Düşük, orta ve ileri gelişmişlik seviyelerine göre ülke ekonomilerinin sınıflandırılması girişimcilik aşamalarını da bu yönde etkilemektedir.

2.1.1.1. Faktör Odaklı Aşama

Ekonomisi içerisinde çok sayıda serbest-meslek işi ile meşgul olan bireylerden oluşan düşük katma değerli küçük işletmelerin yoğunlukla görüldüğü ülkelerde faktör odaklı aşamadan bahsedilir⁶¹.

Bu tarzda bir ekonomik yapıya sahip ülkede yenilik oluşturacak bilgiler üretilmediğinden dolayı girişimcilik sınırlı kalmakta, katma değeri düşük olduğundan ihraç edilememektedir.⁶²

2.1.1.2. Verimlilik Odaklı Aşama

Ekonomisi içerisinde üretim faaliyetlerinin artma gayretinde olduğu, işgücünün eğitilebilirliği mümkün olan ve teknolojik gelişime katkı sunulabildiği türde yapılarda verimlilik odaklı aşamadan söz edilir⁶³.

Bu türde ekonomilerde şirketler büyüme eğilimi gösterir. Bu eğilim neticesinde yönetici ve işçi maaşları (diğer imkânları) aynı doğrultuda artış göstermekte, bu durum da girişimcilik faaliyetlerinin sektöre uğramasına sebep olmaktadır. Birey, maaş ve diğer haklar konusunda imkân kazandıkça, girişimcilik faaliyetine isteksiz yaklaşmaktadır. Bu durum da ekonomik büyüme ile girişimcilik faaliyetinin ters orantılı olması sonucunu ortaya koymaktadır.⁶⁴

2.1.1.3. Yenilik Odaklı Aşama

Verimlilik odaklı girişimcilik aşamasından yenilik odaklı girişimcilik aşamasına geçişte Schumpeter’ci girişimcilik olgusunun (Dinamik girişimcilik) varlığından söz edilmektedir.⁶⁵

---

⁶¹ Prof.Dr. Karadal, H. (2016). Girişimcilik;”Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi & Güncel Konular & Girişimci Destekleri & İş Planı, Beta Yayınları, 4.Baskı, s.7.

⁶² Abiyev, M. & Özgür, I.O. (2014). Ekonomik Gelişme ve Girişimcilik. Girişimcilik, 3.Baskı, Ed. Himmet Karadal, Beta Yayınları, İstanbul.

⁶³ Dr. Karadağ, H. (2018). Girişimcilik Politika ve Stratejilerinin Girişimcilik Ekosisteminin Gelişimi Üzerindeki Etkileri: Doğu Asya Örneği, DAAD Güz, ss.63-77.

⁶⁴ Prof.Dr. Karadal, H. (2016). Age, s.8.

⁶⁵ Prof.Dr. Karadal, H. (2016). Age, s.8.

Bu aşamada olan ülkelerde, ciddi AR-GE faaliyetleri, teknolojik yenilikler ve inovatif düşünceler ile birlikte oturmuş bir endüstri yapısı mevcut olmaktadır⁶⁶.

2.1.2. Girişimciliğin Fonksiyonları

Girişimciliğin yeni iş imkânları sağlamak ve ürün, hizmet, süreçlerde yenilikler oluşturmak gibi önemli unsurları ekonomiyi kalkındırma ve canlandırma açısından oldukça dikkat çekicidir.

Girişimciliğin sonucu olarak ekonomide kalkınma ve canlandırma faaliyetleri ile bir değişim başlamış olur. Bu değişimle üretim ve büyüme artar. Yeni pazarlar oluşur ve istihdama katkılar sunulur⁶⁷.

Girişimciler teknolojik anlamda değişimlere ve üretkenliklere çok büyük katkı sunmaktadırlar. Ekonomik gelişmelerin yanı sıra toplumsal olarak da ortaya anlamlı gelişmeler çıkmaktadır⁶⁸. Bu minvalde bakıldığında, girişimciliğin hem ekonomik hem de toplumsal fonksiyonlarından söz etmek gerekmektedir.

Ekonomik ve toplumsal fonksiyonların yanında bir üçüncü fonksiyon da olarak bireylerin potansiyellerinin ortaya çıktığı ve parça-bütün ilişkisi içerisinde bireylerin toplumla bütünleşmesinin yer aldığı bireysel fonksiyondur.

2.1.2.1. Ekonomik Fonksiyonlar

Girişimcilerin oluşturduğu katma değer ekonomiye olumlu olarak yansımaktadır. Bu yansımaları belli başlı başlıklar altında toplarsak⁶⁹;

a. İstihdamın sağlanması,

⁶⁶ Bruton, G., D. & Filatotchev, I. & Wright, M. (2013). Entrepreneurship and Strategy in Emerging Economies. Strategic Entrepreneurship Journal, 7, ss. 169-180.

⁶⁷ Pişkinsüt, E. (2011). Girişimciliğin Türkiye'deki Ekonomik Kalkınmaya Etkileri: Kobi Örneği, Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, Cilt: 14 Sayı: 2, s.103.

⁶⁸ Doç. Dr. Ada, S. (2018). Girişimciliğin Fonksiyonları, Ders Notları, <https://docplayer.biz.tr/62880499-Girisimciligin-fonksiyonlari.html> Erişim Tarihi:10.06.2019.

⁶⁹ Dilsiz, İ. & Kölük, N. (2008). Girişimcilik, Detay Yayıncılık, s.5.

- b.** Toplumun talebine göre yeni ürünlerin ve hizmetlerin sağlanması,
- c.** Rekabet sayesinde çeşitliliğin ve buna bağlı olarak da kalitenin artması,
- d.** Yeni şirket ve iş alanlarının oluşturulması ile iktisadi hayatın canlandırılması,
- e.** Yeni pazarlara ulaşılarak iktisadi gelişmelere katkı sunulması,
- f.** Kaynakların muhtelif iş ve çalışma sahalarında kullanılması ile üretimin çeşitlendirilmesi,
- g.** Özelleştirme süreçlerinin hızlanması,
- h.** Piyasa ekonomisine geçişin hızlanması,
- i.** Kamu kesimindeki aşırı istihdam azaltıcı bir etki oluşması,
- j.** Rekabetin canlanması ve bu sayede üretkenliğin ve etkinliğin artması

Şeklinde birçok kayda değer ekonomik gelişmeler meydana gelmektedir. Bu gelişmeler, ekonomiye katma değer katarak ekonomide olumlu bir yansıma sağlamaktadır.

2.1.2.2. Toplumsal Fonksiyonlar

Girişimcilerin oluşturduğu katma değer ekonomiye olumlu olarak yansırken bir yandan da toplumsal gelişmeler meydana gelmektedir. Bu toplumsal gelişmeleri şu şekilde sıralayabiliriz⁷⁰;

- a.** Bireylerin özgüveninin artması ve cesaretlenmesi sağlanır. Toplumsal gelişme ve güçlenme bunun peşinden gelir.
- b.** Toplumun değişen talepleri, istekleri ve öncelikleri algılanır ve karşılanması sağlanır.

---

⁷⁰ Özdevecioğlu, M. & Kaya, Y. & Balcı, İ. F. (2011). Temel Girişimcilik, İş ve Meslek Danışmanlığı, Ankara, s. 480.

- c. Kadınların girişimciliğe özendirilmesi sağlanır. Sosyo-ekonomik yaşamda daha etkin rol oynamalarına imkân tanınmış olunur. Bu sayede dikkate değer bir uluslararası gösterge olarak sosyal gelişmenin sağlanmasına büyük katkı sunar.
- d. Bölgesel ve coğrafik birtakım farklılıkların ortadan kalkmasına yarar.

Ekonomik gelişmelerle beraber sağlanan toplumsal gelişmeler birbirlerini tamamlamaktadırlar. Toplumun taleplerine verilen yanıtlar toplumun gelişimine katkı sunar. Toplum içerisinde yer alan farklılıklar minimize edilir. Toplumun farklı kesimlerine fırsat eşitliği sağlanmış olur.

2.1.2.3. Bireysel Fonksiyonlar

Girişimciliğin ekonomik ve sosyal fonksiyonlarının yanı sıra bireysel fonksiyonları da mevcuttur. Bireysel fonksiyonlar, toplumsal ve ekonomik fonksiyonlarla bir bütün olarak yer alırlar. Toplumun ve ekonominin belirli bir noktaya gelmesi öncelikle bireylerin kendini potansiyellerinin farkına varmaları ve kendilerini gerçekleştirmeleri ile önemli mesafe kat eder. Bu üçlü fonksiyonların en temel yapı taşı olan bireysel fonksiyonları sıralarsak⁷¹;

- a. Bireyler potansiyellerini ortaya koyarlar ve kendi hedeflerini gerçekleştirmek için yol kat ederler.
- b. Bireylerin başarıma ihtiyaçlarına karşılık verilmiş olunur.
- c. Bireylerin toplumsal hayata uyum göstermelerini, Sosyo-kültürel gelişimi içselleştirmeleri sağlanır.
- d. Bireylerin toplumsal kopmalarının önüne geçilir. Sosyolojik olarak da birey ve toplum bir nevi parça-bütün ilişkisi çerçevesinde şekillenir.
- e. Bireylerin kendine güvenen, öz güveni yüksek ve karşı tarafa güven hissiyatı aşıl原因 bir tutum sergilemelerine yardımcı olur.

---

⁷¹ Özdevecioğlu, M. & Kaya, Y. & Balcı, İ. F. (2011). Age, s.481.

Bireyler, toplumsal hayata tutunarak hem kendi gelişimlerini hem de toplumsal gelişimin önünü açarlar. Bu nihayetinde ekonomik gelişime de katkı sağlar. Birey ve toplum parça – bütün ekseninde düşünüldüğünde, toplumsal mutabakat sağlanarak süreçler sağlamlaşır.

2.1.3. Girişimci Kavramı

Girişimciliği kavramsal olarak ele aldığımızda “üstlenmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Girişimcilik eylemini gerçekleştiren kişi, yani girişimci de bir işletmenin organize edilmesinde, yönetilmesinde ve risk alınmasında sorumluluk üstlenen kişiyi ifade eder.⁷²

Girişimcilik kavramı birçok disiplinde gerek işletme olsun gerekse iktisat biliminde olsun çok uzun sürelerden beri kullanılmaktadır. Fransız İktisatçı J.B. Say’dan beri, girişimcilik üretim faktörleri içerisinde 4. Faktör olarak kendine yer edinmiştir.⁷³

Girişimcilik kavramı tarihsel olarak bakıldığında Schumpeter’in dinamik girişimcilik mefhumuyla daha fazla itibar kazanmıştır. Buradan hareketle, Schumpeter, dinamik girişimciyi, tedarik kaynaklarını, satış piyasalarını, ürünleri, süreçleri ve organizasyon şekillerini yenileme işlemi uygulayarak ve eskiyi yeni ile ikame ederek, ezcümle devamlı bir yenilik (İnovasyon/Yenileşme) prosesinde eskiyi terk edip daha etkin yeni yolları ve yöntemleri devreye sokarak (Yıkıcı Yaratıcılık) yaşayan bireyler olarak tanımlamıştır. Ayrıca, Schumpeter bu bireylerin iktisadi büyümenin en önemli aktörü olduğunu ifade etmiştir.⁷⁴

Girişimci, bazı ihtiyaçlara cevap verebilmek adına gerekli olan iktisadi mal ve hizmet üretiminin gerçekleştirilmesi için üretim faktörlerini bir araya getiren kişi olarak tanımlanabilir.⁷⁵

---

⁷² Prof.Dr. Karadal, H. (2016). Age, s.3.

⁷³ Durukan, T. (2006). Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21.Yüzyılda Girişimciliğin Önemi, ÇOMÜ Açık Erişim, Cilt 1, Sayı 2. S.28.

⁷⁴ Müftüoğlu, M. T. & Durukan, T. ve başk. (2003). Girişimciler İçin İşletme Yönetimi, Gazi Yayınevi, Ankara.

⁷⁵ Karalar, R. (2001). Genel İşletme, AÖF Yayınları, Eskişehir, s.13.

Diğer bir tanımda ise girişimciler; risk ve belirsizlik ortamlarında yeni iş-çalışma olanaklarını üretebilenin yanı sıra fırsatları ve kaynakları, kazanç hacmini artırmak ve daha çok büyüebilmek için kullanabilen kişiler olarak ifade edilmektedir.⁷⁶

2.1.4. Girişimci Olma Nedenleri

Bireylerin neden işletme kurmak istedikleri, bir başka deyişle neden kendi işlerini yapmak istedikleri incelendiğinde sosyal statü edinimi, kariyer planlaması, kendini kanıtlama arzusu, topluma fayda sağlama-hizmet etme ideali, istihdama katkı sağlanma, özgür çalışma arzusu, kendi düşüncelerini ve projelerini gerçekleştirmek, ekonomik-finansal anlamda güç elde etmek, başka seçenek kalmayışı gibi maddeler ortaya konulduğu görülmektedir⁷⁷.

2.1.4.1. Sosyal Statü Edinimi

Girişimci olmanın, bir bürokratta, politikacıda ve işletme yöneticisinde olduğu gibi toplum nezdinde değerinin, itibarının olması durumudur. Günümüzde girişimci, bu sosyal statüye sahip olmakla birlikte, iş dünyası ve çevreleri karşısında değer gören kişilerdir⁷⁸.

2.1.4.2. Kariyer Planlaması

Girişimcilik, sadece finansal anlamda güçle değil, aynı zamanda eğitim yoluyla da gerçekleştirilebilen bir aktivitedir. Eğitim yoluyla gizli kalan ve geliştirilmeyi bekleyen girişimcilik yetenekleri fark edilebilir ve bu yönde somut bir eylem yapılabilir⁷⁹.

---

⁷⁶ Bozgeyik, A. (2005). Kriz Dönemlerinde Girişimcilik Neden Daha Önemli? <https://abdullahbozgeyik.wordpress.com/2015/06/25/pazarlama-dunyasi-sitesi-yazim-kriz-donemlerinde-girisimcilik-nicin-daha-onemli/> Erişim Tarihi:29.05.2019

⁷⁷ Akdemir, A. (2012). İşletmeciliğin Temel Bilgileri, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2.Baskı, Bursa, ss.162-170.

⁷⁸ Akdemir, A. (2012). Age.

⁷⁹ Akdemir, A. (2012). Age.

2.1.4.3. Kendini Kanıtlama Arzusu

Ortalama olarak her birey, insan psikolojisi çerçevesinde kendini kanıtlamak ve çevresine kendini kabul ettirmek ister. Kendini kanıtlamanın bir ihtiyaç olduğu Maslow'un ihtiyaç piramidine göre de bilimsel olarak ortaya konulmuştur⁸⁰.

2.1.4.4. Topluma Fayda Sağlama & Hizmet Etme İdeali

İşletme kurmanın doğasında topluma hizmet etmek düsturu yatmaktadır. Sadece kar elde etme anlayışı ile bir yere kadar devam edilebilir. Toplumun taleplerini göz ardı eden bir işletmecilik faaliyeti başarılı olma şansını zora sokmaktadır⁸¹.

2.1.4.5. İstihdama Katkı Sağlama

İstihdamın sağlanması, girişimciliğin doğal getirilerinden olan ekonomik kalkınma ve yeni iş olanaklarının artmasıyla mümkün olmaktadır. Girişimcilerin ülke ekonomisi dahilindeki nicelikleri, nitelikleri ve konumları ne denli artarsa, toplam istihdam, yatırım ve katılımdaki oranları da o nispette pozitif manada gelişmekte ve nihayetinde kalkınmaya artı bir katkı sağlayabilmektedir⁸².

2.1.4.6. Özgür Çalışma Arzusu

Herhangi bir kurum ya da kuruluşta standart bir işte çalışmak ya da memur, işçi ve yönetici gibi statülerde olmak istemeyen birey, kendi işini yapmaya ve bağımsız çalışma bilinciyle/dürtüsüyle hareket eder⁸³.

---

⁸⁰ Parıltı, C. (1999). Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşi Kuramında Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı, Kamu İş – İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 4, s.273.

⁸¹ Akdemir, A. (2012). Age.

⁸² Pişkinsüt, E. (2011). Age, s.99.

⁸³ Prof.Dr. Karadal, H. (2016). Age, s.16.

Girişimci birey, kontrolü elde tutma adına, kendi davranışlarını yönetme ve bu davranışların sonuçlarına katlanma sorumluluğu olan kişidir. Bu anlayış sayesinde, dış faktörlere bel bağlamaz ve kendi otonomisini kurar⁸⁴.

Girişimci birey, özgürlüğüne düşkün bir tutum sergiler. Kendi işinin patronu olma ve başkalarından emir almamadan çalışma arzusu güder. Bu düşünceler, girişimci bireyin bağımsız olma anlayışına işaret etmektedir⁸⁵.

Bağımsızlığa olan arzu ve karar verebilme özgürlüğü girişimcilerin en temel amaçlarıdır. Bireyin kendi işinin patronu olması pek çok girişimci için doygunluk verici bir hissiyattır⁸⁶.

2.1.4.7. Kendi Düşüncelerini & Projelerini Gerçekleştirme

Herhangi bir kurum ya da kuruluşta en üst yönetici olarak çalışılsa dahi kaynaklara ve imkânlarla erişebilme noktasında tamamen yetki sahibi olunmayabilir. Girişimci ise, bu kaynak ve imkânlarla tamamen sahiptir⁸⁷.

2.1.4.8. Finansal Güç Kazanma

Bireyleri girişimci olmaya iten bir önemli etken de finansal güç elde etmek ve bu sayede sınırsız harcama kabiliyeti arzusudur. İyi bir girişimci paranın öneminin ve gerekliliğinin farkındadır. Ama işini sürdürmede temel motivasyonu para değil projesinin başarısıdır⁸⁸.

2.1.4.9. Başka Seçenek Kalmaması

Bazı bireyler için kendi işini yapmak tek bir alternatif olabilir. Çalıştığı işinden memnun olmayan ya da hiçbir şekilde iş bulamayan bireylerde de girişimcilik tek bir seçenek olarak görülebilmektedir.

---

⁸⁴ Uluhan, R. (2012). Kendi İşini Kurmak İsteyenler İçin:” Girişimcilik Kılavuzu”,3.Baskı, İstanbul, s.14.

⁸⁵ Uluhan, R. (2012). Age, s.14.

⁸⁶ Doç. Dr. Bayraktar, S. (2008). Girişimcilik, Sakarya Üniversitesi SBE, EIS526 -H04-1, ss.8-9.

⁸⁷ Prof.Dr. Karadal, H. (2016). Age, s.17.

⁸⁸ Uluhan, R. (2012). Age, s.14.

Tüm bu nedenlerin yanı sıra, bireylerin işindeki memnuniyetsizlikler, işsizlik durumu, kariyer planının sektöre uğraması veya güzel bir iş fikrinin bulunması onları girişimciliğe iten sebepler arasında gösterilebilir⁸⁹.

Nihayetinde yeni bir iş kurmanın altında yatan onlarca sebep olabilir. Bu sebepler ekonomik temelli olduğu gibi, sosyolojik temelli de olabilir. Veya bireyin karakteristik yapısı ya da içinde bulunduğu şartlar da onu girişimci olmaya itebilir. Bu bağlamda önemli bir kavram olarak, iş fikrinin bu kısımda vurgulanması önemli olacaktır.

2.1.5. Girişimcilikte İş Fikri Gelişimi

Bir girişimci başarılı olmak istiyorsa en değerli kaynağı iyi bir iş fikri olacaktır. İş fikri ile yeni bir ürün ve hizmet ortaya çıkacak, karşılığında belirli bir kesimin veya toplumun bir ihtiyacına ya da talebine cevap verilmiş olacaktır.

İş fikrinin gelişim aşamalarına bakıldığında yapılan araştırmalar⁹⁰ neticesinde iş kurmaya karar verenlerin %43'ünün bu iş fikirlerini kendi iş deneyimlerinden yola çıkarak oluşturduğu görülmüştür. Bu bireyler, iş fikri oluştururken iş ilişki ağını iyi kullanmaktadırlar. Çevrelerinde ve dünyada meydana gelen değişimleri, trendleri ve gelişmeleri yakından takip etmekte, yani herkesin baktığı ama çoğu kişinin görmediğini fırsatları yakalayabilmektedirler⁹¹.

İş fikrinin çıkış kaynaklarını, üretilmekte olan ürün ve hizmetler, tüketiciler, devlet/yönetim, ar-ge, dağıtım kanalları, çevresel faktörler ve bilimsel yayınlar şeklinde sıralayabiliriz⁹²;

- a. **Üretilmekte Olan Ürün ve Hizmetler:** Girişimci bireyler fikirlerini, hâlihazırda üretilmekte olan ürünleri dikkate alarak, daha iyilerini geliştirerek yenilik unsuru olacak şekilde geliştirebilirler.

⁸⁹ Prof. Dr. Karadal, H. (2016). Age, s.17.

⁹⁰ Dilsiz, İ. & Kölük, N. (2008). Age, s.15.

⁹¹ Uluhan, R. (2012). Age, s.8.

⁹² Atasoy, T. (2012). Kendinizin Patronu Olmak: Girişimcilik, ODTÜ Bilim ve Toplum Kitapları Dizisi, s.19.

- b. Tüketiciler:** Kimin neye ihtiyacı olduğu iyi tespit edilerek, müşterilerin izlenmesi sağlanmakta bu durum da ihtiyacın en yenilikçi biçimde nasıl karşılanacağını göstermektedir.
- c. Devlet / Yönetim:** Ülkelerde patent enstitüleri yeni ürün, hizmet ve yöntemin kayıtlarını tutar. Girişimciler bu kayıtlar vasıtasıyla yapılmış bir şeyi tekrar yapmama ve zaman kaybetmeme adına önceki fikirleri ve yapılanları irdeleyerek boşuna kaynak harcamamış olurlar.
- d. Araştırma / Geliştirme:** Bir girişimcinin en büyük fikir kaynağı araştırma ve geliştirme çabalarının varlığıdır.
- e. Dağıtım Kanalları:** Girişimciler dağıtım kanallarıyla tüketiciler ve satıcılar ile iletişimde kalarak önemli fikirler elde edebilir.
- f. Çevresel Faktörler:** Bir girişimci çevresinin farkında olarak, iyi bir dinleyici olduğu takdirde, kendisine bir ilham kaynağı oluşturabilir, doğru sorularla ayrıntılı bilgi edinerek çalışmalarında kullanabilir.
- g. Bilimsel Yayınlar:** Yapılan projeler ve araştırmalar dikkatli ve ayrıntıya önem verecek şekilde takip edildiğinde girişimci için iyi birer fikir kaynağına dönüşebilmektedirler.

Yukarıda sıralanan maddeler iş fikrinin çıkışında etkin rol oynarlar.

2.1.6. Girişimcilikte Entegrasyon ve Asimilasyon Süreçleri

Kültürel bütünleşme ya da kültürel uyum olarak da ifade edilen entegrasyon, bir etnik ya da sosyal grubun genellikle de azınlık olan kısmın diğer grup ya da gruplarla uyumlu hale gelmesini ifade etmektedir.⁹³

Kültürel özellikleri olan bireylerin ve zümrelerin farklı, kendilerine ait olmayan bir kültürün her türlü unsurlarını (fikir, söylem, norm, değer, davranış vb.) kademeli olarak içselleştirmesi

---

⁹³ Doç.Dr. Çiçekli, B. (Ed.) (2019). Age, s. 17.

ve benimsemesi, bunun yanında yeni geldiği topluluğa kendi kültüründen parçalar getirmesi söz konusudur⁹⁴. Karşılıklı bu kültürel alışveriş, “kültürel uyum ve bütünleşme” olarak görülmektedir⁹⁵.

Asimilasyon ise, kültürel uyum ve benzeşme ötesinde dil, gelenek, görenek, değer kaygıları ve davranışlar, tutumlar ve aidiyet duyguları gibi değerlerin ve tutumlarının değişikliğe uğraması anlamına gelir⁹⁶.

Süreç olarak ele alındığında, bazı önemli yaklaşımlar entegrasyon sürecinin oluşmasına katkı sağlar. Bu yaklaşımlar⁹⁷;

- a.** Entegrasyonun bir proje olmasından ziyade süreç olduğunun bilincinde olunması,
- b.** Önyargı ve genel yaygın basmakalıp ifade tutumlar ile mücadele edilerek, pozitif rol model davranışların ön plana çıkarılması,
- c.** Mesleki ve Teknik anlamda dil sorunlarının aşılmasına yönelik eğitimlerin sağlanması,
- d.** Kültürlerarası gerçeklik faaliyetinin toplum içerisinde canlı tutulması,
- e.** Kültürlerarası her türlü eğitim faaliyetinin gündemde tutulması,
- f.** Çok dilli eğitimin yaygınlaşmasına yönelik çalışmalar,
- g.** Dil ve dinin önemle üzerinde durulması,
- h.** Ekonomik odaklanmanın kültürel odaklanmanın önüne geçmesinin engellenmesi

Şeklinde listelenmektedir.

---

⁹⁴ Günay, E. & Atılgan, D. & Serin, E. (2017). Age, s.52.

⁹⁵ Doç.Dr. Çiçekli, B. (Ed.) (2019). Age, s. 3

⁹⁶ Martikainen, T. (2010). Din, Göçmenler ve Entegrasyon, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı:38, ss.264-268.

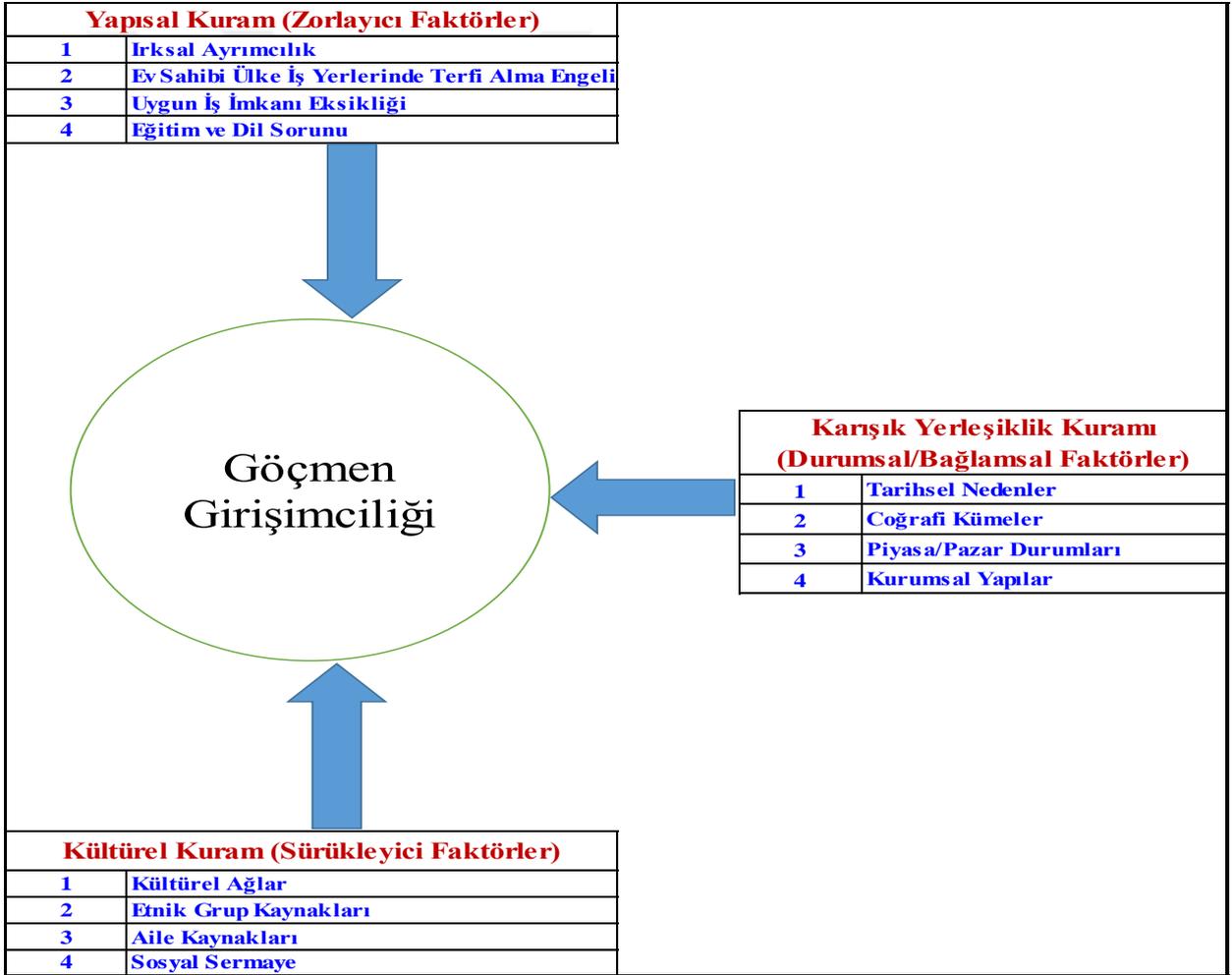
⁹⁷ Berlinghoff, M. (2013). Migration and Cultural Integration in Europe, ifa-Edition Culture and Foreign Policy, Conference Report, Brussels, s 3-15.

2.1.7. Göçmen Girişimciliğinin Kuramsal Çerçevesi

Akademik yazın incelendiğinde göçmen girişimciliği 3 temel kuram üzerinde konumlandırılmıştır. Sürükleyici faktörlerle ilişkilendirilen “Kültürel Kuram”, zorlayıcı faktörlerden beslenen “Yapısal Kuram” ve kültür temelli gelişmeler ışığında oluşan “Karışık Yerleşik Kuram” literatürde bu çerçeveyi oluşturmuşlardır⁹⁸.

Kültürel, yapısal ve karışık/yerleşik şeklinde adlandırılan bu kuramlar Şekil-2’de gösterilmiştir.

Şekil 2: Göçmen Girişimciliği Tematik Çerçeve

Kaynak: Yasin, N. (2011). Understanding Start-Up Ethnic and Immigrant Pakistani Entrepreneurship In The British Gold Jewellery Industry.

⁹⁸ Prof.Dr. Karadal, H. (2016). Age, s.209.

- a. Kültürel Kuram: Bazı etnik grupların diğerlerine nazaran girişimciliğe daha yatkın olduklarını ifade eden kuramdır⁹⁹. Bu kuram aynı zamanda literatürde çeken faktörler (pull factors) olarak da nitelendirilmektedir¹⁰⁰.
- b. Yapısal Kuram: Göçmenlerin çalıştıkları kurumlarda, yükselme ve terfi etme şanslarının kısıtlanması, kendilerine uygun iş olanaklarının yetersizliği ve dil sorunları gibi dışsal etkilerin yönlendirmesi ile oluşan kuramdır¹⁰¹. Bu kuram aynı zamanda iten faktörler (push factors) olarak da nitelendirilmektedir¹⁰².
- c. Karışık Yerleşik Kuram: Mikro ölçekli kültürel bağlantıların ve ağların üzerine inşa edilen, ekonomik ve kurumsal bağlamların göçmen girişimciliği faaliyetlerinde etkisi olduğuna dikkat çeken kuramdır¹⁰³.

2.1.8. Göçmenlerin Girişimcilik Ruhü

Kaynak ve yeteneklerin optimal şekilde sentez halini almasıyla “Girişimcilik Ruhü” oluşur¹⁰⁴. Girişimcilik ruhu, bir ihtiyacı karşılamak amacıyla zenginlik oluşturma, farklı ve çeşitli kaynakları bir araya getirip fırsatları değerlendirerek değer yaratma gibi kişisel özelliklerin yoğun olduğu bir inancı ifade eder¹⁰⁵.

⁹⁹ Basu, A. (2006). Ethnic Minority Entrepreneurship, The Oxford Handbook of Entrepreneurship, ss.580-600.

¹⁰⁰ İnal, G. (2007). “Why Do Minorities Launch Business In Britain?”, International Journal of Business and Globalisation, 1(1), ss.51-59.

¹⁰¹ Prof.Dr. Karadal, H. (2016). Age, s.210.

¹⁰² Modood, T. & Berthoud, R. & Lakey, J. Vd. (1997). Ethnic Minorities In Britain: Diversity and Disadvantage, London, Policy Studies Institute.

¹⁰³ Granovetter, M. (1983). “The Strength of Weak Ties: A Network Theory Revisited”, Sociological Theory, 1, ss.201-233.

¹⁰⁴ Prof.Dr. Karadal, H. (2016). Age, s.25.

¹⁰⁵ Top, S. (2012). Girişimcilik: Keşif Süreci, Beta Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, s.30.

Öte yandan girişimcilik ruhu sadece kişisel özellikler ile değil, motivasyon unsuru taşıyan bazı durumlarla da kamçılanmış olur. Bazı insanların fırsatları yakalaması karşısında, bazılarının bu fırsatları gözden kaçırmaları bu motivasyonel unsurlardan kaynaklanmaktadır¹⁰⁶.

Stratejik girişimcilik bağlamında göçmen girişimcilerde bireyler, örgütler ve/veya toplum için değer yaratma, fayda oluşturma ile birlikte fırsat arayışı gibi temel tutumlar görülmektedir. Bu tutumlar göçmen girişimcilerin risk alma eğilimlerinin yüksek olmasına işaret etmektedir¹⁰⁷.

Sarı Pekkala Kerr ve William Kerr'in yapmış oldukları çalışmaya göre (1995-2008 yılları), göçmenlerin yerlilere göre daha çok şirket kurma ve kendi işini yapma eğilimi içerisinde oldukları, yerlilerin ise konfor alanları içerisinde rahatlık halinde bulunarak bir nevi piyasayı göçmenlere kaptırdıkları görülmüştür¹⁰⁸.

Yine bu çalışmaya göre, ABD içerisinde göçmenlerin toplam istihdamın %15'ine tekabül etmesi söz konusudur. Ayrıca, ülke çapında girişimciler dikkate alındığında göçmen girişimciler bu habitatın %27'sini kapsamaktadırlar. Yerlilere kıyasla göçmen girişimcilerin daha başarılı olmaları, araştırma sonucuna göre hem göçmenlerin daha fazla risk alabilmeleri ile hem de göçmen girişimcilerin kişisel becerilerinin, etnik kökenlerinin ve sosyal ağlarının kurdukları şirketlere coğrafi ve endüstriyel olarak yön vermede başarılı olmasıyla açıklanmıştır¹⁰⁹.

Literatür taraması ve kuramsal çerçeve bağlamında göç, göçmen, girişimcilik gibi kavramlar açıklanmış, bu kavramların boyutları, etkileri üzerinde durulmuştur. Kuramsal çerçevenin ardından araştırmanın uygulama boyutu olarak metodoloji bölümüne geçilecektir.

---

¹⁰⁶ Çetin, C. (2012). Stratejik Düşünce ve Kuramsal Girişimcilik, İTO Yayınları, s.24.

¹⁰⁷ Prof.Dr. Karadal, H. (2016). Age, ss.25-29.

¹⁰⁸ Kerr, S., P. & Kerr, W. (2016). Immigrant Entrepreneurship, CESifo Working Paper, Sayı: 6197.

¹⁰⁹ Kerr, S., P. & Kerr, W. (2016). Age.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA

Bu bölümde öncelikle araştırma probleminin tanımlanması ve temel araştırma soruları ele alınacaktır. Ardından araştırmanın bir nevi çerçevesinin çizildiği model yer alacaktır. Devamında çalışmada hangi analiz yönteminin kullanıldığı, verilerin nasıl toplandığı ve nasıl analiz edildiğinden bahsedilecektir. Analiz yöntemlerinden sonra, örneklemin oluşumu ve araştırmanın geçerlilik-güvenirlilik ölçütleri ifade edilecektir.

Son olarak, verilerin analizi ile kodlama evreleri detaylı bir şekilde anlatılarak, elde edilen bulgular ortaya konulacaktır.

3.1. Problemin Tanımı ve Araştırma Sorusu

Çalışmanın temel çerçevesi kısmında vurgulandığı üzere bu çalışmada Suriyeli göçmen girişimciler incelenmiştir. Bu minvalde odak noktasında hem göçmenler hem girişimciler olacaktır. Ancak, bu çalışma sadece göçmenleri inceleyen sosyolojik bir çalışma ya da sadece girişimcileri inceleyen ekonomi alanında yapılan bir çalışma değildir. Her iki disiplinden de faydalanarak nitelikli bir çalışma ortaya çıkarma arzusuyla hazırlanmak istenmiş olan bu çalışmada temel araştırma soruları;

- ❖ Göçmenlerin iş kurma eğilimleri,
- ❖ Göçmenlerin Sosyo-kültürel yaşamlarını ve iktisadi tutumlarını değiştirme pahasına göç etmeye karar verme süreçleri,
- ❖ Göçmen girişimcilerin değişen Sosyo-kültürel yaşamları,
- ❖ Göçmen girişimcilerin entegrasyon süreçleri,
- ❖ Göçmen girişimcilerin teknik iş bilgisi ve iş tecrübesi edinme süreçleri

Şeklinde gelişmektedir.

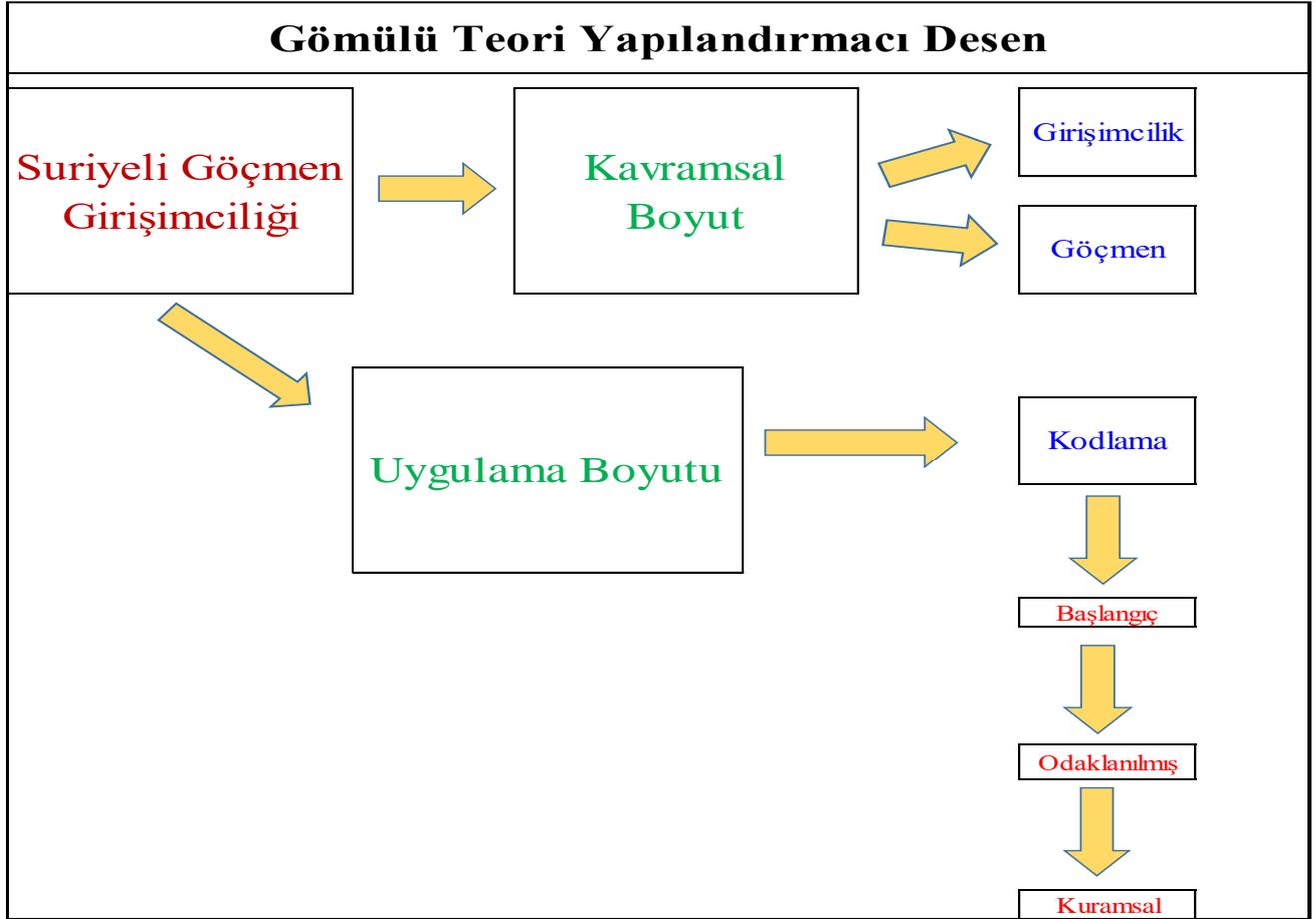

Bu araştırma soruları *Türkiye'deki Suriyeli Göçmen Girişimciler* kapsamında sınırlandırılacaktır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli, çalışmanın hem kavramsal hem de uygulama boyutları düşünülerek, gömülü teorinin yapılandırmacı deseni çerçevesinde oluşturulmuştur (Bkz. Şekil-3).

Şekil 3: Araştırma Modeli

Teorik modelden hareketle, kavramsal boyut kısmında girişimcilik ve göçmen kavramları üzerinde durulmuştur. Yapılan literatür taraması ile göç kavramının modelleri, Türkiye’de ve Dünya’da göç olgusu ve göç hareketleri üzerinde durulmuştur.

Kavramsal boyutun diğerk kısmı olan girişimcilikte ise girişimciliğın aşamaları ve fonksiyonları irdelendikten sonra girişimcinin kimliğı, kişiliğı ve bir bireyi girişimci olmaya iten özellikler ile iş fikri gelişimi başlıkları yer almıştır.

Uygulama boyutunda yapılandırmacı desen çerçevesinde kodlama metodu tercih edilmiş, sırasıyla Başlangıç (Açık), Odaklanılmış (Seçici) ve Kuramsal Kodlama ile süreç sonlandırılmıştır.

3.3. Uygulanan Analiz Yöntemi

Göçmenlerin girişimci olma süreçlerinin ve iş kurma eğilimlerinin derinlemesine irdendiğı bu çalışmada nitel analiz desenlerinden Gömülü Teori yaklaşımı kullanılmıştır. Gömülü teori, 1960'larda Anselm Strauss ve Barney G. Glaser adlı sosyologlar tarafından geliştirilmiştir. 1967 yılında "Discovery of Grounded Theory" eseriyle literatüre kazandırılan yöntem, Strauss ve Glaser tarafından "Sosyal tabanlı çalışmalarda sistematik olarak elde edilen veriden teori keşfedilmesi" şeklinde tarif edilmiştir.¹¹⁰

Gelişen farklı görüşler ve sosyal bilimlerdeki gelişmeler kendisiyle beraber gömülü teori yaklaşımlarında çeşitliliğı getirmektedir. **Süreç yaklaşımı, sürekli karşılaştırmalı analiz, memo yazımı, kuramsal örnekleme ve kuramsal doygunluk** gibi temel özellikler gömülü teorinin tüm desenlerinde benzerlikler gösterse de literatüre bakıldığında 3 ana hâkim gömülü araştırma desenin olduğu görülmektedir.¹¹¹ Bunlar;

- a. Sistematik Desen (Straus ve Corbin, 1990)
- b. Gelişen/Klasik Desen (Glaser, 1992)
- c. Yapılandırmacı Desen (Charmaz, 2006)

---

¹¹⁰ Glaser, B. G. & Strauss, A. (2012). The Discovery of Grounded theory: Strategies for Qualitative Research (7th Paperback Edition), USA: Aldine Transaction.

¹¹¹ Çelik, H. & Ekşi, H. (2015). Nitel Desenler: Gömülü Teori. İstanbul: Edam Yayıncılık

Bu çalışmada Kathy Charmaz'ın (2006) felsefi bir iddia olarak geliştirdiği¹¹², Glaser (1992) ve Straus & Corbin 'in (1990) desenlerine alternatif¹¹³ olan “Yapılandırmacı Desen” kullanılmıştır.

Bu amaç ekseninde aşağıdaki genel hatlarıyla yazılan araştırma sorularına cevaplar aranmıştır;

- Türkiye'ye geliş sebebiniz nedir? Nasıl karar verdiniz ve ne zaman geldiniz?
- Türkiye'de çalışma koşullarını değerlendirir misiniz, avantajlar ve dezavantajlar nelerdir?
- Bir göçmen olarak, Türkiye'de iş kurmanın kolaylıklarını ve zorluklarını yorumlayabilir misiniz?

Bu temel soruların yanı sıra katılımcıların demografik bilgilerine dair sorular da görüşmelerde sorulmuştur.

Görüşmelerde zaman zaman kendiliğinden gelişen sorularla da çalışmanın beslendiğini ifade etmek gerekir. Bu durumlarda, göçmenin çevresi, aile yapısı, kendini ifade ve iletişim becerileri, iş tecrübeleri, geçmişe dair bilgileri, gelecek planları hakkında da bilgiler edinilmiş, değerlendirmelerde bu bilgiler de kullanılmıştır.

Bu noktada ortaya çıkan bazı sorular şu şekildedir;

1. Göç ettiğiniz yerde ilk karşılaştığınız olay neydi? Zorluklar, tepkiler var mıydı?
2. Yaşam koşulları memleketinizdeki yaşam koşulları ile kıyaslandığında ne gibi farklılara sahip?
3. Sizi bu topluma ısındıran şeyler nelerdir? Aklınızda kalan bir olay var mıdır?
4. Alışma sürecinde sizin işinizi kolaylaştıran faktörleri sıralayabilir misiniz?

---

¹¹² Charmaz, K. (2006). Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis. Los Angeles, CA: Sage, ss.42-72.

¹¹³ Charmaz, K. (2000). Grounded theory: Obejectivist and constructivist methods. Thousands Oaks, CA: Sage.

5. Halen alışamadığınız ve yadırgadığınız değer yargıları, size karşı düşünceler var mı?
6. Farklı bir toplumda çalışmanın, iş yapmanın ne gibi zorlukları ve avantajları vardır? yabancı bir ortamda, o ortamın yerlilerine göre bir göçmenin ne gibi artıları olabilir?
7. Kendi memleketinizle kıyasladığınızda iş dünyasında ne gibi ortak yönler vardır?

Bu listede yer alan sorular, katılımcıları konuşma esnasında daha da motive etmek, konuşmanın akışını hızlandırmak, duyguları harekete geçirmek maksatlı spontane gelişmiştir.

Çalışmanın gömülü teori üzerinden analiz edilmesinin nedeni, gömülü teorinin diğer nitel araştırma desenlerinden temelde fark oluşturan “**kuram oluşturmaya**” odaklanmasıdır.¹¹⁴ Ayrıca, sosyal bilimlerde gömülü teorinin kendi içerisindeki tartışma ve çeşitliklerle zenginlik oluşturması¹¹⁵ ve bu anlamda araştırma amacına uygun düşmesi nedeniyle çalışmanın analizinde gömülü teori etkin rol oynamıştır.

Teori veya katılımcıların deneyimlerini algılamak üzerine kurulmuş belirli bir durumla alakalı olan bir olgunun, soyut analitik şemasını oluşturmak veya keşfetmek¹¹⁶ ifadesi ile de çalışmanın analiz mantığı paralellik göstermektedir.

Yine, gömülü teori mevcut teorilerin araştırma problemini yahut araştırmanın katılımcılarını yeterli derecede inceleyemediği ve uygun açıklamalar getiremediği noktalarda uygun açıklamalar yaparak bir teori üretir ve teorinin çalışma içerisinde gömülü halde bulunarak; pratikte işe yararlığının yanı sıra teorik süreçlerin karmaşık gözükmeden iyi bir şekilde yansıtılmasına imkân tanır¹¹⁷. Bu işleyiş mantığı da yine bu araştırma çalışmasının yeni bir

---

¹¹⁴ Merriam, S. B. (2015). Nitel araştırma: desen ve uygulama için rehber (Çev. S. Turan). Ankara: Nobel yayıncılık.

¹¹⁵ Heppner, P.P., Wampold, E.B. ve Kivlighan, M.D. (2008). Psikolojik danışmada araştırma yöntemleri (Çev. D.M. Siyez). Ankara: Mentis Yayıncılık.

¹¹⁶ Brown, S.C., Stevens, R.A. Troiano, P.F. & Schneider, M.K. (2002). Exploring complex phenomena: Grounded theory in student affairs research. Journal of College Student Development, 43(2), s.173-183.

¹¹⁷ Cresswell, J. W. (2012). Educational Research: Planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research. (4th ad.). Boston, MA. Pearson.

şeyler ortaya koyma ve teoride daha önce işlenen konuların tekrarından sıyrılma düşüncesinin özünü yansıtmaktadır.

Son olarak, gömülü teori yönteminin bir teoriyi test etmek ve incelemek yerine, herhangi bir sosyal olgunun veya sürecin incelenmesinde bir kuram inşa edilmesinin önemine vurgu yapması bakımından çalışmalarda iyi bir altyapı oluşturması ve sosyal bilimlere katkı sunması nedeniyle bu yöntem, tercih edilen yöntemlerin başında gelmektedir¹¹⁸.

3.4. Araştırmanın Verileri – Veri Toplama

Araştırma soruları, kişisel görüşme (yüz yüze mülakat) metoduyla katılımcılara yöneltilmiş, toplanan veriler Word belgesinde düzenlendikten sonra kodlama analizine tabi tutulmuştur.

Görüşme-Mülakat yöntemi ile birincil kaynaktan elde edilmeye çalışılan veriler üç şekilde¹¹⁹ hazırlanabilir;

- a. **Yapılandırılmış Görüşme:** Önceden soruların standartlaştırılmasına dayalı görüşmelerdir.
- b. **Yarı yapılandırılmış Görüşme:** Bazı soruların standartlaştırılıp, bazı soruların açık uçlu bırakılmasına dayalı görüşmelerdir.
- c. **Yapılandırılmamış Görüşme:** Sorular tamamen açık uçludur, görüşmeler samimi bir sohbet havasında ilerlemektedir.

Bu çalışma, yapılandırılmamış görüşme mantığında ilerlemiş, görüşmelerde alınan cevaplara göre görüşmenin seyri yönlendirilmiştir. Bu sayede, katılımcıların görüşmelerde rahatça kendilerini ifade edebilmelerinin önü açılmış ve veri toplama süreci kesintiye uğratılmadan sürdürülmüştür.

---

¹¹⁸ Patton, M. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods* (3rd ed.) Thousand Oaks, CA:Sage.

¹¹⁹ Prof. Dr. Kaya Z. & Doç. Dr. Şahin M. (2013). *Araştırma Yöntemleri & Teknikleri*, 2.Baskı, Eğitim Yayınevi, Konya, s. 41.

Katılımcıların ana dilinin arapça olması sebebiyle tercüman desteği alınarak görüşmeler sürdürülmüştür. Kısmen Türkçe bilen katılımcılarda, yapılandırılmamış görüşme mantığında sorular sorulmuş, gerekli yerde yine tercüman desteği sağlanmıştır.

Maliyetinin yüksekliği ve görüşmeyi yapanın kişisel hata payının bulunmasının söz konusu olduğu kişisel görüşmeler, bir yandan da soruların cevaplanmama oranının azaltılması, gözlem yolu ile de bilgi edinilerek bilgilerin doğruluğunun sağlanması yönünde birtakım avantajlar sunmaktadır. Bunların yan sıra kişisel görüşmelerin diğer veri toplama yöntemlerine göre daha esnek olması ve sürecin cevaplayanlar ile daha koordineli yürütülmesine de olanak sağladığı düşünülmektedir.¹²⁰

Sosyal bilimler içerisinde anlamsal olarak karşılık bulamayan verilerin toplanıp analiz edilmesi ve yorumlanmasını içeren kalitatif araştırmalarda (nitel araştırma) genel amaç, sonuçların bir sosyal zemine oturtulması ve konuya ilişkin derinlemesine bilgi edinmektir.¹²¹

Bu düşünceden hareketle, yapısal olmayan ve küçük örneklere uygulanan keşfedici araştırmalar için kalitatif araştırma yöntemleri uygun hale gelmektedir.

Veri toplama arzusuyla derinlemesine mülakatlar/yüz yüze görüşmeler için bir araya gelinen katılımcılardan alınan cevapların bilimsel çalışmalarda kullanılacağı, kendilerinin izni olmadan şahsi ve kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı kendilerine görüşmelerden önce ifade edilmiş olup, bu konuda çalışma içerisinde gerekli hassasiyet gösterilmiştir.

Veri toplama sürecinde, İstanbul ilinde Bağcılar, Bayrampaşa, Başakşehir, Esenler, Eyüp ve Fatih gibi göçmenlerin yoğun olarak bulunduğu ilçeler gezilmiştir. Bu bölgelerde özellikle İstoç, Rami Kuru Gıda Hali, Bayrampaşa Meyve-Sebze Hali, İkitelli Organize Sanayi Bölgesi ve Mega Center gibi iş ağlarının kuvvetli olduğu muhitler de göz önünde tutularak veri toplama

---

¹²⁰ Prof. Dr. Kurtuluş, K. (2010). Araştırma Yöntemleri, Türkmen Kitabevi, İstanbul, s.32.

¹²¹ Prof. Dr. Kaya Z. & Doç. Dr. Şahin M. (2013). Age, s. 35.

sürecini niteliksel bir boyut kazandırılmak istenmiştir. Bu bağlamda çeşitli sektörlerden (Gıda, Elektronik, Tekstil vd.) 15 Suriyeli göçmen ile görüşülmüştür. Görüşmenin gömülü teori-yapılandırmacı desen çerçevesinde yapıldığı kodlama safhaları çalışmanın içerisinde ve ekler kısmında ayrıca yer almaktadır.

Araştırmada ön aşama olarak görüşme metinleri hazırlanmıştır. Yapılan görüşmeler neticesinde ortaya çıkan görüşme metinleri öncelikle başlangıç kodlaması (Açık Kodlama) safhasına alınmıştır. Bu kısımda yapılan kodlamalar teorik bağlamdan ziyade daha özgün olarak ortaya konulmuş, çok çeşitli sayıda kod yığını oluşmuştur.

Başlangıç kodlamasında oluşan bu çeşitli özgün kod yığını odaklanılmış kodlama kısmında bir kategorileştirme işlemine tabi tutulmuş, çok sık tekrar edilen ve aynı anlamı ihtiva eden kodlar bir araya getirilerek anlamlı bir bütün oluşturma gayreti gösterilmiştir. Nihayetinde odaklanılmış kodlama safhası oluşmuştur.

Ardından, odaklanılmış kodlama (Seçici Kodlama) kısmındaki sınıflandırılmış ve kategorileştirilmiş kod kümeleri anlamlı ve tutarlı analitik bir süreçten geçirilerek, verinin analizine uygun ve anlaşılır bir hale getirilme çabası güdülmüş, nihayetinde analiz edilerek çalışmanın sonuç kısmına katkı sunacak hale getirilmiştir. Oluşan boyutlar kuramsal kodlama çerçevesinde değerlendirilmiştir.

3.5. Araştırmanın Örnekleme

Bu çalışmada kartopu örnekleme (zincir örnekleme) olarak da adlandırılan, araştırmacının örnek bir olayla başlayıp, devamında bu örnek olaydan aldığı bağlantılarla enformasyonlara istinaden başka örnek olaylar belirlediği ve süreci yinelenen rastlantısal olmayan bir

örnekleme yöntemi¹²² mantığı görüşmeler yapılırken güdülmüştür. Böylelikle daha rahat ve uygun bir şekilde doğru örneklem grubunun oluşturulması ve toplanması amaçlanmıştır.

Kartopu yönteminde görüşmecilerin sosyal-iş çevresini tavsiye ederek çalışmayı kısır bir örneklem alanına hapsetme riskine karşılık¹²³, eş zamanlı olarak farklı çevrelerden bireylerle görüşmeler sağlanarak çalışma, kartopu yönteminin getirmiş olacağı risklerden korunmak istenmiştir.

3.6. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliliği

Katılımcıların etki altında bırakılmadan, rahatça ve samimi bir şekilde konuşmasına yönelik yapılandırılmamış sorular yönetilen görüşmelerde, konuşmalar kayıt altına alınmış, ardından da objektif bir transkripsiyon sürecine konulmuştur.

Görüşmeler için, farklı bölgeler ve sektörlerden çalışanlara ulaşılmış, bu sayede kartopu örneklemedeki belirli bir çevreden çıkamama riskine tedbir alınmaya çalışılmıştır.

Gömülü teori yaklaşımı bağlamında yapılandırmacı desenin çalışma ilkelerine bağlı kalınarak sürdürülen kodlama-analiz süreci çalışmada detaylı bir şekilde yer vermeye çalışılmıştır.

Kodlama sürecinde paragraf – paragraf kodlama yapılarak anlam bütünlüğünün ve ifade edilen temanın doğru anlaşılmasının sağlanması yönünde gayret sarf edilmiştir.

3.7. Verilerin Analizi

Analiz sürecinin işleyişi Kathy Charmaz'ın Gömülü Teori desenlerine alternatif olarak sunduğu yapılandırmacı desen modelinden hareketle aşağıdaki şekil-2'de gösterilmektedir.

---

¹²² Lawrence, N. (2016). Toplumsal Araştırma Yöntemleri 1: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar, Yayın Odası Kitabevi, 1.cilt, s. 324.

¹²³ Baştürk, S. & Taştepe, M. (2013). Evren ve Örneklem. S. Baştürk (Ed.), Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Vize Yayıncılık, ss.129-159.

Şekil 4: Kodlama ve Analiz Süreci

Kaynak: Charmaz, K. (2006). Charmaz, K. (2006). Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis. Los Angeles, CA: Sage, ss.42-72.

3.7.1. Kodlama Kısmı

Yapılandırmacı desen, kendi felsefi fikrinden yola çıkarak veri analizinde takip edilmesi gereken birtakım veri analiz adımlarını barındırmaktadır.¹²⁴ Bu adımlar,

- Başlangıç / Açık Kodlaması (initial coding),
- Odaklanılmış / Seçici Kodlama (focused coding),
- Kuramsal Kodlama (theoretical coding)

Olmak üzere 3 temel kısımdan oluşmaktadır.

3.7.1.1. Başlangıç (Açık) Kodlama

Gömülü teori araştırmacıları başlangıç kodlamasını yürüttüklerinde veri içinde algılanan her türlü kuramsal olasılığı bulmaya çalışırlar. Kodlamanın bu başlangıç adımı, çekirdek kavramsal kategorileri kodlama konusunda araştırmacıyı sonraki kararlara doğru hareket ettirir. Veri ile veriyi karşılaştırma süresince araştırmacılar, katılımcıların neyi sorunlu olarak gördüklerini fark edip bu sürece analitik olarak yaklaşmaya başlarlar.

Charmaz'ın göre başlangıç kodlamasında araştırmacılar şu soruları kendilerine sormalıdırlar¹²⁵;

- ❖ Bu veriler hangi çalışmaya ait?
- ❖ Veriler bize ne söylüyor?

¹²⁴ Charmaz, K. (2006). Age, ss.45-47

¹²⁵ Charmaz, K. (2006). Age, s.47.

- ❖ Verilere yansıyanlar kimin bakış açısından gelmektedir?
- ❖ Bu spesifik/özelliği veriler hangi kuramsal kategoriye gösteriyor?

Veri ile iç içe yapılması gereken başlangıç kodlamasının icra edilebildiği 4 farklı boyutu vardır¹²⁶;

- a. Kelime – Kelime: Görüşmeler esnasında ifade edilen tüm kelimelerin üzerinde kodlama yapma durumudur.
- b. Cümle – Cümle: Görüşmelerde katılımcıların ifade ettikleri cümle bütünlerinden yola çıkarak kodlama yapılmasını ifade eder.
- c. Olay – Olay: Görüşmelerde katılımcının, kullandığı kelime ya da oluşturduğu cümlelerden bağımsız olarak, ifade ettiği eylem, iş ve oluşlar dikkate alınarak kodlama yapılmasını ifade eder.
- d. Paragraf – Paragraf: Görüşmelerde katılımcıların ifade ettiği temalar üzerinden ya da bir soruya karşılık verdiği cümleler bütününden hareketle oluşturulan kodlama biçimidir. Bu kodlama yönteminde parça-anlam bütünlüğü göz önünde tutulurken, tündengelim metodu ile kodlama yapılabilmektedir.

Bu çalışmada başlangıç kodlaması kısmı Paragraf – Paragraf kodlama metodu kullanılarak yapılmış, odaklanılmış kodlama ve kuramsal kodlama kısımlarında veriyi daha iyi analiz etme, veri kaçırmama ve anlam bütünlüğünü yakalayabilme gibi birtakım güdülerle hareket edilmiştir.

Katılımcıların göçmen olması, kendilerine yabancı olan bir toplumda görüşmelere katılmaları görüşmeler esnasında çok rahat olamamalarına ve heyecan ile kendilerini çok iyi ifade edememelerine sebebiyet verebilmektedir.

---

¹²⁶ Glaser, B. G. (1998). Theoretical Sensitivity. Mill Valley, CA: Sociology Press.

Bu yüzden katılımcıların kullandıkları kelimeleri veya kelimelerden oluşan satırları kodlamak yerine eylemlerin bütünüyle ifade edildiği, parça-bütün ilişkisinin de gözetilmesi nedeniyle “Paragraf-Paragraf Kodlama” mantığında kodlama yapılmak istenmiştir.

Dolayısıyla “Paragraf-Paragraf Kodlama” yapılarak eylem bütünlüğü, parça-anlam bütünlüğü korunmak ve veri kaybının engellenmesi sağlanmak istenmiştir.

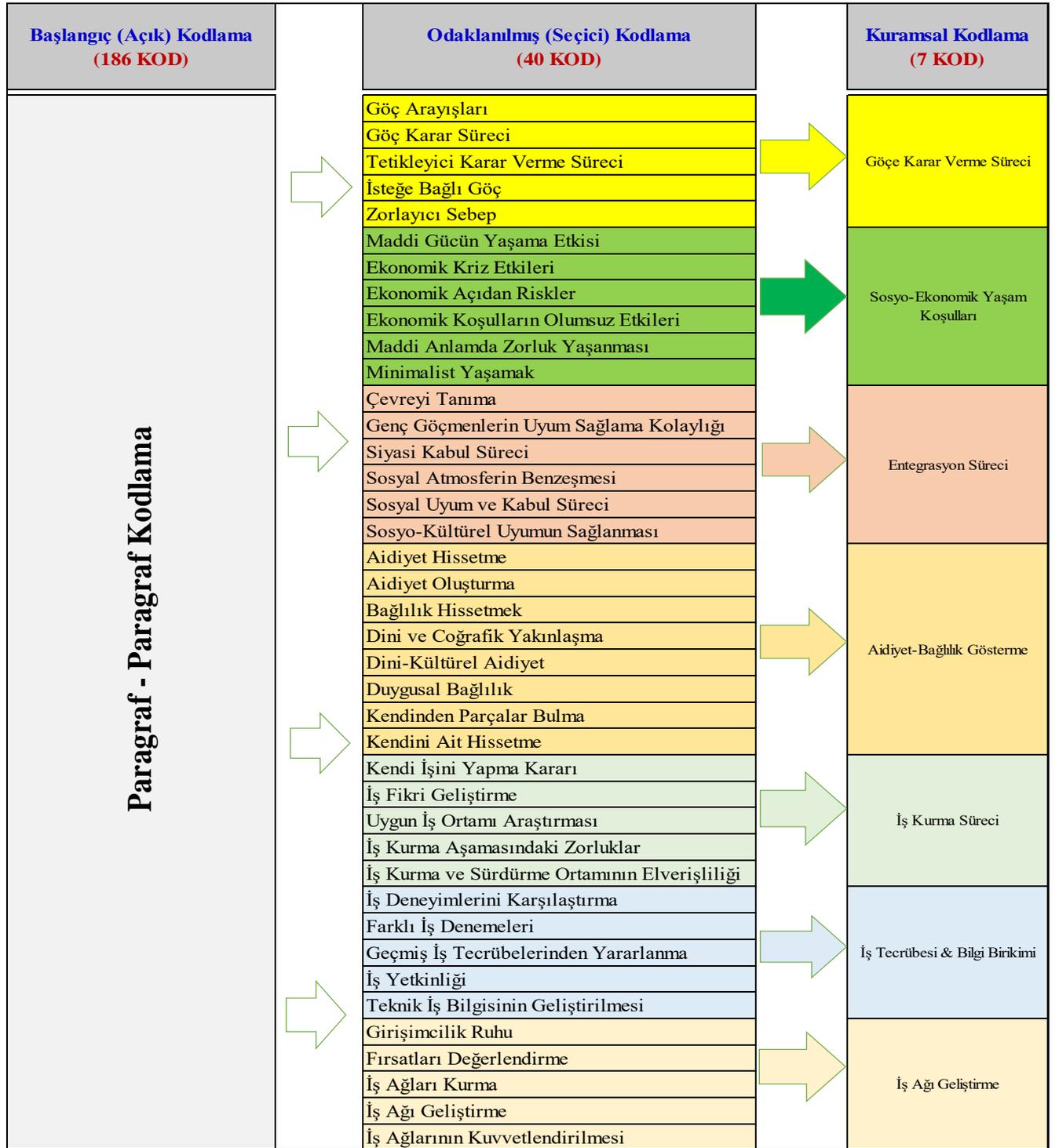
15 katılımcıdan elde edilen veriler üzerinde yapılan başlangıç (Açık) kodlama kısmı ele alındığında, 284 kod karakteri ortaya çıkmıştır. Bu kodları tekrarsız olarak düşündüğümüzde, bu sayı 186’ ye inmektedir. Bazı ifadeler görüşmelerde ortak ifade kalıpları olarak yer almıştır.

Paragraf-Paragraf kodlama mantığıyla, görüşmelerde bulunan katılımcıların eylem bütünlüğü içinde ifade ettikleri her türlü hal, durum ve tavır daha geniş kapsamıyla analiz edilmeye çalışılmıştır. Paragraf-Paragraf ekseninde yapılan kodlama neticesinde ortaya çıkan başlangıç kodlamasının detayları ekler kısmında yer almaktadır (Bkz. EK-1).

3.7.1.2. Odaklanılmış (Seçici) Kodlama

Bu kısımda, başlangıç kodlamasında ortaya çıkan özgün kod yığını (Tekrarsız olarak 186 Kod) bir kategori oluşturma işlemi uygulanarak, tekrarlı durumlar gözetilerek belli başlı kod gruplamalarına ve kategorilerine dönüştürülerek kuramsal kodlama kısmında yapılacak analiz öncesine bir nevi hazırlık evresi olarak işlev görmüştür. Dolayısıyla, 186 kod belirli anlam kümeleri halinde incelenmiş ve ortaya 40 kod çıkmıştır. Birbirine yakın anlamlı kodlar bir araya getirilerek oluşturulan bu kodlar Şekil-5’te gösterilmiştir.

Şekil 5: Kodlama Süreci / Başlangıç-Odaklanılmış & Kuramsal Kodlama Safhaları

Bu bağlamda, Başlangıç (Açık) ve Odaklanılmış (Seçici) Kodlama ile oluşan kod kümeleri çalışma sürecinin Kuramsal kodlamaya doğru evrilmesini sağlamıştır. Kuramsal kodlama başlığı altında çalışma sürecindeki kodlamaların nihayete erdirilmesi söz konusu olacaktır.

3.7.1.3. Kuramsal Kodlama

Odaklanılmış kodlamada oluşan 40 kategorize kod, kuramsal kodlama safhasında 7 kümelenmiş kod şekline evrilmiştir. Oluşan bu 7 kod;

- 1) Göçe Karar Verme Süreci
- 2) Sosyo-Ekonomik Yaşam Koşulları
- 3) Entegrasyon Süreci
- 4) Aidiyet-Bağlılık Gösterme
- 5) İş Kurma Süreci
- 6) İş Tecrübesi & Bilgi Birikimi
- 7) İş Ağı Geliştirme

Şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu kodlar, araştırmadan anlamlı bir sonuç elde etme adına irdelenmiştir.

3.7.1.3.1. Kod-1 / Göçe Karar Verme Süreci

Görüşmelere bakıldığında 15 katılımcıdan 14'ü zorunlu sebeplerle göç etmeye yönelirken, 1 katılımcı isteğe bağlı göç etmiş gözükmektedir.

Katılımcıların büyük bir kısmı temel ihtiyaçların temini/kısıtlanması gibi önemli hususları öne sürerek göç etmeye karar verdiğini belirtmiştir. Temel ihtiyaçlara erişimin kısıtlanması, katılımcılar tarafından görüşmelerde sıklıkla önemine atıfta bulunan bir olgudur. Bu olgu, katılımcıların gerek göçe karar verme süreçlerini gerekse kendilerini sosyal çevreye ve iş dünyasına kabul ettirebilmelerini dahi etkileyecek temel bir öge olarak görüşmelerde gözlemlenmiştir.

3.7.1.3.2. Kod-2 / Sosyo-Ekonomik Yaşam Koşulları

Görüşmelerde katılımcıların ifade ederken çok sıklıkla başvurduğu bir durum da Sosyo-ekonomik koşullar kategorisi altında yer alabilecek olan birtakım davranışlar bütünüdür.

Bir yandan geçmiş tecrübelerin ve hayat koşullarının kötüye gitmesinin güdülemesi bir yandan da ekonomik risklerin ve dengesizliklerin baskılaması sonucu idareli – minimalist yaşama evrilme süreci karakteristik bir tutum olarak katılımcıların kendilerini ifade etmesiyle ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların mevcut sosyo-ekonomik koşulları göz önünde tutarak geçmişe bazen bütünüyle bazen de kısmen bağlı kalma durumu da yine görüşmelerde gündeme gelen konulardandır. 8 görüşmede ortaya çıkan bu durum kapsamında, geçmişte yaşanmış kötü anıların hatırlanması, geçmişten ders çıkarma ve bunu hayatına düstur edinme, geçmişle olan bağların sürdürülmesi gibi ifade kümeleriyle birtakım duygusal ve motive edici ve bir yandan da öğretici bir tutum sergiledikleri görülmüştür.

Ayrıca görüşmelerde katılımcıların, sıklıkla geçmiş yaşamlarındaki olumsuzluklardan bahsetmeleri ve geçmişteki bu olumsuz durumlarla mevcut iş-yaşam koşullarını kıyaslamaları söz konusu olmuştur. Katılımcıların geneli, bir takım bürokratik engeller ve entegrasyon sürecindeki zorluklar dışında mevcut durumlarından büyük oranda memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bu memnuniyet, sosyo-ekonomik şartlara da uyum sağlayan bir tutum olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.7.1.3.3. Kod-3 / Entegrasyon Süreci

Görüşmelerde yoğun bir şekilde dile getirilen çevreyi tanıma ve benimseme, yabancılık çekmeme, sosyal yaşama uyum gösterme, dini yaşantıda uyumlu yaşayabilme, geçmiş ve mevcut koşullar düşünüldüğünde sosyal benzeşmenin varlığı gibi birçok kodlama, görüşme esnasında sıklıkla dile getirilen uyum/entegrasyon sürecinin bir tezahürü olarak karşımıza

çıkılmaktadır. Entegrasyonun, girişimcilik faaliyetinde bulunan göçmenler için çok tabii bir davranış formu olduğu görüşmeler neticesinde vurgulanması gereken bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

Görüşmeler esnasında sıklıkla vurgulanan bir durum da katılımcıların geldikleri yeni toplumda güvenli ve huzurlu bir şekilde yaşama arayışlarının olmasıdır. Göçmenler kendilerine karşı önyargı ya da toplumsal baskıların her zaman olabileceğini dikkate alarak, çekingen bir tavır gösterirler. Bundan dolayı, sosyal çevre kazanımları çok kısa sürede olmamaktadır. Arada güven sorunları da baş göstermektedir. Bu durum ayrıca kendini iletişim problemi olarak da gün yüzüne çıkarmaktadır. Halihazırda göçmenlerin dil sorunları da sıklıkla dile getirilen sorunlardandır.

Sosyal ilişkilerin güçlenmesi, toplumsal uyumun ve karşılıklı güvenin tesisi ile bahsedilen sorunların ve olumsuzlukların çözümü mümkün olacaktır. Katılımcıların yeni geldikleri toplum içinde varlıklarını sürdürmeyi görüşmeler esnasında sürekli vurgulamaları onların da sosyal ilişkilerin güçlenmesi ve çözüm yönünde bir beklenti içerisinde olduklarını göstermektedir.

Katılımcılar, görüşmeler esnasında kendi kültür ve medeniyetlerinden bahsetmişlerdir. Göç sonrası karşılaştıkları kültür ve medeniyet farklılıkları dikkatlerini çekmiş, bu duruma uyum sağlamaya çalışmış ve iş yaparken bu tarz olguları da dikkate almışlardır.

Katılımcılarda gözlemlenen bir karakteristik durum da mevcut durumlarının tahlilini iyi yapmaları ve kendilerini iş, sosyal ve kültürel olarak iyi konumlandırabiliyor olmalarıdır.

Katılımcılar, yaşam kalitesi, hayat standartları, ekonomik gelir, sosyal statü, iş çevresi ve sosyal çevre bağları gibi konularda kendilerini iyi ifade edebilmektedirler. Görüşmelerde katılımcılar, ellerinde bulunan olanaklarla ne yapabileceklerini, neyi daha iyi yapabileceklerini ve ne kadar verim alabileceklerini iyi ölçen ve buna göre kendi pozisyonlarını belirleyen bir tavır

geliştirmişlerdir. Tüm bu düşünceler göçmen girişimcilerin ekonomik süreçlere ve ekonominin getirmiş olduğu durumlara entegre olduklarını ortaya koymaktadır.

Göçmenlerin geldikleri ortam ve karşılaştıkları güzel tutumlar onlarda bir minnet hissi oluşturmakta, bazı katılımcıların geçmişlerini unutmamaları, ailelerine ve akrabalarına yardımcı olma çabaları, gönüllü kuruluşlarda çalışmaları geldikleri yeri unutmama anlamında vefa duygusuna işaret etmektedir. Bu süreçler de onların topluma ve sosyo-kültürel gelişmelere entegre olmasına olanak tanımaktadır.

Öte yandan katılımcılar, kendilerine karşı olumsuz bir tavır hissettiklerinde ise, bu durum kabuklarına çekilme, kendini ifade zorluk ve geleceğe dair güzel düşüncelerin kaybı şeklinde yansıdığı, gibi düşüncelerden dolayı kaygı ve endişe izleri taşıdıkları da görüşmelerde elde edilmiştir. Ayrıca, göç etmeden önceki yaşadıkları olayları ve sorunları tekrar yaşama korkusu onları bu duruma sevk etmiş görünmektedir. Bu durumda da entegrasyon sürecinin baltalanması söz konusu olmaktadır.

Bazı katılımcıların belirttiği dil sorunu, dikkat çekici bir boyut olarak görünmektedir. Ancak, bu katılımcıların dil sorunu yaşamalarını belirtmelerinin akabinde çocuklarının ya da ailelerinde bulunan genç fertlerin daha rahat iletişim kurabildiklerini ve Türkçe'yi çok daha iyi öğrenerek kendilerine iş ortamlarında ve sosyal yaşamda destek sunduklarını ifade etmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında genç neslin entegrasyon sürecine daha açık olduğu görünmektedir.

Son olarak özellikle kimlik, oturma izni ve çalışma koşullarının devlet tarafından desteklenip iyileştirilmesi gibi birtakım bürokratik meselelere görüşmelerde dikkat çekilmiştir. Bu bürokratik durumların da entegrasyon süreçlerine katkı sağladığı düşünülmektedir.

3.7.1.3.4. Kod-4 / Aidiyet- Bağlılık Gösterme

15 katılımcıdan 8'i gerek dini yaşantı gerek coğrafi konum ve Sosyo-kültürel yaklaşma gibi durumlardan dolayı kendilerini geldikleri yeni ortamlara ve sosyal çevrelere yabancı

hissetmediklerini, bir nevi aidiyet hissettiklerini, çevreden de bu yönde bir tutum aldıklarını ifade etmişlerdir.

Görüşmeler ele alındığında, katılımcıların göç ettikleri topluma ayak uydurmaya çalışmaları ve şartlardan memnun kaldıklarını ifade etmeleri onların topluma ait olmaya ve kendilerine toplum içerisinde yer açmaya gayret ettikleri yönünde izlenim oluşturmuştur.

Göçmenlerin iş kurmaları, hayatlarını sürdürmeleri ve farklı çevrelerle bağ kurmaları da onların hem entegrasyon süreçlerinin ne denli iyi olduğunu hem de topluma kendilerini kabul ettirmelerinin arzu seviyesini göstermektedir.

3.7.1.3.5. Kod-5 / İş Kurma Süreci

Katılımcıların, görüşmelerde kendilerinin yılmadan, çok çabalayarak mevcut iş ve çalışma koşullarına gelebildiklerini dile getirmeleri dikkat çekici husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Göçmen girişimciler hem içinde buldukları sosyo-kültürel şartlar hem de zorlayıcı koşullar neticesinde iş kurmaya ve risk almaya daha motive olmaktadır. Birçok farklı iş denemeleri, iş tecrübesi kazanımı da bu düşünce çerçevesinde gelişir. İş koşullarından ve yaşadıklarından tecrübe edinen göçmenler kendi işlerini kurmaya gayret gösterirler.

3.7.1.3.6. Kod-6 / İş Tecrübesi & Bilgi Birikimi

Tüm katılımcılarda ortak bir tutum olarak iş ağını geliştirme amaçlı iş çevresi edinme ve iş tecrübesi kazanımı yaygın bir girişimci tavrı olarak gösterilebilir.

Farklı iş tecrübeleri ve iş ortamları göçmen girişimcilere farklı nitelikler kazandırmıştır. Bu nitelikler onların bilgi birikimini arttırarak onları ilerleyen süreçlerde aksiyon almaya yönlendirecek eylem alanını kazandırmıştır. Göçmen girişimciler hem etnik farklılıklar hem kültürel birikimler hem de farklı ortamlarda bulunma ve farklı kişilere temas etme neticesinde karakteristik değişimler ve gelişimler göstermektedirler.

3.7.1.3.7. Kod-7 / İş Ağı Geliştirme

Görüşmelerde çok sık dile getirilen bir diğer husus da iş ağlarını geliştirme kodlamasını oluşturan ifadeler kümesidir. Bu noktada, katılımcılar kendi iş çevrelerinden örnekler vererek, mevcut durumlarına gelene kadar geçirmiş oldukları iş tecrübelerini, iş ortamlarını ve iş kurma aşamasına gelmeden önceki süreçleri anlatmışlardır.

Katılımcıların iş potansiyelini kullanıp yaptıkları işin hacmini büyüttüklerini, fırsatları iyi değerlendirdiklerini ifade edebiliriz. Girişimcilik faaliyetleri katma değerli işler olduğu için piyasada karşılık bulmuştur, bu durum da iş potansiyelinin yüksekliğine işaret ederken iş hacminin yüksek olmasına katkı sağlamaktadır.

Katılımcılar, iş potansiyelini iyi değerlendirip, kendi iş hacimlerini arttırdıkları anda gerek kendi memleketlerinden gerekse iş çevrelerinden diğer göçmenlerle iş ağlarını kurarak ortaklığa ya da iş bölümüne gidecek şekilde birlikte iş yapmaya eğilim göstermektedirler.

Göçmen girişimciler kendi iş çevrelerinde özellikle yerli rakiplerine karşı birtakım dezavantajlar barındırmasına rağmen, çaba gösterme ve fırsatları değerlendirme gibi girişimciliğin doğasında bulunan özellikler sayesinde ayakta kalabilme ve yaşamlarını sürdürebilme şanslarına sahip olabilmektedirler.

3.7.2. Bulgular

Çalışma çerçevesinde yapılan görüşmeler, Suriyeli göçmen girişimcilerin iş çevresi oluşturma ve iş kurma eğilimlerinin irdelenmesine yönelik nitelikli veri toplama amacıyla gerçekleşmiştir.

Bu bağlamda yapılan 15 görüşmenin sonucuna göre “Suriyeli Göçmen Girişimciler”, Suriye iç savaşı nedeniyle hayat şartları zora giren, aile yapıları dağılan ve iş ortamları kötüye giden dolayısıyla temel ihtiyaçlarını dahi temin edemeyen insan topluluğuna dahil bir kümedir.

Bu durumda göç etme ve yeni bir iş-yaşam kurma arayışı içerisinde olan göçmenlerin, yapısal kuram bağlamında düşünüldüğünde, çalıştıkları ortamda yükselme ve terfi şansları yerli rakiplerine göre daha kısıtlı olması söz konusudur. Bu kısıtın en önemli çıkış noktaları ise göçmenlerin dil sorunu yaşamaları ve yeni geldikleri topluma entegrasyon süreci kapsamında dışsal faktörlerin rol oynamasıdır. Dışsal etkilerle güdülenen göçmen çalışanlar iş kurma eğilimi göstermektedir. Bu iten faktörler göçmenlerin girişimci olmalarına motivasyon sağlamaktadır.

Ayrıca, göçmenlerin zorunlu sebeplerle göç etmeleri daha çok risk alma iştahlarına ve iş hayatında daha aktif rol almalarına olanak sağlamış, bu minvalde yerli rakiplerine göre daha etkin girişimci bir kimliğe büründüklerini göstermiştir.

Göçmenlerin ailelerini iç savaş yüzünden geride bırakmaları neticesinde onlara karşı sorumluluk hissiyatında ve maddi anlamda katkı sunma mantığında olmaları görüşmelerde sıklıkla vurgulanmıştır. Bu duygu yoğunluğu, iten faktörler olarak göçmenleri girişimciliğe yönlendirmektedir. Dolayısıyla, göçmenlerin aile bağlarının sağlamlığı ve güvenli alan arayışlarının olması, onların girişimci olmalarını etkileyen faktörlere bir katkı olarak görünmektedir.

Bir yandan baktığımızda göçmenlerin, yeni yaşam koşulları, dil sorunu ve sosyo-kültürel farklılıklar açısından yeni topluma ve iş koşullarına entegrasyonda zorlanmaları beklenirken, öte yandan bu şartların onların girişimci olmalarına, aktif ve etkin tutum göstermelerine de katkı sunduğu gözlemlenmektedir.

Görüşmeler kapsamında bazı göçmen girişimcilerin minimalist yaşam koşullarını sürdürmesi, sosyo-ekonomik koşullarını geliştirmeye uğraşması ve bu yönde rasyonel kararlar alması göçmen girişimcilerin sosyo-ekonomik baskı süreçlerini iyi yönettiklerini ifade etmektedir.

Yine görüşmelere bakıldığında, iş ağı kurma ve geliştirme hususunda göçmen girişimcilerin etkin rol oynadığı, iş hacmini arttıracak girişimlerde bulunduğu ve iş potansiyelini değerlendirme açısından fırsatları değerlendirdiği görülmektedir.

Artan iş hacmi ve değerlendirilen iş potansiyeli, göçmen girişimcileri iş bölümüne yönlendirmektedir. İş bölümü için başka göçmenlerle iş ağlarını kuran göçmen girişimciler bir yandan toplumsal entegrasyonu sağlarken bir yandan da göçmen girişimciliği süreçlerine katkı sunan bir sirkülasyona destek olmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Göç; içerisinde çok sayıda sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik değeri barındıran, coğrafi ve siyasi açıdan birçok ülkeyi kapsayan, gittikçe önemi artan bir olgudur.

Ekonomik ve toplumsal gelişmeleri harekete geçiren göç olgusu, göçmenlerin girişimcilik faaliyetleri ile göç edilen ülkede yenilik, değişim, büyüme ve gelişme gibi birtakım ekonomik ve sosyolojik etkileri de beraberinde getirir. Göçmenlerin girişimci olması, göç edilen ülkeye katma değer sunan, istihdamı arttıran ve fark yaratan bir değerler bütünü sağlar.

Bu çalışma kapsamında, Suriyeli göçmen girişimcilerin iş çevresi oluşturma süreçleri ve iş kurma eğilimlerini irdeleme amacıyla farklı sektörlerden 15 Suriyeli göçmen girişimci ile görüşmeler düzenlenmiştir.

Yapılan görüşmeler neticesinde, Suriyeli göçmen girişimcilerin girişimci olma nedenlerine bakılmıştır. Katılımcıların sosyo-kültürel şartlar nedeniyle çalıştıkları kurumlarda yükselme ve terfi şanslarının kısıtlı olması söz konusudur. Ayrıca, katılımcıların dil sorunlarının ve maddi açıdan sorumluluklarının fazla olması gibi dışsal faktörlerin varlığı da görülmektedir. Görüşmeler kapsamında Suriyeli göçmen girişimcilerin girişimci olma sebepleri, yapısal kuram çerçevesinde iten faktörler olarak ortaya çıkmaktadır.

Görüşmelerde, temel ihtiyaçlara erişim, hayatta kalma, aile yaşamının sürdürülmesi ve maddi yaşam koşullarının sağlanması gibi zorlayıcı şartlardan dolayı göç etmeye karar verme oldukça sıklıkla vurgulanmıştır. Göçmenler, bu gibi zorlayıcı şartlardan dolayı oldukça baskı altında kaldıklarını ifade etmişlerdir. Göç ettikleri topluma uyum sağlama ve iş-yaşam koşullarına ayak uydurmada ciddi çaba gösterdiklerini, geldikleri yeni iş çevrelerinde iş tecrübesi edinmeye uğraştıklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla, göçmenlerin iş hayatına girişleri ve toplum nezdinde bir birey olarak kabul görmeleri belirli bir süreç dâhilinde gerçekleşmiştir.

Göçmenlerin, iş tecrübesi ve bilgi birikimlerini arttırıp, sosyo-kültürel yaşama entegre olduktan sonra kendi işlerini kurmaya çaba sarf etmeleri dikkate değer bir husustur.

Görüşmeler ve yapılan literatür taraması sonucu eşleşen bir düşünce olarak yerlilere oranla, göçmenlerin girişimcilik konusunda daha aktif ve etkin bir role bürünmeleri, inisiyatif almada daha cesur olmaları söz konusudur. Göçmenler, bir takım temel baskılar altında, bir nevi sıfırdan başlama ve kaybedecekleri bir şey olmadığı düşüncesiyle çok daha atılgan davranmaktadırlar. Bu atılganlık, yine görüşmeler ve yapılan literatür taraması sonucuna göre iş yaşamında çoğu zaman olumlu sonuçlar doğurmaktadır.

Yine, göçmenlerin karakteristik bir özelliği olarak iş ağı geliştirmede başarılı olmaları, onların girişimci olma süreçlerinde çok önemli bir destek noktası olarak görünmektedir. İş ağlarını geliştiren göçmenler, iş potansiyellerini iyi değerlendirmekte, iş hacmini büyütüp şirketlerinin katma değerli ve istikrarlı iş yapmasında iyi sonuçlar almaktadırlar. Ayrıca, iş ağlarını geliştiren göçmenler, kendilerinden sonra göç akınları ile gelen yeni göçmenlerin de iş kurma ve iş geliştirme süreçlerine katkı sunmaktadırlar.

Yukarıda açıklanan tüm bu hususların yanı sıra, bu çalışma Suriyeli göçmen girişimciliği olgusuna dair akademik bir çalışma olarak bazı kısıtlar taşımaktadır.

Araştırma kapsamı doğrultusunda görüşülen Suriyeli göçmen girişimciler henüz güncelliğini koruyan Suriye iç savaşı neticesinde göç edip iş kurmuşlardır. Dolayısıyla, iç savaş ve zorunlu sebeplerden dolayı göç edip iş kuranlar çok büyük oranda erkek olduklarından¹²⁷ çalışma kapsamında görüşülen 15 katılımcı da erkek olarak çalışmada yer almışlardır. Bu bağlamda, Suriyeli kadın girişimcilere ulaşılamaması çalışmanın bir kısıtı olarak görülmektedir.

---

¹²⁷ Başbakanlık, AFAD. (2017). Türkiye'deki Suriyelilerin Demografik Görünümü, Yaşam Koşulları ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması, ss.65-70.

Çalışma içerisinde 15 derinlemesine görüşme yapılmıştır. Bu sayının veri toplama açısından nitel bazda yeterli olduğu düşünülebilir ancak nicel olarak yeterli olamayabileceği göz önünde tutulmalıdır. İleride yapılacak çalışmalarda görüşme sayılarının daha fazla yapılması ile bu kısıtın önüne geçilmesi mümkün olacaktır.

11'inin şu an İstanbul'da, 4'ünün ise Gaziantep'te ikamet ettiği katılımcılarla yapılan görüşmelerde sadece bir katılımcının Kilis'ten İstanbul'a gelmesi, çalışmanın İstanbul ve Gaziantep ekseninde geliştiğini göstermektedir. Bu kısıtın önüne geçmek için, yurt çapında göçmen girişimcilere yönelik kapsayıcı şekilde yapılacak çalışmalar önerilmektedir.

Sonuç olarak, çalışma kapsamında ekonomik, toplumsal, kültürel ve sosyolojik durumların, Suriyeli göçmen girişimcilerin iş kurmaları üzerinde birtakım etkiler ve sonuçlar oluşturduğu ortaya konulmuştur.

Göçmen girişimcilerin geçmiş yaşamlarından ötürü zorlayıcı sebeplerle göç etmeleri ve geldikleri yeni toplumda farklı dinamiklerle yaşamaya gayret etmeleri söz konusudur. Bu zorlayıcı sebeplerle sürekli daha iyi sonucu elde etmeye yönelik çabalayan davranışlar, göçmenleri iş yaşamında başarıya ulaştırmıştır. Etnik, kültürel, sosyolojik bir takım olgular nedeniyle iş kurma sürecine yönelen göçmen girişimcilerin iş kurmaları bahsedilen etkiler olarak çalışma çerçevesinde elde edilmiştir.

Kültürel uyum ve toplumsal entegrasyon gibi sosyo-kültürel gelişmelerin sağlanması, katma değer oluşturan ve istihdam artışı sağlayan iş kurma süreçlerinin yürütülmesi, Suriyeli göçmen girişimcilerin iş kurma süreçlerinin çalışma kapsamında ortaya konulan önemli sonuçlarındandır.

Sonuç olarak bakıldığında, kuramsal kodlamada oluşan 7 kategorize edilmiş kod, göçmen girişimciliğinin birbiriyle entegreli ve birbirini tetikleyen boyutları olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- ABIYEV, M. & ÖZGÜR, I.O.: 2014 Ekonomik Gelişme ve Girişimcilik. Girişimcilik, 3.Baskı, Ed. Himmet Karadal, Beta Yayınları, İstanbul.
- AKÇADAĞ, E.: 2012 Yasa Dışı Göç ve Türkiye, BİLGESAM, Rapor No:42, İstanbul, s.4.
- AKDEMİR, A.: 2012 İşletmeciliğin Temel Bilgileri, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2.Baskı, Bursa, ss.162-170.
- ATASOY, T.: 2012 Kendinizin Patronu Olmak: Girişimcilik, ODTÜ Bilim ve Toplum Kitapları Dizisi, s.19.
- ATSAN, N.: 2017 Etnik Girişimlerin Doğuşu ve Gelişiminde Sosyal Ağların Rolü: Almanya’da Türk Girişimciler Örneği, Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9 (2), s.6.
- AYKAÇ, M. & YERTÜM, U.: 2017 Avrupa Birliği Göç Politikalarının Gelişimi: Misafir İşçi Kabulünden Sığınmacı Akınına. Sosyal Siyaset Konferansları, Sayı 70 – 2016/1. ss.14-15.
- AYTAÇ, Ö.: 2006 Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif. Dumlupınar Üniversitesi, SBE Dergisi, Sayı 15, s.142.
- BARTRAM, D. & POROS, M. & MONFORTE, P.: 2017 Göç Meselesinde Temel Kavramlar, Hece Yayınları, ss. 13-14.
- BASU, A.: 2006 Ethnic Minority Entrepreneurs, The Oxford Handbook of Entrepreneurship, ss.580-600.

- BAŞBAKANLIK, AFAD.: 2017 Türkiye'deki Suriyelilerin Demografik Görünümü, Yaşam Koşulları ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması, ss.65-70.
- 2018 Geçici Barınma Merkezleri Raporu:
https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2374/files/15_01_2018_Suriye_GBM_Bilgi_Notu.pdf Erişim Tarihi: 29.05.2019
- BAŞKÖY, D. & KANLI, İ. B.: 2018 Uluslararası Göçün Şehirler Üzerindeki Olumsuz Etkileri ve Çözüm Önerileri, ICPESS, No:4.
- BAŞTÜRK, S. & TAŞTEPE, M.: 2013 Evren ve Örneklem. S. Baştürk (Ed.), Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Vize Yayıncılık, ss.129-159.
- 2013 BERLINGHOFF, M.: Migration and Cultural Integration in Europe, ifa-Edition Culture and Foreign Policy, Conference Report, Brussels, ss. 3-15.
- BİRLEŞMİŞ MİLLETLER MÜLTECİLER YÜKSEK KOMİSERLİĞİ: 2016 ["Mülteci-Göçmen Yazısı";
\[https://www.unhcr.org/cy/wp-content/uploads/sites/41/2018/02/UNHCR_Refugee_or_Migrant_TR.pdf\]\(https://www.unhcr.org/cy/wp-content/uploads/sites/41/2018/02/UNHCR_Refugee_or_Migrant_TR.pdf\)](https://www.unhcr.org/cy/wp-content/uploads/sites/41/2018/02/UNHCR_Refugee_or_Migrant_TR.pdf)
[Erişim Tarihi: 29.05.2019](https://www.unhcr.org/cy/wp-content/uploads/sites/41/2018/02/UNHCR_Refugee_or_Migrant_TR.pdf)
- 2018 "2018 Yıllık Rapor";
<https://www.unhcr.org/news/stories/2017/6/5941561f4/forced-displacement-worldwide-its-highest-decades.html>
Erişim Tarihi:10.06.2019
- 2005 BOZGEYİK, A.: Kriz Dönemlerinde Girişimcilik Neden Daha Önemli?
<https://abdullahbozgeyik.wordpress.com/2015/06/25/pazarlama-dunyasi-sitesi-yazim-kriz-donemlerinde-girisimcilik-nicin-daha-onemli/>
Erişim Tarihi:29.05.2019
- 2010 BOZKURT, G. S.: "Tito Sonrası Dönemde Eski Yugoslavya Bölgesindeki Türkler ve Müslümanlar", Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, ss.51-95.

- BROWN, S.C., STEVENS, R.A. TROIANO, P.F. & SCHNEIDER, M.K.: 2002 Exploring complex phenomena: Grounded theory in student affairs research. *Journal of College Student Development*, 43(2), ss.173-183.
- BRUTON, G., D. & FILATOTCHEV, I. & WRIGHT, M.: 2013 Entrepreneurship and Strategy in Emerging Economies. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 7, ss. 169-180.
- CASTLES, S.: 2006 "Guesworkers in Europe: A Resurrection", *International Migration Review*, Cilt 40, sayı 4, ss: 741-766.
- CENEVRE SÖZLEŞMESİ: 1951 Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair; <https://www.unhcr.org/3b66c2aa10.html> Erişim Tarihi:10.06.2019
- CHARMAZ, K.: 2000 Grounded theory: Obejectivist and constructivist methods. Thousands Oaks, CA: Sage.
- 2006 Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis. Los Angeles, CA: Sage, ss.42-72.
- COLE, A.H.: 1959 Business Enterprise in Its Social Setting. Cambridge: Harvard University Press.
- 2012 CRESSWELL, J. W.: Educational Research: Planning, conducting and evulating quantative and qualitative research. (4th ad.). Boston, MA. Pearson.
- 2006 ÇAĞLAYAN, S.: Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE), Sayı:17, s.83.

- ÇAVUŞGİL, T. & ZAMANTILI NAYIR D. & HELLSTERN, G. M. & DALGIÇ, T. & ÇAVUŞGİL, E. (2011) International Ethnic Entrepreneurship, International Business Review Özel Sayı, 20 (6).
- ÇELİK, H. & EKŞİ, H.: 2015 Nitel Desenler: Gömülü Teori. İstanbul: Edam Yayıncılık
- ÇETİN, C.: 2012 Stratejik Düşünce ve Kuramsal Girişimcilik, İTO Yayınları, s.24.
- DEDEOĞLU, S.: 2011 Türkiye’de Göçmenlerin Sosyal Dışlanması: İstanbul Hazır-Giyim Sanayinde Çalışan Azerbaycanlı Göçmen Kadınlar Örneği. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi 66 (1), ss. 28-48.
- DİLSİZ, İ. & KÖLÜK, N.: 2008 Girişimcilik, Detay Yayıncılık, ss.5-15.
- DİNÇER, Ö. & FİDAN, Y.: 2014 İşletme Yönetimine Giriş, Alfa Yayınları, 13.Baskı, İstanbul.
- DOÇ. DR. ADA, S.: 2018 Girişimciliğin Fonksiyonları, Ders Notları: <https://docplayer.biz.tr/62880499-Girisimciligin-fonksiyonlari.html>
Erişim Tarihi:10.06.2019.
- DOÇ.DR. AKAN, Y. & YARD.DOÇ.DR.ARSLAN, İ.: 2008 Göç Ekonomisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama, Ekin Yayınları, ss.3-7.
- DOÇ.DR. BAYRAKTAR, S.: 2008 Girişimcilik, Sakarya Üniversitesi SBE, EIS526 -H04-1, ss.8-9.

- DOÇ.DR. ÇİÇEKLİ, B. (Ed.): 2019 Açıklamalı Göç ve İltica Hukuku Terimleri Sözlüğü, Uluslararası Göç Örgütü, ss. 3-59
- DOĞANAY, F.: 1996 “Türkiye’ye Göçmen Olarak Gelenlerin Yerleşimi”: http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Turkiyeye_gocmen_olarak_gelemlerin_yerlesimi%E2%80%8B.pdf
Erişim Tarihi:29.05.2019
- DR. GÜNEŞ, H. & YRD. DOÇ. DR. AYDEMİR, C.: 2006 Merkantalizmin Ortaya Çıkışı, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, ISSN:1304-0278 Kış, Cilt:5 Sayı:15, ss.137-141.
- 2018 DR. KARADAĞ, H.: Girişimcilik Politika ve Stratejilerinin Girişimcilik Ekosisteminin Gelişimi Üzerindeki Etkileri: Doğu Asya Örneği, DAAD Güz, ss.63-77.
- DURUKAN, T.: 2016 Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21.Yüzyılda Girişimciliğin Önemi, ÇOMÜ Açık Erişim, Cilt 1, Sayı 2. s.28.
- GİDDENS, H.: 2008 Sosyoloji. Kırmızı Yayınları, İstanbul, s.569.
- GLASER, B. G. & STRAUSS, A.: 2012 The Discovery of Grounded theory: Strategies for Qualitative Research (7th Paperback Edition), USA: Aldine Transaction.
- 1998 GLASER, B. G.: Theoretical Sensitivity. Mill Valley, CA: Sociology Press.
- Göç İdaresi: 2015 Kitlese Akınlar Yazısı: http://www.goc.gov.tr/icerik3/kitlese-akinlar_409_558_559
Erişim Tarihi:29.05.2019

2019

Göç Tarihi Raporu: http://www.goc.gov.tr/icerik/goc-tarihi_363_380
Erişim Tarihi:29.05.2019

GRANOVETTER,
M.: 1983

“The Strenght of Weak Ties: A Network Theory Revisited”, Sociological Theory, 1, ss.201-233.

GÜNAY, E. &
ATILGAN, D. & SERİN, E.:
2017

Dünya’da ve Türkiye’de Göç Yönetimi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 2, ss.41-52.

HEPPNER, P.P.,
WAMPOLD, E.B. &
KIVLIGHAN, M.D.: 2008

Psikolojik danışmada araştırma yöntemleri (Çev. D.M. Siyez). Ankara: Mentis Yayıncılık.

İÇDUYGU, A.: 2004

Türkiye’de Kaçak Göç, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayını, No:65, s.27.

İÇDUYGU, A.,
ERDER, S. & GENÇKAYA,
Ö. F.: 2014

Türkiye’nin Uluslararası Göç Politikaları 1923-2023: Ulus-Devlet Oluşumundan Ulus-Ötesi Dönüşümlere. MiReKoç Proje Raporları 1/2014.s.230.

İMECİ, T.: 2019

Beyin Göçü ve Türkiye:
http://www.emo.org.tr/ekler/cd92dbca243f63e_ek.pdf
Erişim Tarihi: 29.05.2019

İNAL, G.: 2007

“Why Do Minorities Launch Business In Britain?”, International Journal of Business and Globalisation, 1(1), ss.51-59.

KARALAR, R.: 2001

Genel İşletme, AÖF Yayınları, Eskişehir, s.13.

- KERR, S., P. & KERR, W.: 2016 Immigrant Entrepreneurship, CESifo Working Paper, Sayı: 6197.
- 2010 KYDYRALIEVA, S.: <http://www.bilgesam.org/incele/1047/-orta-asya%E2%80%99da-goc-hareketleri/#.WltqJqhl> IV. Erişim Tarihi 08.01.2019.
- LAGARDE, C.: 2015 “Göç: Küresel Çözüm Gerektiren Küresel Bir Sorun” <https://www.imf.org/external/lang/turkish/np/blog/2015/11115t.pdf> Erişim Tarihi: 10.06.2019
- 2016 LAWRENCE, N.: Toplumsal Araştırma Yöntemleri 1: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar, Yayın Odası Kitabevi, 1.cilt, s. 324.
- 2010 MARTIKAINEN, T.: Din, Göçmenler ve Entegrasyon, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı:38, ss.264-268.
- MASSEY, D. S., ARANGO, J., HUGO, G., KOUAOUCI, A., PELLEGRINO, A., & TAYLOR, J. E.: 1993 Theories of international migration: A review and appraisal. Population and Development Review, 19(3), ss. 431-466.
- MAVRATSAS, C. N.: 1997 Conventional Approaches to the Study of Immigrant and Ethnic Enterprise: The Structuralist Bias and a Culturalist Reformulation. Journal of Business and Society 10 (1). ss.18-38.
- 2015 MERRIAM, S. B.: Nitel araştırma: desen ve uygulama için rehber (Çev. S. Turan). Ankara: Nobel yayıncılık.
- MODOOD, T. & BERTHOUD, R. & LAKEY, J. Vd.: 1997 Ethnic Minorities In Britain: Diversity and Disadvantage, London, Policy Studies Institute.

- MUTLUER, M.: 2003 Uluslararası Göçler ve Türkiye. İstanbul, Çantay Kitabevi, s.12.
- MÜFTÜOĞLU, M. T. & DURUKAN, T. & BAŞK.: 2003 Girişimciler İçin İşletme Yönetimi, Gazi Yayınevi, Ankara.
- Nişancı, Z. N. (2015). Göçmen Girişimcilik Üzerine: Pittsburgh'daki Türk Girişimciler, JED / GKD 10 (1), ss.2-3.
- ÖGR. GÖR. DR. İRGE, N. F.: 2005 Gelişmiş Kapitalizm Eşliğinde Yeni Sömürgecilik, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:6 Sayı:1, ss.63-64.
- ÖZDEVECİOĞLU, M. & KAYA, Y. & BALCI, İ. F.: 2011 Temel Girişimcilik, İş ve Meslek Danışmanlığı, Ankara, ss. 480-481.
- PANAYIOTOPOULOS, P. I.: 2008 Turkish Immigrant Entrepreneurs in the European Union: A Political and Institutional Approach. International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research, 14 (6), ss. 395-413.
- PARILTI, C.: 1998 Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşi Kuramında Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı, Kamu İş – İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 4, s.273.
- PATTON, M.: 2002 Qualitative Research and Evaluation Methods (3rd ed.) Thousand Oaks, CA:Sage.
- PİŞKİNSÜT, E.:2011 Girişimciliğin Türkiye'deki Ekonomik Kalkınmaya Etkileri: Kobi Örneği, Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, Cilt: 14 Sayı: 2, ss.99-103.

- PROF. DR. KAYA,
Z. & DOÇ. DR. ŞAHİN M.:
2013 Araştırma Yöntemleri & Teknikleri, 2.Baskı, Eğitim
Yayınevi, Konya, ss. 35-41.
- PROF. DR.
KURTULUŞ, K.: 2010 Araştırma Yöntemleri, Türkmen Kitabevi, İstanbul, s.32.
- PROF. DR.
KARADAL, H.: 2016 Girişimcilik;”Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi & Güncel
Konular & Girişimci Destekleri & İş Planı, Beta
Yayınları, 4.Baskı, ss. 3-210.
- PROF. DR. NAYIR,
D. Z.: 2016 Türkiye’nin Göçmen Girişimcileri: Geliş Nedenleri,
Kuruluş Öyküleri ve Değerleri, İstanbul, s.14
- QUASSOLI, F.: 1999 Migrants in the Italian Underground Economy.
International Journal of Urban and Regional Research 23
(2), ss. 212-231.
- ROZELL, E. &
KAPILA, M.: 2006 Entrepreneurial Reluctance: Why Do Ethnic Groups
Hesitate? YRC WorldWide Annual Report, YRC
Worldwide Press, Kansas City.
- SAYIN, H.: 2017 “Uluslararası Güvenlik ve Göçmen Kaçakçılığı”,
İktisadiyat, 1(1), s. 136.
- SAYIN, Y. &
USANMAZ, A. &
ASLANGİRİ, F.: 2016 KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 18 (31),
ss. 1-13.
- SHINNAR, R. S. &
YOUNG, C. A.: 2008 Hispanic Immigrant Entrepreneurs in the Las Vegas
Metropolitan Area: Motivations for Entry into, and
Outcomes of Self-employment. Journal of Small Business
Management, 46(2), ss. 242-262.

- 2014 SÖYLEMEZ, A.: Suriyeli Mülteciler Nasıl Yaşıyor? Adlı Haber: <https://m.bianet.org/bianet/insan-haklari/160662-suriyeli-multeciler-nasil-yasiyor>
Erişim Tarihi 10.06.2019
- ŞAHİN, M. C. & AYDEMİR, S.: 2018 Zorunlu-Kitlesele Göç Olgusuna Sosyolojik Bir Yaklaşım: Türkiye’deki Suriyeli Sığınmacılar Örneği, Dini Araştırmalar, Cilt: 21, Sayı: 53, ss. 125-126.
- TEPAV: 2018 Suriye Sermayeli Şirketler Bülteni <https://www.tepav.org.tr/tr/yayin/s/1328>
Erişim Tarihi:29.05.2019
- TESEV: 2015 Sosyal Eşitsizlikler ve Kapsayıcılık Etkinlik Raporu: AB’nin Göç Politikaları Çerçevesinde Türkiye’deki Suriyeli Göçmenlerin Yönetimi. http://tesev.org.tr/wp-content/uploads/2015/11/ABnin_Goc_Politikalari_Cercevesinde_Turkiyedeki_Suriyeli_Gocmenlerin_Yonetimi.pdf
Erişim Tarihi: 10.06.2019
- TOP, S.: 2012 Girişimcilik: Keşif Süreci, Beta Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, s.30.
- ULUHAN, R.: 2012 Kendi İşini Kurmak İsteyenler İçin:” Girişimcilik Kılavuzu”,3.Baskı, İstanbul, ss.8-14.
- ÜNAL, M.: 2015 Gelişmekte Olan Ülkelerde Beyin Göçü, s.1417
- VARDAR, N.: 2015 Mülteci, Göçmen, Sığınmacı Arasındaki Farklar? <https://bianet.org/bianet/toplum/167434-multeci-gocmen-siginmaci-arasindaki-farklar>
Erişim Tarihi: 29.05.2019
- YASİN, N.: 2011 Understanding Start-Up Ethnic and Immigrant Pakistani Entrepreneurship In The British Gold Jewellery Industry.

EK: Başlangıç Kodlamaları

Görüşme	Paragraf	Kodlama
1	Suriye iç savaşından ötürü 2012 yılında Şam şehrinden ailemden ayrı olarak Türkiye'ye göç ettim. Buradaki koşulları uygun hale getirdim ve yaklaşık 1 ay sonra ailem de yanıma geldi. İstanbul'da yaşamaya başladık tekrardan hep birlikte.	Zorlayıcı Sebep Şartları Olgunlaştırmak Aile İle Tekrar Bir Araya Gelme
1	Bir gün caddede yürürken bir ilan gördüm. İlanda, "Ders Ücreti Saatlik... Lira" yazıyordu. İlanı anladım çünkü saat-ders ve ücret kelimeleri Arapçadan Türkçe'ye geçen kelimelerdi. Kendimi çok yakın hissettim ve oldukça sevindim bu duruma. İnsan farklı bir memlekette kendi memleketine dair bir iz bulunca çok seviniyor.	Çevreyi Tanıma Kendinden Parçalar Bulma Kendini Ait Hissetme Aidiyet Oluşturma
1	Bu ilan üzerine, 1,5 yıl boyunca İstanbul/Ümraniye'de Arapça ve Dini İlimler üzerine hocalık yaptım. Çalıştığım kursun müdürü bize başta ev kirası ve barınma olmak üzere çok kolaylıklar sağladı. O zamanlar bana yaptığı bu iyilikleri unutamam. Sonuçta zor durumdaydık ve çok eşyamız, malımız ya da herhangi bir mülkümüz yoktu. Maddi anlamda zorlanmamıza rağmen, fazla eşyasız da olsak idare ediyorduk. Gurbette olmak ve böyle yardımlar görmek beni çok mutlu etti. Türkiye'ye daha çok bağlandığımı hissettim.	İş Yetkinliği Sosyal Çevreden Kolaylık Görmek Vefa Duygusu Zorlayıcı Koşulların Oluşması Minimalist Yaşamak Duygu Yoğunluğu Yaşamak Bağlılık Hissetmek
1	Her ne kadar dil sorunu yaşasam da (Ekmek almak istediğimi tarif etmek bile çok zor geliyordu ilk başlarda) yaşama, barınma ve çevre tam bana ve aileme göre idi. Kültürler yakındı, insanların bir önyargısı yoktu. Dini yaşantımızda da çok rahattık. Kısacası adaptasyonumuz çok hızlı ve doğal bir şekilde olmuştu.	Dil Sorunu Yaşamak Uyum Sürecinin Gerçekleşmesi Sosyo-Kültürel Uyumun Sağlanması Dini Yaşantıda Rahatlık
1	Suriye'de birtakım siyasi ve sosyal olaylar gelişti ve açıkçası kayıtsız kalamadığım için Suriye'ye geri gitmek durumunda kaldım. Nitekim orada akrabalarım, dostlarım ve çevremden insanlar vardı. 1,5 sene İstanbul yaşamımın ardından 9-10 aylık gönüllü bir insani yardım kuruluşunda çalıştım. Ardından tekrar Türkiye yolları gözüktü bana.	Geçmişe Dair Bağların Korunması Olayları-Gelişmelerin Takip Edilmesi Kayıtsız Kalmamak Duyarlı Davranmak Geçmişle Olan Bağın Korunması Geri Dönüşün Sağlanması İki Tarafa da Olan Bağımlılık

1	İkinci gelişimde Aktar (Bakkaliye tarzında) bir dükkân açtım. Çok çabaladım ama 1 sene sürdürebildim bu işi. Ticari anlamda bu işten çok tecrübe kazandım. O dönemlerde ciddi bir şekilde göçler yaşanıyordu ve toplumsal olarak hiç istenmeyecek olaylar ile karşılaşılıyordu. Bu durum ister istemez Suriyeli göçmenlere karşı bir önyargı oluşturuyordu. Ben de ve ailem de ister istemez bundan mustariptik. Artık o ilk zamanlardaki rahatlık ve sükûnet ortamı yoktu. Birçok sorun baş göstermeye başladı. Barınma, yaşama ve iş koşulları daha da zorlaşmıştı. Dolayısıyla, yeni iş arayışlarına bakmak zorunda kaldım.	Farklı İş Denemeleri Çaba Gösterme Yılmamak İş Tecrübesi Kazanma Toplumsal Olayların Gelişimi- Etkileri & Sonuçları Toplumsal Olaylara Maruz Kalmak Yaşam Koşullarındaki Zorluklar Yeni İş Arayışları
1	Ciddi bir Suriyeli nüfusu oluşmaya başlamıştı bu dönemlerde. En çoğu da İstanbul'da yaşıyordu. Suriyeliler tatlıyı çok severler. Çevremizde birçok tatlıcı açılmıştı. Bunlara kuruyemiş (özellikle fıstık, badem ve ceviz) sağlama ihtiyacı vardı. Kurduğum irtibatlar neticesinde Suriyeli tatlıcılara ve pastanelere bu ürünleri tedarik etmeye başladım. Burada ciddi bir alışveriş var. Bu durumu sürdürmeye çalışıyorum ve güzel bir fırsat yakaladığımı düşünüyorum.	Sosyal Gözlem Algıda Seçicilik Mutfak Kültürü (Tat & Lezzet) Fırsatları Değerlendirme Girişimcilik Ruhu İş Ağları Kurma İş Potansiyelinin Farkına Varma İş Koşullarını Sürdürme Gayreti

Görüşme	Paragraf	Kodlama
2	Suriye'de yaşanan iç savaş yüzünden 3 yıl önce ailemle birlikte karar vererek Türkiye'ye geldik.	Zorlayıcı Sebep
2	Türkiye, bizim gibi Müslüman bir ülke. Kültürümüz, adetlerimiz çok yakın. Buraya gelme kararında çok zorlanmadık. Ailemde herkes tereddüt etmeden Türkiye'ye gidebileceğimizde hemfikirdi. Suriye'deki olayların başından beri Türkiye çok sahip çıktı bize. Gidenlerden birçok olumlu haber de aldık. İş kurabildiklerini ailelerine bakabildiklerini duyduk. Bizim gibi Suriye'den Türkiye'ye gelenlerden öğrendiğimize göre daha fazla iş ve çalışma imkânları olan İstanbul'a taşındık.	Dini-Kültürel Aidiyet Göç Karar Süreci Sosyal Uyum ve Kabul Süreci İş İmkânlarının Olması
2	Ailem de yanımda olduğu için güvenli bir iş ortamı aradım, durdum. En sonunda kendi işimi yapmaya karar verdim. İç çamaşır başta olmak üzere tekstilde kullanılan tüm dokuma-örme lastik çeşitlerinin imalatı ve satışına yönelik bir işim var.	Güvenli İş Ortamı Arayışı Kendi İşine Yapma Kararı
2	Buradaki hayat koşullarından çok memnunum. Suriye'deki sıkıntıları gördüğümüzden burada parasal anlamda da çok iyi idare ediyoruz. Dini anlamda da bir sıkıntı çekmiyoruz. İnsanlar kültür	Yaşam Koşullarından Memnuniyet Minimalist Yaşamak İdareli Yaşamak

	olarak bize çok yakın. Rahatça iletişim kurabiliyorum.	Dini Yaşantıda Rahatlık Sosyo-Kültürel Uyumun Sağlanması Rahat İletişim Kurabilme
2	Olaylar bittikten sonra belki burada kalabilirim bile. Ailece buraya çok alıştık. Burada düzenimi kurduk ve çok memnunuz.	Uyum Sürecinin Gerçekleşmesi Aile Düzeninin Kurulması Göç Sonucu Memnuniyet

Görüşme	Paragraf	Kodlama
3	İç savaş ortamında 2-3 yıl boyunca sabrettik ama sonunda yaşanan tahribattan ve yıkımdan dolayı 2014 yılında Türkiye'ye gelmeye karar verdik.	Zorlayıcı Sebep
3	2 yıllık süreçte insanların vaziyetleri, çocukların ölmesi, acı, keder, hapis ve işkenceler gibi bir sürü dayanılmaz şeyler görmek bu kararı alırken bizi çok etkiledi. Memleketimizi bırakıp gitmek istemezdik, mecbur kaldık.	Duygusal Olarak Yıpranma Göç Karar Süreci Duygusal Kopma Yaşanması
3	Türkiye dini açıdan ve insanların yaşantısı olarak bize çok yakın. Zaten ulaşım olarak da coğrafya olarak da yakın. Buradaki hava aynı Suriye. Bence genel olarak Suriyeliler olarak zorluk çekmiyoruz.	Sosyo-Kültürel Uyumun Sağlanması Ulaşım Kolaylığı ve Coğrafi Yakınlık Sosyal Atmosferin Benzeşmesi Yabancılık Çekmeme
3	İş ortamı genel olarak çok zorlu. Çalışma koşullarının hem iyi hem de kötü yönleri var. Çok iş imkânı var, iş arayan ve bulmak için çaba gösteren gerçekten bir şeyler bulabiliyor. Ama dil farklı, adetler farklı, gelenekler bize göre biraz değişik olabiliyor bazen. Bunlar da zorlandığımız şeyler. Yine de biraz iş bilgisi olanlar veya burada bir bağ kurabilenler rahatça iş bulabiliyorlar ve hayatını sürdürüyorlar.	İş Ortamının & İş Koşullarının Zorluğu İş İmkânlarının Olması Dil Sorunu Yaşamak Kültürel Farklılıklar (Gelenek & Görenek) İş Ağlarının Kurulması Teknik İş Bilgisinin Sağlanması
3	Ben örme, dokuma ve tekstil sektöründe çalışıyorum. Türkiye'de bazı firmalardan hammadde alıyoruz ve işliyoruz. Sonra bunları tekstilde kullanıyoruz. Bu alanda kendi memleketimden çalışan çok kişi var. Bu kişilerle görüşüyorum ve işlerimizi geliştirmek için çok çabalıyorum. Çok sık iş seyahatlerim oluyor. (Gaziantep'te ikamet ediyorum ve işyerim de burada). Bu seyahatlerde de çok tecrübe kazanıyorum. Kendimizi gittikçe buraya ait hissediyorum. O yönden hiç yabancılık çekmiyoruz.	Teknik İş Bilgisinin Geliştirilmesi İş Ağlarının Geliştirilmesi İş Tecrübesi Kazanma Yabancılık Çekmeme

3	Türkiye genel olarak etrafına açık ve kendisine sığınan insanlara yönelik çok geniş imkânlar seferber eden bir ülke. Bu yüzden bir göçmen olarak her ne kadar geleceğe dair çok umutlu olmasam da burada var olma çabası içerisindeyim. Çok umutlu olamama sebepim bir takım sosyal olayların sonucunda önümüzdeki günlerde insanların bizi şimdikinden daha az anlamaları durumudur. Yine de sonuç olarak şu an ki imkânlarımızı düşündüğümüzde iş yapmak ve iş kurmak için oldukça elverişli bir ortam var Türkiye' de.	İmkânların İyi Olması Geleceğe Dair Umutlu Bakış Açısı Çaba Gösterme Bir Takım Karamsar Düşünceler Sosyal Bakışın Değişmesi Korkusu İş Kurma ve Sürdürme Ortamının Elverişliliği
---	---	--

Görüşme	Paragraf	Kodlama
4	Ailemle birlikte Halep'te yaşıyorduk. Ancak savaş geldi ve her şey birdenbire değişti. Ekmek, su, elektrik, ilaç gibi temel şeylere bile erişemedik. Bunları bulsak da çok pahalıydı. Ayrıca, her taraftan silah sesleri geliyordu ve sürekli bombardıman oluyordu. Belki de bütün şehirlere gittik ama hiçbir yerde huzur kalmamıştı.	Şartların Kötüleşmesi İmkânların Yetersizliği Maddi Anlamda Zorluk Yaşanması Yaşam Koşullarındaki Zorluklar
4	Olaylardan yaklaşık 3 yıl sonra (2014 yılında) bize kapılarını açan Türkiye'ye geldik. Geliş amacım Suriye'deki işimi devam ettirebilmek, güven içinde yaşayabilmek ve ailemle gelecek planlarımızı yapabilmektir.	Siyasi Kabul Süreci Varlığını Sürdürebilme, Güven İçinde Yaşayabilme İhtiyacı Aile ile Gelecek Planlarını Yapabilme
4	Tekstil sektöründe kendi işimde çalışıyorum. Lastik imalatı yapıyorum. Ürünlerim tekstil sektöründe kullanılıyor. İç çamaşır, eşofman ve tekstilin birçok alanı buna dâhil.	Teknik İş Bilgisi
4	İlk yaşadığımız zorluk kendimizi hammadde temin eden firmalara anlatabilmektir. Bizim daha önce bu işi Suriye'de yaparken karşımıza çıkan zorluklar Türkiye'de karşımıza avantaj olarak çıktı. Mesela biz hammaddeyi uzak doğudan temin ediyorduk oysa Türkiye'de hammadde üretimi vardı. Bu bize çok büyük zaman kazandırdı. Yani önceden 1.5-2 ay süren mal temini Türkiye'de 3-4 gün sürüyor. Çoğu müşterimiz Suriyeli tekstil işi yapan kişilerdi ama zamanla Türk firmalarında ürün satışımız artarak devam ediyor. Tabii bazı sıkıntılar olabiliyor. Mesela tahsilatta yaşanan aksamalar bizim iplik ve hammadde tedarikinde toplu ve daha uygun fiyatla alış yapmamızı engelliyor. Düşük miktar alım yapınca fiyat yükseliyor.	İş Koşullarındaki Zorluklar İş Hayatında Kabul Görme İş Hayatında Avantaj Elde Etme

4	Mültecilere yönelik çalışma koşullarının kolaylaştırılması ve eşit iş imkânları tanınması bizim iş yapmamızda çok önemli etkenlerdir. Devlet tarafından sınırlayıcı bir durum yok, bu yüzden önümüz açık bir şekilde hayatımızı sürdürüyoruz.	Çalışma Koşullarına Yönelik İyileştirme Beklentileri Devlet Desteği İş Yaşamını Sürdürme
4	Genelde İstanbul'da çalışıyorum. Burada çok büyük bir nüfus var. İş anlamında çok iyi bir potansiyel şehir İstanbul. Ama çok riski de var. Birçok batan kişi tanyorum. Bazı zamanlar tahsilatlar kötü oluyor. Kriz bizi de etkiliyor tabii ki.	İş Potansiyelini Değerlendirme İş Riskleri Ekonomik Kriz Etkileri
4	Tabii önümüzde en büyük sorun dil sorunu yaşı ileri olanlar Türkçeyi daha zor öğrenirken çocuklarımız çok daha hızlı öğrendiler ve bize destek oluyorlar.	Dil Sorunu Yaşamak Genç Göçmenlerin Uyum Sağlama Kolaylığı
4	Bizim için en büyük şans sınırimızda Müslüman ülke ve kapılarını açan bir tek Türkiye olması. Ancak çok sayıda göçmen geçti buraya bu da bizim barınmamızda zorluklar oluşturdu. Yanımıza gelirken hiçbir şey alamadık savaştan kaçarken biz Türkiye'de önden gelip ev ve iş olanağını araştırdık ve ailemi eşimi çocuklarımı getirdim. Çok şükür şimdi hepimiz huzurlu ve güvenli ve sağlıklı hayatımız var. Yaşlılar ve çocuklar Suriye'de bulamadığı eğitim ve sağlık hizmetlerinden faydalanabiliyor. Ben şimdi Gaziantep'te yaşıyorum. Komşularla ve Türk arkadaşlarla çok iyi ilişkilerimiz var.	Dini ve Coğrafi Yakınlaşma Göçmen Sayısının Artmasının Sorun Oluşturması İş Olanaklarının Araştırılması Şartları Olgunlaştırmak Uyum Sürecinin Gerçekleşmesi Sosyo-Kültürel Uyumun Sağlanması Sosyal İlişkilerin Sağlanması
4	Türkiye'ye savaştan 5 yıl sonra geldik keşke daha önceden gelseydik diyorum. Şimdi yanımızda 5-6 işçi var. Hepsini Suriyeli ve para kazanıyorlar. Bende işlerimi her geçen gün daha iyi hale getirmek için çok çabalıyorum. Çalışan Suriyeliler daha huzurlu ve geleceğe daha güvenli bakıyorlar. Bize Türk dostlarımız ve iş yaptığımız insanlar çok samimi davranıyorlar.	İş – Yaşam Ortamının Kurulması Güvenli ve Huzurlu Yaşam İmkânı Sosyal İlişkilerin Sağlanması
4	Genel olarak düşündüğümde artık çok geri dönebileceğimizi sanmıyorum. Burada iyi bir iş tutturduk. Çocuklarım Türk okullarına gidiyor. Ailece Türkçe'yi hızlı bir şekilde öğreniyoruz. Çok çabuk adapte olduğumuza inanıyorum. Bunları ortaya koyunca işime daha çok sarılıp kazancımı arttırmak ve aileme iyi bakmak istiyorum. Bir mülteci olarak sürekli olarak çaba sarf ediyorum ve işime sınıksız sarılıyorum.	Uyum Sürecinin Gerçekleşmesi Aidiyet Hissetme İş Koşullarının Sağlanması Aile Yaşamının Sağlanması Çaba Gösterme

Görüşme	Paragraf	Kodlama
5	Suriye, Halep'te yaşıyordum. İç savaş sebebiyle yaşama zorluğu ve ticaret yapma imkânı kalmadığı için 2 yıl önce Türkiye'ye geldim. İlk senemi Gaziantep'te geçirdim. Burada yaklaşık bir yıl boyunca benim gibi Suriye'den gelenlerin yanında çeşitli işler yaptım. Daha sonra İstanbul'a gittim. İstanbul Bayrampaşa' da işimi kurdum, imalat yapmaya başladım.	Zorlayıcı Sebep Sosyal Çevre Kazanımı İş Ağlarının Geliştirilmesi İş Tecrübesinin Arttırılması
5	İlk zamanlarda bir göçmen olarak, iş yerinden evime giderken bile yolumu karıştırıyordum. Her yer her şey yabancı geliyordu. Ama zamanla buraya çok alıştım. İstanbul'u ve insanları tanımaya ve öğrenmeye başladım.	Uyum Süreci Zorlukları Uyum Sürecinin Gerçekleşmesi
5	Yaklaşık 1 yıldır Bayrampaşa' da 2 makineden oluşan imalathanemde tekstil imalatçılara ara ürün tedarik ediyorum. Başta şerit, kordon olmak üzere bu türde dokuma-tekstil malzemelerinin üretimini yapıyoruz. Benim yanımda abim ve yeğenim de işimde bana destek oluyorlar. Gaziantep'te kaldığım ve çalıştığım 1 sene sayesinde kendime bir çevre edindim. Bu sayede müşterilerim oldu, mal alımda ve satımda bana yardımcı oluyorlar.	İş Koşullarının Sağlanması İş ağlarının Kuvvetlendirilmesi
5	Suriye'de de benzer işlerde biraz meşguliyetim olmuştu. Ama savaş tüm düzenimizi bozdu ve can güvenliğimiz de kalmadı orada. Gaziantep'ten İstanbul'a gelip kendi işimi kurunca ailemi de yanıma getirdim.	İş Düzeninin Bozulması Şartların Kötüleşmesi Aile ile Birlikteliğin Sağlanması
5	Suriye'de iş yaparken sadece Suriye içinde ve bazı Arap ülkelerine ticaretimiz oluyordu. Ancak, Türkiye'de bu yönden çok avantajlıyız. Türkiye içindeki müşterilerimiz bizden aldığı ürünleri hemen hemen dünyanın birçok yerine ihraç ediyor. Bu da bizim işlerimizi satışlarımız arttırıyor. Bu bizim için çok büyük bir avantaj. İhracat destekli olması satışımızı arttırdığı gibi tahsilat ve ödeme almamızda da bize büyük avantaj sağlıyor. Suriye'de takdir edeceğimiz gibi böyle bir durum yoktu. Ödemeler düzenli ve yeterli olmadığı için iş yapma şansımız çok sınırlıydı. Ayrıca, Suriye' de devlet imalatçıyı hiçbir noktada desteklemiyordu. Burada imalatçılara ayrı bir gözle bakılıyor. Bu da bizim geleceğe umutla bakmamızı sağlıyor.	İş Hacminin Geliştirilmesi İş İmkânlarının Arttırılması

5	Biz ürettikçe talep artıyor. Hem uygun fiyat hem de kalite talepleri de geliyor. Üretimi arttırırken maliyeti düşürmüş oluyoruz ve aynı zamanda kalitemizi de arttırmak durumundayız. Bize gelen bu talep yoğunluğu çok memnuniyet verici bir şey. Müşteri sayımızı arttırıyoruz ve rekabet edebilmek için gece gündüz durmadan çalışıyoruz.	İş Hacmi ve Arz-Talep Dengesi İş Koşullarındaki Gelişmeler Müşteri Memnuniyeti Sağlama Rekabet Koşullarına Ayak Uydurma
5	Ailemi getirince ilk zamanlarda ikamet sorunumuz vardı ve sağlık sorunumuz olduğunda kendimizi anlatamıyorduk ama zamanla birçok sorunumuzu hallettik şimdi burada bizi bekleyen birçok imkân var ve biz daha çok çalışıp hayata tutunmaya çalışıyoruz. Şunu da belirteyim Türk komşularımız arkadaşlarımız ve müşterilerimiz çok sıcak samimi ve dostça davranarak sıkıntılarımız azaltıyor.	İlk Gelişteki Sorunlar Kendini İfade Etmekte Zorlanmak Sorunların Çözümü Hayata Tutunmaya Çalışmak Sosyal İlişkilerin Gelişmesi
5	Türkiye'ye bu kadar geç gelmekle hata yaptığımı düşünüyorum. Çünkü buradaki imkânlar Suriye'de yok. Ne huzur ne güvenlik ne de ticaret imkânı var. Ama Türkiye'de çocuklarım eğitim için okula gidiyor, yaşlılarımız sağlık hizmetlerinden faydalanıyor.	Uyum Sürecinin Gerçekleşmesi Temel İhtiyaçların Karşılanması Göç Sonucu Memnuniyet

Görüşme	Paragraf	Kodlama
6	2011 yılında başlayan iç savaştan 3 yıl sonra 2014 yılında geldim. Halep'te tekstil sektöründe tedarik imalat ve satış ticareti yapmaktaydım. İlk önce savaş yüzünden bütün işlerim durdu. İlk önce kendim sınırdan geçerek Türkiye'ye geldim. Gelişimin birinci sebebi can güvenliğimizin kalmaması ve bütün birikim ve kazanımlarımızın kaybı oldu.	Zorlayıcı Sebep İş Koşullarının Kötüleşmesi İş ve Yaşam Koşullarını Sürdürme İsteği
6	Türkiye'ye geldikten sonra önce kalacak yer baktım sonra işimle ilgili Suriyeli aynı meslekten kişilerle görüşerek bilgi topladım. Sonra yaptığım işle ilgili Türk firma ve imalatçılar ile tedarikçi ve makine araştırmalarını yaptım.	İş Ağlarının Geliştirilmesi

6	<p>Suriye'ye geri dönüp birikimlerimi Türkiye'ye getirdim. Önce hammadde tedarik edip ve makinemi kurduktan sonra imalata yapmaya ve çıkan ürünleri daha önce Türkiye'ye gelip tekstil yapan Suriyeli müşterilere satarak işlerimi daha da büyüttüm. Aradan geçen zamanda kapasiteyi arttırarak işlerimi büyüttüm. Türkiye ve Suriye ile işlerimi karşılaştırdığım zaman Suriye'de hammaddeyi Malezya'dan satın alıyordum ve sıkıntılı bir ticaret oluyordu. Gecikmeler bürokratik engeller ve devletin uyguladığı baskı özgür bir şekilde ticaret yapmamızı mümkün kılmıyordu. Dolayısıyla geciken hammaddeyi piyasada mal tedariki ve imalatta zorluklar yaşanıyordu. Üstelik fiyat istikrarı hiç olmuyordu. Bir aldığımız malı bir daha aynı maliyette temin edemiyorduk çünkü Suriye parası sürekli değer kaybediyordu. Türkiye'de hammadde temini İstanbul'da bir firmadan sağlayıp imalat yapıp piyasaya ürün satışı hem de hammadde satışı yapmak suretiyle ticaret yapıyorum.</p>	<p>İş Kurma Süreci İş Hacminin Arttırılması İş Koşullarındaki Avantajlar</p>
6	<p>Türkiye'deki ilk zamanlar yaşadığımız sıkıntılar bankalarla çalışmak için kimlik ve benzeri zorluklar vardı. Hammadde aldığımız firmalara ödeme yapmak için hesap açılması gerekiyordu, birtakım sıkıntılarımız oldu. Tabii zaman içinde hepsi çözüldü. Şimdi kendi adımıza bankalarda hesap açıp havale yapabiliyoruz. Günümüzde sıkıntılar fiyatların istikrarlı olmaması satışta bizi zorluyor ve tahsilat yaparken bazı sıkıntılar oluyor yani gecikmeler oluyor.</p>	<p>İş Yapma Zorlukları Ekonomik Koşulların Olumsuz Etkileri</p>
6	<p>Bir göçmen olarak bize kapılarını açan başka bir ülke olmadı. Zaten burada çok büyük misafirperver bir halk bizi karşıladı. Yaşam koşulları inancımızı yaşamak konusu bizim alışma ve uyum zor olmadı. Şu anda Gaziantep'te ailemle eşim çocuklarımla ve kardeşlerimle çok huzurlu bir ortamda yaşıyoruz. Çocuklarım okullarda eğitim alıyor. Bizim için ilk başlarda en büyük sorun dil sorunuydu. Yaşı ileri olan Suriyeli bizler daha zor uyum sağladık. Ama çocuklarımız çok çabuk Türkçe öğreniyorlar. Bütün yaşadığımız zorluklar zaman içinde gelirimiz daha fazla olunca daha iyi evde kalmamız ve bir araç almamız ile yaşam kalitemiz daha iyi oldu.</p>	<p>Sosyal Uyum ve Kabul Süreci Temel İhtiyaçların Karşılanması Dil Sorunu Genç Göçmenlerin Uyum Sağlama Kolaylığı Yaşam Kalitesinin Arttırılması</p>

6	Türkiye'ye ilk geldiğimizde çok endişeliydik. Ama onlar bizi, biz Türk ve Müslüman olan komşularımızı ve ticaret yaptığımız müşterilerimizi tanıdıkça sanki yıllardır bir arada yaşamış gibi uyum sağladık ve kendimizi her zaman çok şanslı gördük. Çok ama çok şükrettik. Burada can güvenliğimiz var yaşam koşulları Suriye'ye göre çok daha iyi. Ben kendi adıma bu ülkede ticaret yaparken ve yaşarken çok huzurluyum. Bu da bana daha çok güven veriyor ve ileriye daha umutla bakıyorum.	Endişe Duyma Uyum Sağlama Süreci Yaşam Koşullarının Daha İyi Olması Geleceğe Dair Umutlu Bakış Açısı
---	---	---

Görüşme	Paragraf	Kodlama
7	Suriye'de gıda sektöründe ticaret yapıyordum. Ülkemizde savaş çıktıktan sonra işlerimiz bozuldu. Bütün akrabalarımızla sonuna kadar mücadele edip yıllarca kazandıklarımızı evlerimizi iş yerlerimizi bu savaşta kaybettik ve en önemlisi can güvenliğimiz kalmadı. Böyle olunca Türkiye'ye 3 yıl önce gelip yaptığım işlerle ilgili kendi tanıdıklarımınla görüşerek kalacak yer ve çocuklarımızın eğitimi gibi temel sorunlarımızı halledip kendi işimle ilgili araştırmalar yapmaya başladım.	Zorlayıcı Sebep İş Koşullarının Kötüleşmesi Sosyal Çevre Oluşturulması
7	Mesleğimle ilgili Suriyeli tanıdıklarım beni İstanbul rami kuru gıda sitesine götürüp işlerin nasıl yapılması ile ilgili bana yardımcı oldular. Önce küçük bir sermaye ile bir iş yeri açtım.	İş Ağlarının Kurulması
7	İlk başlarda dil sorunu yaşadım. Daha sonra yanıma Türkçe bilen bir Suriyeli çalışan aldım. Kendim mal alımı yapıp elemanım iş yerinde çoğunluğu Suriyeli müşterilerime meşrubat türleri ve ambalajlı ürün satışlarına başladım.	Dil Sorunu Yaşamak İş Ağlarının Kuvvetlendirilmesi
7	Tabii aynı sitede aynı ürünleri gerek Türk gerek Suriyeli ticaret yapan başka iş yerleri ile fiyat konusunda bir rekabet vardı. Bundan dolayı ürün alımlarında toplu miktarda satın alarak daha uygun fiyatlar ile alım yapıp daha çok kar etmeye başladım. Yaşadığım en zorlu konular ilk başlarda bana ürün veren firmaların güvenini sağlamaya çalışmak ve ödemeyi hep peşin istemeleri oldu. Ama zaman içinde çalıştıkça önce haftalık ödemeyi kabul ettiler sonra daha uygun fiyatlarla mal vermeye başladılar.	Rekabet Koşullarına Ayak Uydurma İş Yapma Koşullarındaki Avantajlar İş Tecrübesi Edinimleri

7	Zorluk yaşamadığım konu ise daha önce Suriye’de gıda sektöründe ticaret yaptığım için ve Türkiye’de İstanbul rami kuru gıda sitesinde ticaret yapan Suriyeli esnafların bulunması oldu. Onlardan çok destek gördüm. Suriye’de yapılan ticaret ile Türkiye’yi kıyaslarsan burada daha çok rekabet var daha çok dünya pazarlarıyla iş yapma imkânı var ve istenilen bütün ürünlere ulaşma imkânı var. Tabii fiyat istikrarı konusu çok önemli. Son zamanlarda (özellikle 2019 yılında) ürünlerin fiyatları sürekli değişiyor. Suriye’de de savaş sonrası böyle idi. Ticaret olarak burada daha çok imkân var ama şartlar sanki her geçen gün zorlaşıyor kar oranları düşüyor fiyatlar sürekli yükseliyor. Temennim buranın Suriye’deki gibi kötü duruma dönüşmemesi.	İş Tecrübesini Kullanma İş Ağlarının Geliştirilmesi İş Rekabetine Uyum Sağlama İş Koşullarındaki Avantajlar Ekonomik Koşullarının Belirleyiciliği
7	Suriye’de can güvenliğimiz yoktu ve ticaret yapacak ne yer ne müşteri kalmamıştı. Burada huzur ve can güvenliği sosyal hayat eğitim sağlık hizmetleri her şey var ama korkunç bir rekabet var. En küçük bir hata ticaretten sanki her şeyimi kaybedeceğim gibi bir korku oluşturuyor.	Temel İhtiyaçların Karşılanamaması Geçmiş Korkuların Etkilerinin Sürmesi
7	3 yıl önce geldiğimde bambaşka bir dünyada yaşıyorum diyordum. Dil sorunum vardı İstanbul’u tanımayışım, korkular, endişeler acaba hayatta tutunabilecek miyim düşünceleri vardı. İlk günler daha çok Suriyeli komşu hemşeri ve tanıdıklarımın çok yardım gördük tabii Türk komşu ve arkadaşlarımız da oldu. Bize karşı ön yargılı başka insanlar tanıdıkça zaman içinde daha anlayışlı davranmaya başladılar. Çocuklarımıza eğitim için imkânlar yoktu şimdi Türk okullarına gidiyorlar ve aile büyüklerine Türkçeyi kendi çocuklarımız öğretiyor.	Uyum Süreci Zorlukları Uyum Sağlama Süreci Genç Göçmenlerin Uyum Sağlama Kolaylığı
7	Kendimizi çok şanslı görüyoruz, eğer Türkiye bizi kabul etmeseydi bizim her şeyimiz biterdi ve bırakın ticaret yapmayı hayata tutunamazdık. Türkiye’ye ve bize kapılarını açan bütün insanlara çok şey borçluyuz.	Minnet Duygusu Hissetme

Görüşme	Paragraf	Kodlama
8	Türkiye’ye 2014’te geldik. İlk önce hayatta kalmak ve ailece geleceğe dair endişelerimizin olması, çocuklarımız için eğitim imkânı kalmaması ve yaşlıların sağlık sorunları gibi temel sorunlarımızın yanında bütün bunlar için gelir kaynağımızın kalmaması gibi sebeplerden ötürü zorunlu bir göç durumu oldu.	Temel İhtiyaçların Karşılanamaması Zorlayıcı Sebep

8	Suriye’de yaşadığımız şehirde birçok değişik görünüşlü grupların baskı ve zulümlerine maruz kaldık ve geriye ne iş yeri ne de barınacağımız bir ev kaldı. Türkiye haricinde başka bir ülkenin bize kapılarının açmaması ile buraya geldik.	Toplumsal Baskı Siyasi ve Sosyal Gelişmeler
8	Suriye’de mesleğim bagaj lastiği üretim ve satışı idi. Türkiye’ye gelince Gaziantep’e yerleştikten sonra bu işi yapan başka Suriyelilerin de olduğunu öğrendim. Onlardan fikir alarak tedarik konularını gördüm.	İş Ağlarının Geliştirilmesi
8	Bir makine ile başladım sonra makine sayısını 3’e çıkardım. Tabi sıfır makine fiyatları yüksekti ve 2.el makine bulmak kolay olmadı. Ürünlerimiz nakliye işi yapan tırlarda ve kamyonlarda araçların üstünü kaplamak için kullanıyor, çekilen brandayı bizim ürettiğimiz lastiklere bağlıyorlar.	İş Hacminin Arttırılması
8	Zamanla talep oldukça biz de daha fazla makine alımı yapıp kapasitemizi arttırdık. Suriye’de bu kadar nakliye aracı tır ve kamyon yoktu. Talep bu kadar değildi. Ama burada çok talep var. Fiyatlarımız diğer Türk firmalarına göre daha uygun. Yanımda çalışan elemanlar da Suriyeli. Maliyet açısından Türk firmalarına göre daha çok avantajlıyız. İşçi bulma konusunda zorlanmıyoruz. İş yeri açarken dükkân bulmak kolay olmadı. Kiralar eskiye göre çok yükselmiş, bizim gibi gelen Suriyelilerden ötürü mülk sahipleri en yüksek parayı verene kiraladıkları için bu durum doğal. Gaziantep’te iş yapan Suriyeli sayısı çok fazla. İşçi maliyeti az ama kira fiyatları çok yüksek olmasının sebebi bu.	İş Yapma İmkânlarının Elverişli Olması İş Koşullarındaki Avantajlar
8	Gerek çocukların gittiği okullar olsun gerekse emniyet-güvenlik, kimlik edinme kolaylığı bizim gibi göçmenler için iyi gelişmeler. Devlet dairelerinde arapça bilinse çok daha iyi olurdu. İşlemler daha hızlı yürürdü, bizim yaşlarımızdakiler dil sorunu çekiyorlar. Birkaç yıldır tam öğrenemediğimiz Türkçe ile idare etmeye çalışıyoruz. Türkiye’nin bizi kabul etmesi bizim en büyük şansımız oldu. Şimdi kendi işimizi yapıp para kazandıkça hayat kalitemiz daha iyi oldu.	Temel İhtiyaçların Edinimi Bürokratik Engellerin Kaldırılması Dil Sorunu Uyum Sorununun Aşılması

Görüşme	Paragraf	Kodlama
---------	----------	---------

9	Suriye’de tatlı işi yapan ailemiz yıllarca bu sektörde bulundu. Savaş bizi çok etkiledi çünkü Suriye’de birçok şehirde şubemiz vardı bir tek Şam’da kaldı. Türkiye’ye 5 yıl önce geldik İstanbul Fatih’te kalan yakınlarımızın yanına geldik. Geliş sebebimiz savaşın bütün ülkeye yayılması can güvenliği ve işlerimizin bozulması yüzünden geldik.	Zorlayıcı Sebep Sosyal Çevre Kazanımı
9	Suriye’den ilk önce İstanbul/Fatih semtine yakınlarımızın yanına geldik. Yakınlarımız bize ev bulmada yardımcı oldular. Sonra burada kendi işimizle ilgili araştırma yaptık ve bir yer açmaya karar verdik. Yanımıza Suriye’de iken çalışan ustayı getirdik. Hep birlikte tatlı çeşitlerini ve baklava çeşitlerini üretip satmaya başladık. İlk zamanlar müşterilerimizin çoğu Suriyeliler idi. Zaten Suriye’den bizi bilen çok kişi vardı. Ama zamanla Türk müşterilerimiz de çok oldu. Çok şükür işlerimiz iyi. Suriye’deki gibi İstanbul’da da şubelerimizi çoğaltmak istiyoruz. Şimdilik İstanbul ve Gaziantep’te yerimiz var.	Sosyal Çevre Kazanımı Uygun İş Ortamı Araştırması Geçmiş İş Tecrübelerinden Yararlanma İş Hacminin Arttırılması
9	Tabii iş yeri açarken bazı zorluk ve sıkıntılar yaşadık. Mesela bize iş yerini kiralamak isteyenler Suriyeli olduğumuz için çok yüksek bedelle kiralandılar. Dükkânı bizden önce çok daha düşük bir kiraya verdiklerini daha sonra öğrendik. İş yeri ruhsatı alınırken birçok sıkıntı yaşadık.	İş Kurma Aşamasındaki Zorluklar
9	Tatlı ustalarımıza yer ayarlamak zaman aldı. Bir de iş yeri dekorasyonu yaparken Türk ustalar (Marangoz + fayansçı + elektrik vs gibi) bizden çok fahiş ücretler istediler. Çalıştıkça, para kazandıkça ve işlerimiz büyüdükçe birçok sıkıntı daha kolay çözülmeye başladı. İnsanlar bizi tanıdıkça daha çok yardımcı olmaya başladı. Mesela mülk sahibi daha uygun kira artışları yapıyor artık. Şimdi bize aman buradan çıkmayın diye bizi bırakmıyor. Çünkü açtığımız yer çok işlek bir yer oldu ve çevremizde pozitif dikkat çekiyor. Tatlı sektörüne tedarik ettiğimiz birçok ürün var ve bize malzeme veren birçok firma bizimle çalışmak istiyor biz de bundan çok memnunuz.	Uyum Sürecinde Toplumsal Dışlanmalar Sosyal Uyum ve Kabul Süreci İş Ağlarının Kuvvetlendirilmesi
9	Suriye’den oturmuş bir markamız çok şubemiz vardı. Biz bütün bunları kaybedeceğimizi aklımıza getirmezdik. Ama savaş hepsini elimizden aldı. Başka bir ülkeye gitmekten göç etmekten başka bir çaremiz kalmadı. Aslında ilk önce Lübnan’ı düşündük ama Türkiye’de tatlı sektörünün iyi iş yapması bizim buraya gelmemize sebep oldu. Tabii İstanbul’da neredeyse sıfırdan başladık. İlk zamanlar her şey çok zor yürüdü ama zamanla işler oturdukça kolaylaştı.	İş Tecrübesi Kazanma İş Yapabilme Potansiyel Araştırmaları İş Yapma Koşullarına Uyum

9	Biz Suriye’de iken özellikle Şam’da devlet kanallarında Türkiye hakkında bize çok kötü şeyler anlatılıyordu. Ama yakınlarımız bizden önce gelenler görüşürken tam tersini anlatıyorlardı. Türkiye’ye geldikten sonra Türklerin cana yakınlığı ve misafirperver olduklarını yaşayınca daha iyi anladık. Tabii bunu fırsat bilenler de çıktı karşımıza ama bu bütün Türkleri içine almaz. Çünkü Suriyeli ön yargılı insanları daha önce özellikle Şam’da da gördük. Şimdi çok mutlu ve güvendeyiz iyi ki Türkiye’ye gelmişiz. Burada düzenli yaşayıp ticaret yapıyoruz çok şükür.	Sosyal Çevre-İlişkiler Uyum Sürecinin Gerçekleşmesi
---	---	--

Görüşme	Paragraf	Kodlama
10	Türkiye’ye 5 yıl önce geldim. Geliş sebebim Suriye’deki iç savaş. Hiç kimse mecbur kalmadıkça ailesinden ayrı, yalnız başına daha önce yaşamadığı bir ülkeye her şeyini geride bırakarak zevk için gelmez diye düşünüyorum. Can güvenliğimizin kalmaması ve aileyi ayakta tutabilmek için İstanbul’a gelme kararını verdim.	Zorlayıcı Sebep Göç Karar Verme Süreci
10	Ben Suriye’de muhasebecilik yapıyorum. Şu anda kendi işimi yapıyorum ve Filistinli bir ortağım var. Ama bu noktaya gelişim kolay olmadı.	Geçmiş İş Tecrübeleri İş Ağlarının Kurulması
10	İstanbul’a ilk gelişimde bir tanıdığım bana bulduğu ambalaj malzemeleri satışı yapan yerde eleman olarak çalışmaya başladım. Çalıştığım yerde çok yoğun satış oluyordu. Firma bir Türk’e aitti günde birkaç tır malzeme geliyor ve ben yanımda bir başka Suriyeli ile hem malzemeyi indiriyor hem depoya diziyor hem müşteri siparişlerini hazırlıyordum. Burada bütün malzemeleri öğrendim. (Örneğin; köpük, tabak, plastik, bardak, çatal, kaşık, poşet, kâğıt, ambalaj lastiği, streç, alüminyum ve folyo gibi çok ama çok çeşit vardı).	İş Tecrübesi Kazanma
10	Tabii inanılmaz yorucu bir tempo vardı. İlk önce esenlerde bir dükkânda diğer Suriyeli göçmenlerle kalıyordum. Çalışıp hem normal bir eve geçtim hem de Suriye’de aileme para gönderiyordum. Daha sonra erkek kardeşlerimden 3 tanesi Türkiye’ye getirdim. Çalışmamı beğenen patronum onları da işe aldı. Ve sonra eşlerimizi çocuklarımızı da getirdik. Tek bir dairede 3 aile kalıyorduk. Birkaç yıl bu durum devam etti. Zamanla patronum ücretimde hiç artış yapmayınca ayrıldım ve başka bir ambalaj firmasında çalıştım.	İş Ağlarının Kuvvetlendirilmesi Duygusal Bağlılık Minimalist Yaşamak Tetikleyici Karar Verme Süreci

10	1 yıldır Filistinli bir ortağımla kendi işimizi kurduk. Ortağım maddi yönden ben bilgi birikim ve tecrübe yönünden hangi malzeme nereden nasıl alınır kimlere satılabilir gibi piyasaya dair bilgileri öğrenmiştim. Ortağım ile şimdi yurtdışına Arap ülkelerine ambalaj malzemeleri gönderip ticaret yapıyoruz. Her geçen gün daha çok mal satıp daha çok mal alımı yapıyoruz. Malları tırlarla gönderiyoruz. Tabii çok mal alınca daha uygun alım yapabiliyoruz. Firmanın muhasebesini de ben tutuyorum. Bu konuda Suriye’de iken çok tecrübem vardı. Üstelik Türkçeyi iyi konuşup güzel yazabiliyorum. Bu bizim en büyük avantajımız oldu: kardeşlerim yanımda eleman olarak da işe başladılar.	İş ağı Geliştirme İş Tecrübesi-Bilgisi İş Hacminin Arttırılması Güvenli Çalışma Koşulları
10	Şimdi maddi olarak daha iyi durumdayız. Birlik olduğumuzda birçok işi daha kolay yapabiliyoruz. İş bölümünde, ben alım ve müşterilerle diyalog kısmındayım. Ortağım finans bölümünde, kardeşlerim ise depo bölümünde ve teslimat kısmında çalışıyorlar. Şimdi daha iyi bir evde oturup çocuklarımızı daha iyi bir okula gönderiyoruz çok şükür.	İş Bölümün Sağlanması
10	Biz Suriye’de iken savaştan önce kendi imkânlarımız dâhilinde iyi ve kaliteli bir hayatımız vardı. Kendi evimiz ve arabamız vardı. Savaşta hepsini kaybettik. Ben ve kardeşlerim Türkiye’ye gelirken ailemizin geri kalanları Suriye’de kalmıştı. İşte en zor zamanlar o zamanlardı. Anne, baba, eş ve çocuklar tüm ailemiz orada biz buradaydık.	İş-Yaşam Koşullarının Kaybedilmesi Duygusal Zorluklar
10	İlk gelişimimde çevremiz yoktu. Kalacak bir yerimiz yoktu. Çoğu zaman dükkânda ranzalarda kaldık. Çok çok zordu ama ticaret yapmaya başlayınca her şeyimiz değişti. Bütün olay bir adım atmakla başladı.	Uyum Süreci Zorlukları Minimalist-İdareli Yaşam
10	Bütün insanlar mutlaka yaşadığı ülkede barışın değerini bilsin, savaş bütün kazanımları yutan bir canavar. Barış hayat demek, gelecek demek ve rahat ibadet demek. Barış, sağlık ve eğitim imkânları alabilmek demek. Mesela benim ayaklarımda hala kimyasal silah izleri var. Ne zaman baksam içim kanıyor ama Allah karşımıza Türkiye’yi çıkardı. Bize kucaklarını ve kapılarını açtılar.	Geçmiş Olumsuzluklardan Ders Çıkarma Şartların Değerini Bilme Minnet Duygusu Hissetme

Görüşme	Paragraf	Kodlama
---------	----------	---------

11	Suriye’de ben, babam ve kardeşlerimle kuru bakliyat işi yapıyorduk. Savaş yüzünden işlerimiz çok zorlaştı ve ticaret durdu. Hayat çok zorlaştı. Ailem Suriye’de kaldı. Ailemin desteği ile önce ben bir ortam kurup onları da yanıma getirmek için İstanbul’a geldim.	Zorlayıcı Sebep Aileyi Güvenli Ortama Çıkarma
11	İstanbul’a ilk geldiğimde yaklaşık 8 ay rami kuru gıda sitesinde aynı işi yapan başka bir Suriyelinin yanında çalıştım. İş yerinde yatıyordum. Zamanla kalacak yer ayarladım. Kardeşlerimden 2’sini İstanbul’a getirdim. Onlar da başka bir Suriyelinin yanında çalıştılar. İşleri yani mal tedarik etme koşullarını, müşterileri öğrenerek tecrübe kazandık.	İş Ağı Geliştirme İş Tecrübesi Kazanma
11	Bir zaman sonra ben ve kardeşlerim önce ev ayarlayıp ailelerimizi getirdik sonra iş yerini açtık. Tabii uygun kira ile iş yapacak yer bulmak kolay olmadı. Aynı sektörden gelmemiz ve tecrübelerden dolayı sektöre yabancı değildik. En önemli sorun ürün tedarik konusunda firmaların bize ilk başlarda ön yargı ile yaklaşıp güven duymaması oldu.	Aile İle Tekrar Bir Araya Gelme İş Yapma Zorlukları
11	Kuru gıda sitesinde aynı işi yapan diğer Suriyeli firmalardan ürün desteği aldık yani bize sattıkça emanet mal veriyorlar ve ödemesini alıyorlardı. Bize çok destek oldular ama ticaretin ilk kuralı alırken kazanmaktı. Bizim için emanet mal ve ürünler yeterli kar bırakmıyordu.	İş Piyasa Rekabetine Uyum Sağlama
11	Zamanla Türk firmaları bizi tanıyıp güven duydukça daha rahat ürün tedarik etmeye, çeşitleri arttırmaya ve daha uygun fiyatla alım yapmaya başladık ve bu kararımızı çok arttırmaya katkı sağladı.	Güven Kazanımı İş Hacminin Arttırılması
11	İş yerimizde 3 kardeşiz. 2’si iş yerinde duruyor, ben dışarda mal alımı yapıyorum. Son zamanlarda fiyatlarda bir artış oldu ve işler yavaşladı yani fiyatlarda bir istikrar yok aynı ürünü her gün değişik fiyatlarda alabiliyoruz. Bu da bizi satarken yansıtmak zorunda bırakıyor. Ve aynı site içerisinde çok kuru bakliyat işi yapan olduğu için rekabet etmek ve ayakta kalmak her geçen gün zorlaşıyor.	İş Bölümüne Gitme Rekabet Koşullarına Ayak Uydurma
11	Suriye’de iken savaştan önce işler iyi idi. Savaştan sonra ürün tedariki bitti hem mal yoktu hem fiyatlar 10-15 misli artı ve çok az çeşit kaldı. Gıda ürünleri birçok grubun kontrolüne girdi ve karaborsaya düştü. Neredeyse tüm gıda ürünlerini bulmakta sıkıntı çektik. Pirinç, bulgur, un, yağ vs. gibi temel ürünler bile kalmadı. Ve insanlar açlık yaşamaya başladı. Burada çok çeşit var her şeyi temin edebiliyoruz ama son iki yıldır fiyatları çok dengesizleşen aldığımız malın yerine aynı fiyatla mal koyamıyoruz.	Zorlayıcı Koşulların Oluşması İmkânların Sınırlanması Temel İhtiyaçların Karşılanamaması Ekonomik Dengesizlik

11	Eğer Türkiye'ye gelmeseydik ailem yok olma tehlikesiyle karşı karşıya gelecekti. Açlık, hastalık ve can güvenliği vardı. Çocuklarımız şu anda eğitim alabiliyor geleceğe daha umutla bakabiliyoruz.	Yaşam Sürdürme Çabası Temel İhtiyaçların Karşılanabilmesi
----	---	---

Görüşme	Paragraf	Kodlama
12	Biz savaşın ilk yıllarında 7 yıl önce İstanbul'a geldik. Elektronik işiyle Halep'te uğraşıyordum. Yeni evlenmiştim. Ailem önce beni Türkiye'ye (İstanbul'a) gönderdi. İstanbul'dan önce Lübnan üzerinden geldik eşimle.	Zorlayıcı Sebep Göç Arayışları
12	Bizi İstanbul'da akrabalarımız karşıladı ve misafir ettiler. Birkaç ay onlarda kaldık. Onlar da benim gibi bilgisayar yedek parça yazılım gibi elektronik işlerini yapıyorlardı. Ve onların yanında işe başladım. Önce ayrı bir eve geçtik. Yaklaşık 1 yıl sonra kendi iş yerimi açtım.	Sosyal Çevre Bağları İş Ağı Geliştirme
12	Benim için işimle ilgili en büyük zorluk çevreyi, piyasayı tanımak ile geçen zaman oldu. Kolaylık ise daha önce aynı işi yapmış olmam oldu. Zaten bütün malzeme yurtdışından geliyordu. Akrabalarımız kendilerini yurtdışından malzeme alırken benim de siparişlerimi kendi siparişlerine eklemek suretiyle ürün temin ediyordum. Satışlarımın birçoğu internet üzerinden oluyordu. Buna ilave olarak aynı işi yapan başka Suriyeli müşterimin tedariklerini sağlıyorum. Tabii ki bundan dolayı toptan satış oluyordu ve daha çok kazanç sağlıyorum.	İş Ağı Geliştirme Süreci İş Yapma Koşullarındaki Avantajlar
12	İşimle ilgili yaşadığım en büyük sıkıntıyı, dolar üzerinden yurtdışından yaptığımız ticaret nedeniyle kurlarındaki dalgalanmanın etkileri olarak ifade edebilirim. Ürün fiyatlarını günlük belirlemek durumunda kalıyoruz. Bu da müşterilerimizi etkiliyor. Satışların düşük olmasına sebep oluyor. Suriye'de savaştan önce daha istikrarlı bir ticaret ortamı vardı. Orda da ürünleri yurtdışından alıyorduk. Tabii savaş çıkınca ülkeye mal girişi durdu. Burada ise ürün temini konusunda sıkıntı yok ama malı getirmek yetmiyor sonrasında satış konusunda döviz kurları çok büyük etkiliyor.	İş Yapma Koşullarındaki Dezavantajlar İş Deneyimlerini Karşılaştırma
12	Türkiye'ye gelmekten çok mutluyuz. Çevremizde ortama insanlara alışmak çok zaman almadı. Akrabalarımız olmasaydı her şey çok daha zor olurdu ve daha uzun zaman alırdı. Uyum sağlamamız kolay olmazdı.	Göç Sonucu Memnuniyet Uyum Sürecinin Gerçekleşmesi

12	Devlet dairelerinde ilk zamanlar yavaş olan işlemler (kimlik, oturma izni ve bankalarda hesap açma gibi) şu an daha hızlı gerçekleşiyor. Bahsettiğim gibi banka hesabı gerekiyordu çünkü yurtdışına ödemeler banka yoluyla peşin olduğu için ürün sevkiyatı olabiliyordu. Şu anda risk konusu piyasaların dolar kurunun istikrarına bağlı gibi duruyor. Fiyat istikrarı piyasanın en önem verdiği konu.	Bürokratik Sorunların Çözümü Ekonomik Açıdan Riskler
12	Türkiye’de her şey var, her şeyi alabilmek mümkün tabii bu paranızın olmasına bağlı. Suriye’de paranız olsa bile bunlara ulaşmak mümkün olmuyordu. Sağlık hizmetleri ulaşım hizmetleri eğitim hizmetleri çok güzel ve önemli konular bizim için.	Temel İhtiyaçların Karşılanmasının Önemi Maddi Gücün Yaşama Etkisi

Görüşme	Paragraf	Kodlama
13	Suriye’deki işlerimin bozulması, bütün ev ve iş yerlerinin yıkılması ayrıca en önemlisi can güvenliğimizin kalmaması, çocuklarımızın eğitimi ve hastanelerin işlevsiz olması gibi temel ihtiyaçlardan ötürü 4 yıl önce Türkiye’ye geldim.	Zorlayıcı Sebep Temel İhtiyaçların Karşılanamaması
13	Türkiye’de öncelikle Kilis’e geldim. Burada bir süre kaldım. Daha sonra çevremdekilerden ve arkadaşarımdan iş imkanlarının çok daha fazla olduğunu duyduğum İstanbul’a geldim.	Sosyal Çevre Kazanımı
13	İstanbul Eminönü’nde Tahtakale semtinde hem kalacak yer ayarladım hem de teknik servis işlerinde tecrübe kazanmak için bir yerde çalışmaya başladım. Benim gibi Suriyeli olan bir arkadaşımıla çalıştığımız yerlerde yeterli iş tecrübesini elde ettiğimizi düşününce de kendi işimizi yapmamız gerektiğine karar verdik ve ortak olarak her türlü elektronik cihazın teknik servis ve yedek parça hizmetini sunmak için bir iş kurduk.	İş Ağı Geliştirme İş Tecrübesi Kazanma
13	Bu sektörde gerçekten iş yapma potansiyelinin ve para kazanma anlamında birçok fırsatın olması bizi bu işi yapmaya iten sebeplerdir diyebilirim. Suriye’de de bu sektörde iş yapıyordum ancak iş yapabilme imkanları oldukça sınırlıydı. Sadece temel ihtiyaçlarımızı karşılayacak kadar iş yapabiliyorduk. Devlet desteği ve gümrük konularında da sıkıntılar olduğundan iş yapabilmek çok zorlaşmıştı. Burada ise, serbest piyasa koşullarında özgürce ticaret yapabiliyoruz. Rekabet etmek ve piyasada tutunmak dışında önümüzde bir engel yok.	İş Potansiyelini Kullanma

13	Burada güvenli ve huzurlu iş yapabilme ortamının olması buraya niye daha önce gelmedim şeklinde düşünmeme sebep oluyor. Türk firmaları ve diğer iş yapanlarla aramız iyi. Gerçekten bize karşı çok yardımsever davranıyorlar.	İş Yapabilme Koşulları
13	Biz Suriyeliler olarak ülkemize sahip çıkamadık. İşimizi, okullarımızı, evlerimizi ve akrabalarımızı, gençlerimizi kaybettik. Bir göçmen olarak bu değerlerin kıymetini daha iyi anlıyoruz ve yaşamaya, çalışmaya bir daha o kötü günleri görmemek için daha çok sarılıyoruz.	Geçmişten Ders Çıkarma Mevcut Durumun Değerini Bilme

Görüşme	Paragraf	Kodlama
14	Suriye’de işlerimi sürdüreceğim ortam kalmamıştı iç savaş yüzünden. Bilişim sektöründe kendi işimi yapıyordum ve işlerim oldukça iyiydi. Savaş yüzünden tüm birikimim ve güvencelerim elimden gitti. En önemlisi can güvenliğimiz kalmadı. Birçok bina iş yeri yıkılmıştı. Aileme bakabileceğim, yiyecek temin edebileceğim bir yer kalmamıştı. Bu yüzden 5 yıl önce Türkiye’ye gelmeye karar verdim. Türkiye’ye gelişimin üzerinden yaklaşık 3,5 yıl geçtiğinde uygun ortamı sağladığıma inandığımdan ailemi de buraya getirttim.	Zorlayıcı Sebep İş-Yaşam Koşullarında Zorlanma Temel İhtiyaçlara Erişim Zorluğu
14	Ben ilk önce Gaziantep’e geldim. Burada yaklaşık 6 ay kaldım. İstanbul’a giden yakınlarımın tavsiyeleriyle İstanbul’a gittim. Tahtakale’de eleman olarak çalışmaya başladım. 2 yıl boyunca burada çalıştım daha sonra bir Türk dostumla beraber ortak bir iş kurduk. İş yerimizi Bakırköy’de çok işlek bir caddede açtık. Zaman içerisinde iş yaptıkça çevre oluşturmaya başladık. İşlerimiz de yolunda gitti ve para kazanmaya başladık. Suriye’de kalan aileme para gönderip onların da bakımını üstlenmeye devam ettim.	İş Ağı Geliştirme İş Potansiyelini Kullanma Aile-Sosyal Bağları Koruma
14	İş yerimizi çok isabetli bir yerde seçtiğimizi işlerimizin yoğunluğundan anladık. Burada elektronik cihazlara çok ilgi var. Tedarik noktasında da bir sıkıntımız olmadığı için işlerimizi rahatlıkla sürdürebiliyoruz. Müşterilerden bize gelen taleplere cevap verebilmek bizim adımıza mutluluk verici bir şey.	İş Potansiyelini Kullanma Müşteri Memnuniyeti Sağlama

14	Bir göçmen olarak Türkiye'nin bizi kabul etmesi çok sevindirici bir durum. Hem komşu bir ülke olması hem de dini açıdan bize yakın olması burada yaşamamızın rahat olmasını sağlıyor bize. Bir takım bürokratik engeller de aşıldığı için daha da güven içerisinde hayatımızı sürdürüyoruz. Benim atalarımın Türkmen soylu olması beni biraz Türkçe öğrenme konusunda da çok motive ediyor. Bir Suriyeli göçmen olarak Türkiye'ye çok şey borçluyuz. İçimizde burada bizi kabul eden bu insanlara karşı Minnet Duygusu Hissetme var. Çok çalışıp burada düzenli bir hayat sürdürme peşindeyiz.	Minnet Duygusu Hissetme Uyum Sürecinin Gerçekleşmesi
----	--	---

Görüşme	Paragraf	Kodlama
15	Ben Suriye'de üniversite okuyordum. Ancak, Suriye'de olaylar başladıktan sonra ailem bir kardeşimi Lübnan'a bir kardeşimi Dubai'ye beni de yaklaşık 3 yıl önce Türkiye'ye çalışmak için gönderdi.	İsteğe Bağlı Göç
15	Gelişimin ilk yılını İstanbul Fatih'te başka bir Suriyelinin yanında meşrubat satışı yapılan bir büfede çalışmaya başladım. Burada işi öğrendim. Burada 1 yıl çalıştıktan sonra kendi işimi kurmaya karar verdim. Şu an kendi işimi yapıyorum. Açtığım işyerinde kuru kahve çeşitlerini ve pişirilmiş ürün satıyorum.	İş Tecrübesi Kazanma İş Ağı Geliştirme
15	Suriye'de öğrencilik yıllarımda arkadaşlarımla böyle kahve dükkanlarında zaman geçirirdik. Şu an biraz da bu zamanlardan kalma alışkanlığımı kendime iş fikri edinmiş oldum. Burada da insanlar kahveye ilgi gösteriyor. Müşterilerimin bir kısmı Türklerden oluşurken, büyük bir kısmı Arap kökenli turistler ya da benim gibi Suriyelilerden oluşuyor.	İş Fikri Geliştirme
15	Suriye'de üniversite öğrencisi olarak yaşarken savaş nedeniyle tüm düzenimiz bozuldu. Ailem Suriye'de ve ben onlara bir miktar yardım yapabilme peşindeyim. Buradan çok memnunum, gençler için her türlü yaşama imkânı var burada. Buradaki yaşama imkânlarımı arttırıp buraya gelip yaşam koşulları sıkıntıda olan göçmenlere de destek olmak istiyorum.	Mevcut-Güncel Durum Karşılaştırması Minnet Duygusu Hissetme Vefa Duygusu Yardımseverlik